

Duurzame
Wijkcontract

Biestebroek

Basisdossier - Fase 01 Diagnose - Oktober 2015

Opdrachtgever

DUURZAAM WIJKCONTRACT BIESTEBROEK

[Gemeente Anderlecht]
Dienst Stadsrenovatie
Van Lintstraat, 6
1070 Anderlecht
België

Projectleider : Guy Van Beeck
gvanbeeck@anderlecht.brussels
tel : 02.558.09.95

Algemene coördinatie : Christophe Dielis,
Stadsrenovatie Schepen

*Omslagillustratie :
Algemeen beeld van het gebied - Haven van Brussel ©*

Studiebureaus

COORDINATOR

[ARTER sprl]
Architectuur, Stedenbouw en Landschap
Stoofstraat, 30
1000 Brussel
België

Projectleider : Sébastien Heuss
Project team: Nathalie Vigneron / Kévin Blacks
Hajer Gaaloul / Tatiana Sao Chan Cheong / Marc Gemoets
info@arter.be
tel : 02.513.77.95

ONDERAANNEMER

[ECORES sprl]
Duurzame ontwikkeling en Participatie
Edinburgstraat, 26
1050 Elsene
België

Projectleider : Vanessa De Marneffe
Project team : Anne-Sophie Ansenne / Arianne Catala
Kathleen De Smet / Sabine François / Bertrand Merckx
Cordelia Orfinger
info@ecores.eu
tel : 02.893.08.85

Diagnose”

Inhoudsopgave

FASE 01 - DIAGNOSE

01. PLAATS

- 01.1 Definitie van het onderzoeksgebied
- 01.2 Eerste inspectie van de omgeving
- 01.3 Statistische sectoren en monitoring
- 01.4 Juridische situatie

02. GESCHIEDENIS

- 02.1 Inleiding
- 02.2 In het begin
- 02.3 Tijdens de middeleeuwen
- 02.4 Renaissance
- 02.5 Industriële periode
- 02.6 Van de XXe eeuw tot heden

03. INVENTARIS VAN DE STADSVERNIEUWINGSOOPERATIES

- 03.1 De wijkcontracten
- 03.2 Voorbeeldgebouwen (BATEX)
- 03.3 Duurzame wijken
- 03.4 Stedelijk beleid
- 03.5 EFRO
- 03.6 Projecten op gewestelijke schaal
- 03.7 Projecten op gemeentelijke schaal
- 03.8 Andere particuliere projecten

04. HUISVESTING

- 04.1 Bevolkingsdichtheid
- 04.2 Statistische analyse
- 04.3 Toegang tot huisvesting
- 04.4 Toestand van de bebouwing
- 04.5 Openbare eigendommen
- 04.6 Vastgoedgedynamiek
- 04.7 Vergunningaanvragen
- 04.8 Lijst van goederen met leegstandsbelasting

05. BODEMBESTEMMING

- 05.1 GBP
- 05.2 Feitelijk bestaande toestand

06. LEEFOMGEVING

- 06.1 Openbare ruimten
- 06.2 Pleinen en straten
- 06.3 Toestand van de wegen en voetpaden
- 06.4 Recreatieaanbod in de openbare ruimten
- 06.5 Private groene ruimten en binnenterreinen van huizenblokken
- 06.6 Lichtanalyse
- 06.7 Aansluitingen tussen de ruimten / ecologisch netwerk
- 06.8 Erfgoed

07. BEVOLKING

- 07.1 Algemeen
- 07.2 Bevolkingsevolutie
- 07.3 Structuur volgens leeftijd
- 07.4 Nationaliteit
- 07.5 Grootte en typologie van de gezinnen
- 07.6 Inkomen van de bevolking
- 07.7 Migraties
- 07.8 Demografische prognoses
- 07.9 Conclusies

08. TEWERKSTELLING

- 08.1 Algemeen
- 08.2 Werkgelegenheidsstructuur
- 08.3 Werkloosheid
- 08.4 Lokale initiatieven inzake werkgelegenheid & aanwezigheid van projecten in de sociale economie
- 08.5 Situatie van de vrouwen
- 08.6 Moeilijkheden van werkzoekenden
- 08.7 Aanbod inzake socioprofessionele inschakeling

09. SOCIAALECONOMISCHE INFRASTRUCTUREN

- 09.1 Algemeen
- 09.2 Winkels
- 09.3 Ondernemingen
- 09.4 Kantoren
- 09.5 Voorzieningen
- 09.6 Conclusie

10. MOBILITEIT

- 10.1 Inleiding
- 10.2 Hiërarchie en statuut van de wegen
- 10.3 Autoverkeersstroom
- 10.4 Zachte verkeersstromen
- 10.5 Openbaar vervoer
- 10.6 Plannen voor de toekomst of in onderzoek

11. MILIEU & GEZONDHEID

- 11.1 Water
- 11.2 Energie
- 11.3 Materialen
- 11.4 Afvalbeheer
- 11.5 Vervuiling
- 11.6 Voeding

12. SOCIAAL KLIMAAT

- 12.1 Algemeen
- 12.2 Identiteit
- 12.3 Relaties tussen gemeenschappen
- 12.4 Onveiligheidsgevoel op bepaalde openbare plaatsen
- 12.5 Zachte mobiliteit en verkeersveiligheid
- 12.6 Bijdrage van de voorzieningen aan een aangename openbare leefomgeving
- 12.7 Actoren die de sociale cohesie van de wijk versterken

13. PARTICIPATIEVE DYNAMIEK

- 13.1 Algemeen
- 13.2 Strategie van het participatieve proces
- 13.3 Tijdslijn van de studiefase van het Wijkcontract
- 13.4 Communicatie en informatie
- 13.5 Diagnose
- 13.6 Visie en actieprioriteiten

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a city center, with a strong green color overlay. The image shows a complex network of streets, numerous buildings of varying heights and styles, and patches of greenery. A prominent road runs vertically through the center of the frame. In the bottom right corner, the text '01 Plaats' is displayed in a large, white, sans-serif font.

01 Plaats

“mijn buurt is is
vooral een mooi
uitzicht...”

BUURTBEWOONER TIJDENS DE WORKSHOP

• **KAART 01** : bestaande situatie van het onderzoeksgebied en de perimeter
Bron : Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 © orthofotoplan 2014 Brugis ©

01 Plaats

01.1 DEFINITIE VAN HET ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied van het Duurzame wijkcontract Biestebroek bevindt zich op het grondgebied van Anderlecht, halfweg tussen het historisch centrum van de gemeente (Sint-Guido) en het toekomstige OGSO (ondernemingsgebied in een stedelijke omgeving) op de rechteroever (oost) van het kanaal van Charleroi. Geïntegreerd in de RVOHR-zone (ruimte voor versterkte ontwikkeling van de huisvesting en de renovatie), vormt de perimeter een belangrijk scharnierpunt dat deze twee kernen van Anderlecht aan weerszijden van de waterweg met elkaar verbindt.

De verkeerswegen langs de perimeter zijn de R. Vander Bruggenlaan, de Scheutveldstraat, de Gerechtsstraat, de Dorpsstraat, de Veeweidestraat, de F. Van Kalkenlaan, de Prof. Hendrickxstraat, de Dr. Zamenhoflaan, de V. Olivierlaan, de F. Ysewynstraat en de Biestebroekkaai.

Twee grote verkeersaders doorkruisen het onderzoeksgebied: enerzijds de Wayezstraat, het echte commerciële centrum van de wijk, en anderzijds de Bergensesteenweg, een gewestelijke interwijkenweg en wervelkolom voor verschillende bedrijven en fabrieken, die het zuidwesten en het noordwesten van de gemeente met elkaar verbindt. Deze verkeersaders maken deel uit van de perimeter en kaderen in een duurzame stedenbouwkundige strategie om de wijk in het teken te plaatsen van het kanaal en zijn landschappelijke kenmerken, alsook van een ecologische, economische en maatschappelijke dynamiek die het hoger en lager gelegen deel van Biestebroek verbindt.

De definitie van deze perimeter komt voort uit de wens om een overgang en verbindingen tot stand te brengen tussen verschillende levendige entiteiten van Anderlecht, namelijk het centrum van Anderlecht rond het Dapperheidsplein, de Kuregemwijk via de Emile Vanderveldesquare, de Veeweide-Aurorewijk langs het kanaal van Charleroi en tot slot de toekomstige OGSO-zone met haar nieuwe woningen en ontwikkelingsmogelijkheden.

01.2 EERSTE INSPECTIE VAN DE OMGEVING

In tegenstelling tot de gangbare methode waarbij een perimeter uitwaaiend wordt gedefinieerd vanuit een centraal punt, brengt het Wijkcontract Biestebroek de plaatsen rond de Wayezstraat en de Bergensesteenweg met elkaar in verband, door rechtstreeks in te grijpen op de herwaardering van deze aders en de interstitiële elementen die eraan grenzen.

Door de aanwezigheid van woningen, bedrijven en handelszaken, wordt de wijk gekenmerkt door contrasten. De Bergensesteenweg (zwaar verkeer) wordt door de bewoners en gebruikers omschreven als een 'breuk' in de stadsstructuur, maar ook als een belemmering die de toegang tot het kanaal bemoeilijkt. Vandaag wordt de stedelijke structuur van de wijk gekenmerkt door grote huizenblokken, waarvan sommige parkings, werkplaatsen of opslagruimten bevatten.

De Wayezstraat, de tweede verkeersader van de wijk, heeft te lijden onder haar oorspronkelijke bestemming als handelscentrum, doordat de als woning bedoelde verdiepingen boven de handelszaken leeg staan of werden verlaten. Dit leidt tot een gebruik dat beperkt blijft tot de commerciële en voornamelijk economische functie, waardoor een groot aantal mogelijke woningen in de wijk verloren gaan.

Deze vaststellingen leiden tot het ontstaan van een aantal verstarde en achtergebleven locaties die niet goed samengaan met de continue verstedelijking van de wijk. Het zeer industriële karakter van bepaalde kanaalzones versterkt deze perceptie nog.

Door de nabijheid van de waterweg, wordt de perimeter gekenmerkt door een licht heuvelig reliëf. De Biestebroekvallei is zuidoostelijk gericht. Het hoger gelegen gedeelte wordt gevormd door het historisch centrum Sint-Guido, dat geleidelijk afhelt naar de Zennevallei en de Biestebroekkaai. Ter hoogte van de Pierre Marchantbrug is een interessante landschappelijke overgang te zien tussen de stedelijke en industriële oevers van het kanaal (in het noorden) en de veel idyllischer en open oevers (in het zuiden).

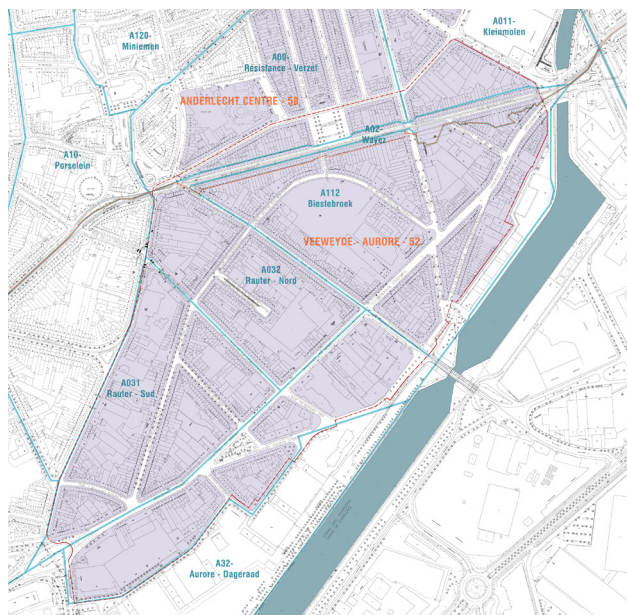
ALLE KAARTEN VAN HET RAPPORT
KUNNEN WORDEN GERAADPLEEGD IN DE
BIJGEVOEGDE ATLAS

01.3 STATISTISCHE SECTOREN EN MONITORING

Het onderzoeksgebied strekt zich uit over vijf strategische sectoren, verspreid over de gemeente Anderlecht en gedefinieerd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek: Wayez (A02), Biestebroek (A112), Rauter-Noord (A132), Rauter-Zuid (A031) en Bergensesteenweg / Sint-Lukas (A31-).

Maar aangezien de beschikbare gegevens voor de statistische sectoren meestal beperkt zijn tot die van de inventarisering van 2001, gebruiken wij in deze diagnosefase eveneens de recentere gegevens van de wijkmonitoring en van het BISA.

De wijken van de monitoring binnen de onderzoeksperimeter zijn Anderlecht Centrum-Wayez (58) en Veeweide-Aurore (52).

• **KAART 02 : statistische sectoren en wijken**
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 & Wijkmonitoring ©

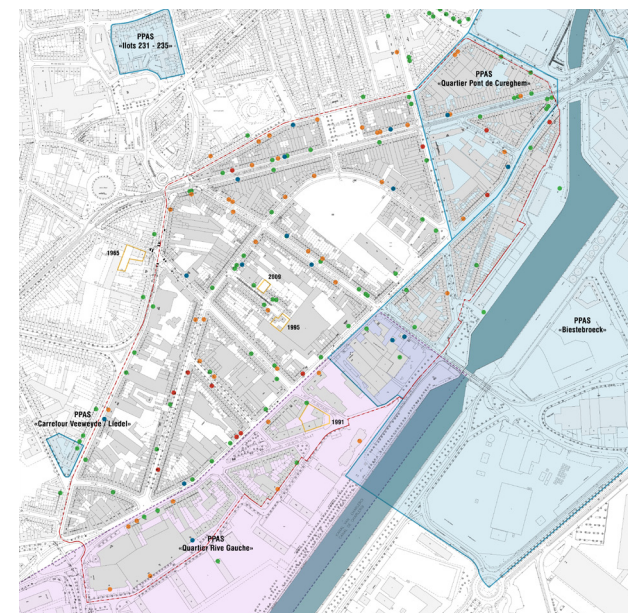
01.4 JURIDISCHE SITUATIE

Gelegen in het noordoostelijke deel van de perimeter, stellen we de aanwezigheid vast van het BBP 'Biestebroek'. Dit laatste wil van het kanaal een woonomgeving maken en een plek waar verschillende stedelijke functies samenkomen. Behalve de klemtoon die gelegd wordt op de openheid van de huizenblokken nabij het kanaal, wordt de perimeter van het BBP beschouwd als een nieuwe intermodale kern, met de toekomstige uitvoering van woonprojecten gekoppeld aan recreatieve functies, met tal van voorzieningen, een bioscoop, winkels en horecazaken, maar ook met de bouw van een parking nabij de Vanderveldesquare (scharnierpunt tussen de wijken Centrum-Wayez en Kuregem).

Het BBP 'Kuregembrug' heeft een deel gemeenschappelijk met het DWC Biestebroek. Het werd opgesteld op basis van het Leidend schema voor renovatie en ontwikkeling voor het Kanaal van Brussel, gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BBP ingediend in 1991 en aangepast in 2004). Wat het Biestebroekdok betreft, houdt het BBP rekening met de bijzondere economische bestemming van de zone en wil het hiervan een stedelijk havenbedrijventerrein maken, en wel aan weerszijden van het dok. Deze optie, die gerechtvaardigd wordt door de nabijheid van het stadscentrum en de aangrenzende dichtbevolkte wijken, wil in de eerste plaats de wens uitdrukken om de huidige activiteiten te integreren in het perspectief van een fysiek meer uitgesproken ontwikkeling.

Gelegen in het zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied, is het BBP 'Wijk linkeroever' uit 1955 niet van toepassing. Buiten de perimeter kunnen we het BBP 'Kruispunt van de Veeweidestraat en de Luitenant Liedelstraat' (1965) en het BBP 'Huizenblokken 231-235' (2003) vermelden, die beide moeten worden herroepen volgens het gemeentelijk ontwikkelingsplan van de gemeente Anderlecht.

Wat de beschermde monumenten betreft (zie Erfgoed in hoofdstuk 06), liggen deze verspreid rond het historische centrum van Anderlecht (ter hoogte van de collegiale Sint-Pieter-en-Sint-Guidokerk uit de XIVe eeuw) en bevinden ze zich dus buiten de perimeter. Niettemin telt de wijk in haar kern enkele interessante overblijfselen en erfgoederen zoals de Romeinse villa of het Frankische kerkhof, alsook enkele sporen die herinneren aan de

• **KAART 03 : grenzen van de BBP's**
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 & Brugis 2015 ©

agrarische oorsprong van de Biestebroekvallei. We kunnen eveneens wijzen op de Art Nouveau- en Art Déco-elementen in de architectuur van bepaalde woningen in de wijk.

De perimeter bevindt zich volledig in de RVOHR-zone (ruimte voor versterkte ontwikkeling van de huisvesting en de renovatie). Bovendien strekte het wijkcontract 'Aumale-Wayez' (2004-2009) zich uit over de noordelijke helft van de perimeter, zodat het duurzame wijkcontract 'Biestebroek' kon voortborduren op de reeds uitgevoerde inrichtingen (herinrichting van de wegen, het Verzetssplein, gevelrestauratie enz.).

Op het GBP (Gewestelijk Bestemmingsplan) zien we de overheersende aanwezigheid van gemengde zones en sterk gemengde zones langs de Bergensesteenweg. Op dit plan zijn eveneens woonzones aangeduid, maar ook enkele zones met collectieve voorzieningen en van collectief belang in de Veeweidestraat, de Bergensesteenweg en de Wayezstraat. Bestemmingen als groenzone tot slot zijn in de minderheid in het onderzoeksgebied (Biestebroekpark en groenzone ter hoogte van de Pierre Marchantbrug).

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a European city, with a strong green color overlay. The image shows a complex network of streets, numerous buildings of varying heights, and some green spaces. A prominent church spire is visible in the upper right. The text '02' and 'Geschiedenis' is overlaid in the bottom right corner.

02 Geschiedenis

• Bakhuis van Hof ter Biest daterend uit de XVle eeuw, overgebracht naar de COOVI-site

Bron : <http://www.cebe.be> ©

**“vroeger was dit
een Moerassig
Gebied...”**

BUURTBEWOONSTER UIT DE BLIJDSCHAPSTRAAT

02 Geschiedenis

02.1 INLEIDING

De Biestebroekwijk (lett.: rietmoeras) heeft, net als de meeste Brusselse wijken, in de loop der eeuwen tal van veranderingen ondergaan op zijn grondgebied. Van de eerste neolithische nederzettingen tot de grote stedelijke projecten langs de boorden van het Biestebroekdok, kende dit stukje Anderlechts grondgebied zeer uiteenlopende bestemmingen, die in dit hoofdstuk worden samengevat.

02.2 IN HET BEGIN

Hoewel de eerste sporen van menselijke nederzettingen op het grondgebied teruggaan tot de steentijd (opgraving van fragmenten van potten en aardewerk nabij de oude Zennebedding), situeren wij het werkelijke begin van bewoning omstreeks de eerste eeuw van onze jaartelling. In deze periode in de oudheid liep er een heirbaan die de toplijn tussen de Neerpede- en de Vlezenbeekvallei volgde, waarrond een Gallo-Romeinse villa werd gebouwd (landbouwactiviteit). Opgravingen brachten talloze aardewerken en metalen voorwerpen naar boven, alsook bouwresten van deze oude woning - die haar naam gaf aan de Romeinse-Villadreef. Heden ten dage wordt een deel hiervan bewaard in een aantal Brusselse musea en openbare gebouwen.

In de Ve en VIe eeuw wordt de site vooral bewoond door de Franken, die er een van de grootste Merovingische necropolen aanlegden die ooit werden ontdekt langs de oevers van de Zenne, precies op de plaats van de resten van de Romeinse villa. Deze begraafplaats telde ongeveer vierhonderd graven, die ook wapens, juwelen en allerhande gebruiksvoorwerpen bevatten.

02.3 TIJDENS DE MIDDELEEUWEN

De eerste schriftelijke vermeldingen van Anderlecht dateren van omstreeks 1046-1047. Deze periode valt samen met de bloei van het historische centrum, dat vooral geconcentreerd is op het religieuze leven dat verbonden is met de collegiale Sint-Pieter-en-Sint-Guidokerk, destijds een eenvoudig bouwwerk in romaanse stijl. De religieuze gemeenschap wordt in de XIIIe en XIVe eeuw almaar groter, met achtereenvolgens de stichting van het begijnhof, de uitbreiding van de collegiale kerk tot een kerk in Brabantse gotiek en de opname van Anderlecht in de Kuype van Brussel.

In die periode wordt op de linkeroever (ter hoogte van de wandelweg die achter langs de parking van de Lidl loopt, naast de Pierre Marchantbrug) een boerderij gebouwd, alsook een bakhuis, dat later werd overgebracht naar de COOVI-campus en momenteel beschermd is. Dit getuigt sterk van het landbouwverleden van het gebied, dat vooral tot doel had Brussel te voorzien van granen (tarwe, gerst, ...), hop en peulvruchten. De gronden langs de boorden van de Zenne, die vaak op natuurlijke wijze werden bevoeid door de overstromingen van de Zenne, behoorden tot de vruchtbaarste van de streek. De nattere, zelfs moerassige gronden, werden als veeweiden gebruikt voor de productie van boter en kazen van uitstekende kwaliteit.

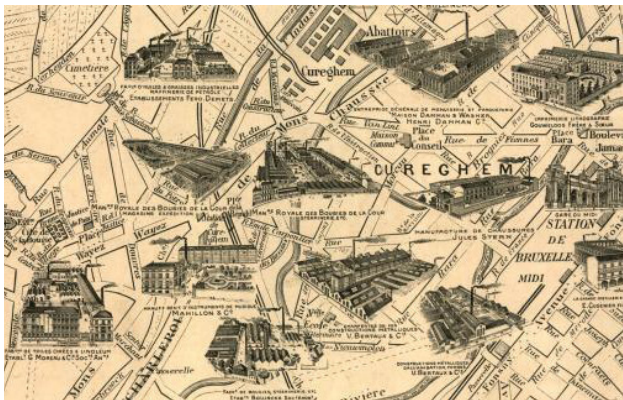
De boerderij 'Hof ter Biest' (lett.: boerderij in het riet) lag langs de voormalige Halleweg, die later Grote Kasseide, daarna Route de Paris werd genoemd, en vandaag bekend is als de Bergensesteenweg, waarvan het oorspronkelijke tracé teruggaat tot de Middeleeuwen. Deze weg verbond Kuregem met het gehucht Veeweide en vermeerde de dorpskern van Anderlecht rond de collegiale kerk. Als een ware slagader voor de latere verstedelijking van de wijk, werden destijds langs deze weg vooral logementen, herbergen en kleine ambulante handelszaken aangetroffen.

02.4 RENAISSANCE

Kalmere periode in de geschiedenis van de wijk. In de XVle eeuw passeerde Erasmus in Anderlecht, naar aanleiding van enkele langere verblijven bij zijn vriend Pierre Wychmans, in het huidige Erasmushuis, nabij het Dapperheidsplein.

Daarna maakt het grondgebied van Anderlecht een rumoeriger periode door tot de XVIIIe eeuw, tussen de bezetting door de Spaanse Nederlanden (komst van de Miniemen in Anderlecht met de hulp van de Hertog van Aumale), de maatregelen tegen religieuze instellingen, vooral de kartuizermonniken van Scheut, tijdens de periode van het Jozefisme en de Frans-Duitse veldslagen.

Gedurende deze periode behouden de meeste gronden hun agrarische bestemming en is het nog altijd mogelijk rogge, haver, tarwe, gerst en koolzaad, alsook groenten en fruit te produceren. Deze tuinbouwtraditie leidde tot het ontstaan van de eerste kleine bedrijfjes, waaronder verschillende molens, leerlooierijen, vollerijen, brouwerijen, jeneverstokerijen, katoendrukkerijen en steenklei-bedrijven.

• Uittreksel uit het Nouveau Plan de Bruxelles Industriel uit 1910 (A. Verwest)
Bron : <http://www.reflexcity.net> ©

02.5 INDUSTRIËLE PERIODE

De industriële periode vormt een sleutelmoment voor de ontwikkeling van de wijk.

Vanaf het begin van de XIXe eeuw ziet het gebied Biestebroek “nieuwe bedrijven tot ontwikkeling komen die inspelen op de consumptie van de gegoede klassen (aardewerk, koetswerk, drukkerij...). Terwijl sommige het stadscentrum opzoeken, hebben andere ruimte nodig of veroorzaken ze hinder die niet samengaat met een woonomgeving (chemie, keramiek, textielbedrijven zoals katoendrukkerijen...), zodat zij zich vooral in de Zennevallei vestigen.

De commerciële ontwikkeling neemt toe en de bevoorrading van grondstoffen, zoals steenkool, wordt een economische prioriteit. Met name onder Napoleon werden talloze plannen opgevat om Brussel met Henegouwen te verbinden, die echter nooit ten uitvoer werden gebracht. In 1827 start het Hollands bewind, dat begaan is met de economische ontwikkeling van de zuidelijke provincies, met de werkzaamheden voor de aanleg van een kanaal dat Brussel en Charleroi verbindt. De ingebruikneming van het kanaal van Charleroi, dat werd ingewijd in 1832, zal een forse impact hebben op de economische ontwikkeling van de wijk”¹ Biestebroek en de hoofdstad in het algemeen.

De bevolking vertienvoudigt tussen 1830 en 1890 en de wijk verstedelijkt enorm. Het grootste deel van het huidige wegnnet vindt zijn oorsprong aan het eind van de XIXe en het begin van de XXe eeuw. Van een vooral agrarisch gebied, wordt de wijk een belangrijk industrieel centrum. Dit fenomeen wordt op de rechteroever nog versterkt door de komst van de spoorwegen. De wooneilanden, die aanvankelijk naar het kanaal gericht waren, worden steeds dichter en meer gesloten door de binnenin liggende gebouwen (werkplaatsen, opslagplaatsen, manufacturen, ...). De Bergensesteenweg wordt een hoofdader voor de industriële ontwikkeling, doordat hij de verschillende wijken van de gemeente Anderlecht met elkaar verbindt, van Kuregem tot de arbeiderswijk Het Rad.

1. “Kanaal ? Hoezo kanaal?!” _ATO, een geïllustreerde stand van zaken over het kanaalgebied in Brussel

• Ansichtkaart +/- 1920_Verzetsplein
Bron : <http://sofei-vandenaemet.skynetblogs.be> ©

• Ansichtkaart +/- 1920_schoel Wayezstraat
Bron : <http://sofei-vandenaemet.skynetblogs.be> ©

“hier werden muziekinstrumenten gemaakt...”

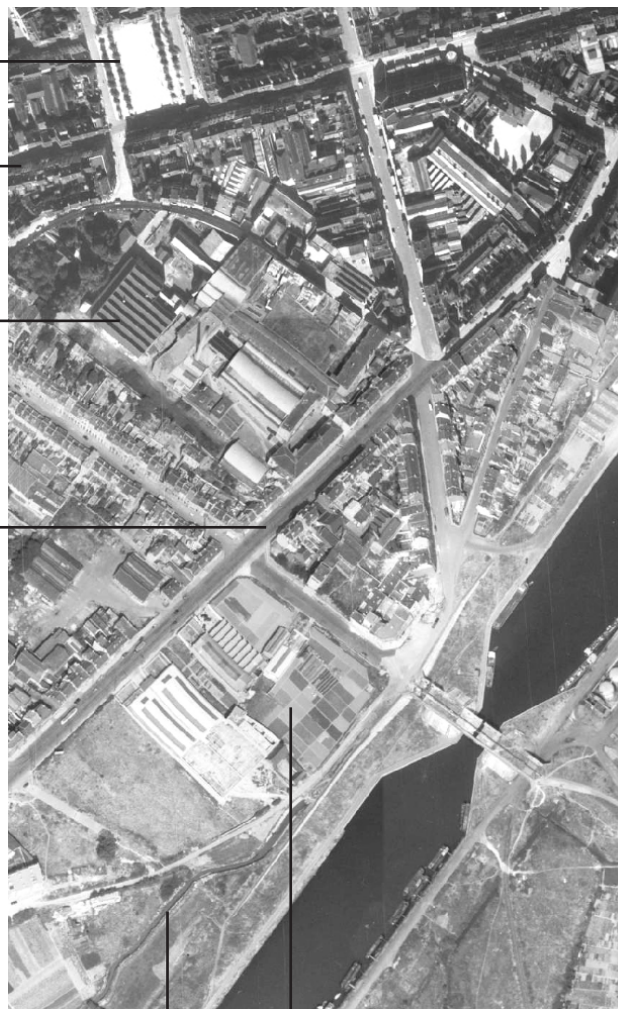
UITBATER BERGENSESTEENWEG

Verzetsplein

Wayezstraat

toile cirée fabriek
(huidige Biestebroeckpark)

Bergense steenweg

• Luchtfoto van de perimeter in 1953
Bron: uittreksel van het platform BruCiel ©

Neerpèdebeek

Landbouwgrond
(huidige LIDL)

02.6 VAN DE XXE EEUW TOT HEDEN

In de XXe eeuw gaat de gemeente Anderlecht van een bevolking van minder dan 50.000 inwoners in 1900 naar bijna 120.000 vandaag. Deze bevolkingsexplosie wijst op een sterke concentratie van het grondgebied, vooral in de wijk Biestebroek, die een van de dichtstbevolkte wijken van de hoofdstad is. De ontwikkeling van de havenactiviteiten rond het dok, de toename van het verkeer op de Bergensesteenweg en de geleidelijke sluiting van de huizenblokken zijn stuk voor stuk factoren die de identiteit van de wijk en haar verhouding met het water hebben beïnvloed. Tijdens het interbellum blijven de bedrijven in de wijk floreren (textiel-, vinyl-, verffabrieken, carrosseriebedrijven, ...), zodat de stadsstructuur stilaan verstikt raakt.

De wijk krijgt eveneens een belangrijke commerciële dimensie met de ontwikkeling van de Wayezstraat tussen het Dapperheidsplein en de Vanderveldsquare die uitsteekt over het kanaal. Van het oorspronkelijke aangename en gevarieerde profiel, met vanaf 1880 een tramlijn, blijft vandaag met de drukte van auto's, voetgangers en openbaar vervoer niet veel meer over.

Tijdens de tweede helft van de XXe eeuw krijgt de wijk ongeveer haar huidige gelaat. In Brussel vertraagt de industriële ontwikkeling aanzienlijk, ten voordele van een uitbreiding van de dienstensector. Hoewel de wijk Biestebroek wat de bodembestemming betreft zeer gemengd is, telt ze zeer weinig kantoren en blijft haar ontwikkeling wat achter ten aanzien van de centraler gelegen wijken. We moeten wachten op de stadsvernieuwing van eind XXe eeuw voor er een herontwikkeling van de wijk op gang komt met de inrichting van parken en openbare plaatsen (o.a. Verzetsplein, Rauter/Biestebroekpark, Wayezstraat, ...) en het ontstaan van een dynamisch verenigingsleven.

Dankzij onmiskenbare troeven zoals haar ligging nabij de waterweg (we wijzen in dit verband op de verdwijning van de oude bedding van de Neerpèdebeek in de tweede helft van de XXe eeuw) en het historisch centrum van de gemeente, haar commerciële verkeersaders, haar scharnierfunctie tussen Kuregem en Sint-Guido en haar rijke socio-culturele weefsel, is de wijk Biestebroek vandaag het terrein van grote ontwikkelingsprojecten die beide kanaaloevers willen verbinden, het centrum van Anderlecht laten uitwaaieren en sterkere vermenging in de hand werken tussen woningen, handelszaken, voorzieningen en bedrijven in een stedelijke omgeving (zie Hoofdstuk 03 – Inventaris van de stadsvernieuwingsoperaties).

- Evolutie van het wegennet op luchtfoto's van de perimeter

Bron: ARTER-kaarten op basis van een uittreksel van de orthofotoplannen 2014 - Brugis ©

Oude middeleeuwse tracé (ongeveer ; vroeger Bergensesteenweg) ———

Wegen voorafgaand de XVIIIe eeuw (inclusief) ———

Wegen van XIXe eeuw ———

Wegen van XXe eeuw ———

- Gemeenteschool Wayezstraat nr. 13

Bron: foto Elodie Cugnon - april 2015 ©

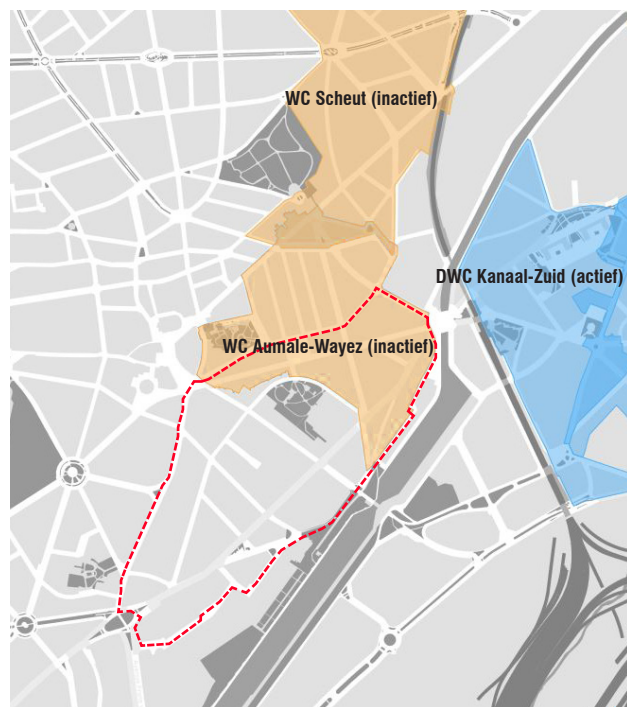

03

**Inventaris van de
stadsvernieuwingsoperaties**

“fantastisch om te zien wat er achter de schermen gebeurt...”

OPMERKING BIJ DE TWEEDE WORKSHOP

• Perimeters van de vorige wijkcontracten
Bron: wijkcontracten - uittreksel uit Brugis 2015 © correctie Ártar

03 Inventaris van de stadsvernieuwingsoperaties

03.1 DE WIJKCONTRACTEN

Op 20 jaar tijd zijn er in de gemeente Anderlecht tien wijkcontracten uitgevoerd die zowel in de tijd als in de ruimte op elkaar volgden, ten behoeve van de continuïteit en de herwaardering van het gebied:

- Dauw (1997-2001)
- Grondels-Herziening (1999-2003)
- Péqueur-Luchtvaart (2000-2004)
- Scheikundige (2001-2005)
- Raad (2004-2008)
- Aumale-Wayez (2005-2009)
- Lemmens (2007-2011)
- Kanaal-Zuid (2010-2014)
- Scheut (2011-2015)
- Passer (2013-2017)

Het is belangrijk te vermelden dat dit duurzame wijkcontract Biestebroek een duurzaam perspectief biedt voor de opwaardering van de verbindingen met het kanaal, maar eveneens een verlengstuk is van het werk van het wijkcontract Aumale-Wayez, door hun deels gemeenschappelijke perimeter. Het DWC Kanaal-Zuid beïnvloedt ons onderzoeksgebied eveneens door de uitstraling van zijn nieuwe voorzieningen en zijn infrastructuur. Daarom zullen deze beide wijkcontracten hieronder grondiger worden besproken.

03.1.1 WC AUMALE-WAYEZ (2005-2009)

De onderzoeksperimeter van het WC Aumale-Wayez is geconcentreerd op de Wayezstraat. Er werd bijzondere aandacht besteed aan de herwaardering van de openbare ruimte en aan de herinrichting van de wegen van de wijk, met name door de aanleg van 'groene doorgangen' om de groen- en recreatiezones te verbinden met het kanaal. Het Wijkcontract zorgde ook voor de oprichting van 12 sociaaleconomische projecten, naast sociale woningen en de herinrichting van openbare ruimten. Het totale budget van het DWC bedraagt 10,8 miljoen euro (waarvan 6,9 miljoen van het Gewest, 3 miljoen van Beliris en 850 000 van de gemeente).

Uitgevoerde werkzaamheden:

Bouw van 4 woningen, Griffiestraat 5a, alsook lokalen voor een vereniging.

Bouw van 4 woningen, Aumalestraat 107-109.

Bouw van een passief appartementsgebouw op het kruispunt van de Sebastopolstraat / Birminghamstraat (zie BATEX).

Bouw van 4 woningen hoek Raymond Vander Bruggenlaan 101 en Vrij-Onderzoekstraat.

Renovatie van 3 woningen, Rechtszaalstraat 57.

Herinrichting van wegen van gevel tot gevel: Biestebroekstraat, Bronsstraat, Vrij-Onderzoekstraat, Naaldstraat en Scheutveldstraat (gedeelte tussen Naald en Vander Bruggen).

Er werden bomen aangeplant in de Bronsstraat, de Vrij-Onderzoekstraat, de Naaldstraat en de Scheutveldstraat, en in de Doverstraat, Xhoneuxstraat en op de R. Vander Bruggenlaan.

Herinrichting van de voetpaden: Wayezstraat, Doverstraat (gedeelte tussen Wayezstraat en Bergensesteenweg), Xhoneuxstraat, Gerechtsstraat, Scheutveldstraat (stuk tussen Vander Bruggen en Dover) en R. Vander Bruggenlaan.

Aanplanting van bomen tussen de openbare verlichting in de volgende straten: Biestebroek, Xhoneux, Brons, Wayez, Vrij-Onderzoek, Naald, Scheutveld en Sebastopol.

Herinrichting van de Jef Dillensquare.

Herinrichting van het Centraal park met aanleg van de omgeving (Bruinstraat en Dorpsstraat) en inrichting van een speelterrein voor kleine kinderen.

Bijzondere verfraaiingen met de plaatsing van kunstzinnige banken op de Vander Bruggensquare, square tegenover de voormalige brouwerij Atlas, op de hoeken van de straten Dover/Rauter en Xhoneux/Biestebroek.

Gevelverfraaiing van de school 'Les Marronniers' in de Doverstraat.

03.1.2 DWC KANAAL-ZUID (2010 - 2014)

De zone van het Duurzame Wijkcontract Kanaal-Zuid strekt zich uit over het zuidwestelijke deel van Kuregem. Gelegen tussen het kanaal, de spoorweg, de Bergensesteenweg en het Zuidstation, vormt deze zone de verbinding tussen de herwaarderingsprogramma's van Kuregem en het wijkcontract Aumale-Wayez.

Het DWC had als doel de belangrijke plaatsen voor de wijk te herwaarderen: de Albert I square en de Joodse Martelarensquare, en tegelijk de bestaande verbindingen tussen deze plaatsen te versterken en te formaliseren, de verbindingen met het kanaal en verder met de andere wijken van de gemeente te versterken, echte kwaliteitsvolle openbare ruimten te creëren op maat van de wijk, en tot slot zich in te passen in het gewestelijke groene en blauwe netwerk. Het totale budget bedroeg 14,8 miljoen euro (waarvan 10,9 van het Gewest, 1,2 miljoen van de gemeente en 2,7 miljoen van Beliris).

Lopende werkzaamheden:

Renovatie van een bestaand Franstalig kinderdagverblijf 'Le Bocage' in de Transvaalstraat 28/30 (start van de bouwplaats na het bouwverlof)

Inrichting van een kinderdagverblijf in een recent door Citydev. brussels gebouwd gebouw op de hoek van de Materiaalstraat en de Bouwerstraat

Renovatie en uitbreiding van de kleuterschool 'Les Petits Goujons' in de Grondelsstraat 88 (bouwproject in uitvoering - einde van de werkzaamheden september 2015)

Bouw van een wijkrestaurant en inrichting van zijn omgeving in de Grondelsstraat (begin van de bouwplaats juni 2015)

Bouw van een sportinfrastructuur voor het voetbalterrein F.

Vercauteren in de Transvaalstraat (het project valt buiten het bestek van het DWC maar de gemeente zet de aanvraagprocedure voor de SV voort)

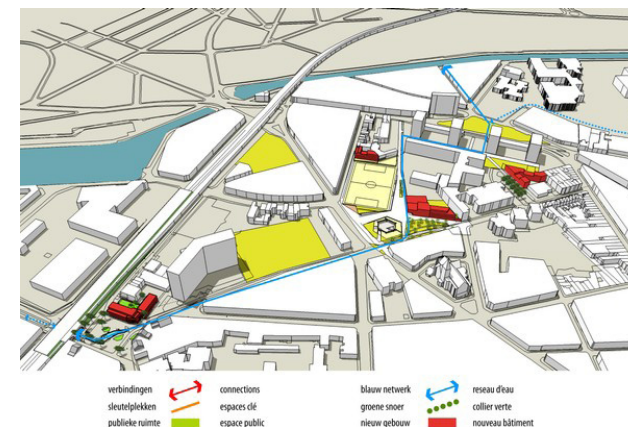
Project ten laste van Citydev.brussels, dat de bouw voorziet van verschillende gemengde gebouwen met ongeveer 250 woningen, kantoren, werkplaatsen, openbare infrastructuren, winkels en horecazaken, Dr Kubornstraat, Goederenstraat, Grondelsstraat en Prévinairestraat (begin van de werkzaamheden gepland voor 2018)

Bouwproject voor een gebouw van ongeveer 13 woningen, ten laste van het Woningfonds en CLT, Transvaalstraat 32 (begin van de werkzaamheden in de loop van 2017)

Project ten laste van de FOD-MV (Beliris) met de herinrichting van de openbare ruimte gelegen in het huizenblok dat begrensd wordt door de Bergensesteenweg, de Transvaalstraat, Grondelsstraat, Chomé-Wynsstraat en de Onderwijsstraat (begin van de werkzaamheden eind 2017/begin 2018)

• Herinrichting van openbare ruimte - vrij-onderzoekstraat
Bron: foto Árter - mei 2015 ©

• Schema DWC Kanaal-Zuid
Bron: bureau SUM - juni 2015 ©

03.2 VOORBEELDGEBOUWEN (BATEX)

Binnen de perimeter in de strikte betekenis van het DWC Biestebroek vinden we geen voorbeeldgebouwen. Op een steenworp van zijn noordgrens treffen we echter drie BATEX-laureaten (Leefmilieu Brussel) aan:

Sebastopolstraat - Passiefgebouw van 428 m² (collectieve huisvesting)
Opdrachtgever: Gemeente Anderlecht
Architect: Délices Architectes
Ingenieursbureau: GEI Génie Civil

Dapperheidsplein 7 - Cultureel centrum De Rinck 2.793m² (uitrusting)
Opdrachtgever: Vlaamse Gemeenschapscommissie
Architect: Lava Architecten
Ingenieursbureau: IRS studiebureau, UTIL studiebureau, Macobo, Daidalos Peutz

Porseleinstraat 14 - Passieve eengezinswoning 156m² (woning)
Opdrachtgever: Broekaert en Smits
Architect: Smits
Ingenieursbureau: Sam Verbelen

“Ils ont voulu planter des cerisiers...”

BENOIT POELVOORDE

03.3 DUURZAME WIJKEN

Sinds 2008 ondersteunt Leefmilieu Brussel via de projectoproep 'Participatieve duurzame wijken' inwoners en gebruikers die zich inzetten voor projecten in verband met milieu- en stedelijke vraagstukken op de schaal van de wijk. Op de rechteroever zien we de duurzame wijk 'Permacanal' die zich rond de rivierhabitat van het kanaal situeert (22 woonboten) en over het thema afvalbeheer gaat. Het eerste project met drijvende en filtrerende eilanden op de waterweg zag overigens eind 2014 het daglicht.

03.4 STEDELIJK BELEID

De gemeente Anderlecht profiteert van de federale programma's inzake het stedelijk beleid.

Binnen Anderlecht richt het programma zich meer bepaald op Kuregem, en dit reeds sinds de oprichting van het Grootstedenbeleid (de vroegere benaming). Dit laatste toont het tekort aan groene ruimten, aan sportinfrastructuur en culturele voorzieningen en de gebrekkige inrichting van de openbare ruimte aan binnen de wijk.

Naast de initiatieven die erop gericht zijn de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren, werden er drie specifieke problemen besproken:

- enerzijds de verbetering van de relaties tussen het lokale gezag en de inwoners van de gemeente door de oprichting van een Participatiehuis (gelegen binnen de perimeter van het onderzoeksgebied, Wayezstraat 94).
- de strijd tegen de isolatie van de wijken die de naam hebben in moeilijkheden te verkeren en het gevoel van achterstelling bij de bewoners (steun aan de Zinneke Parade 2004).
- de sociale integratie door middel van sport, met de opening van de sportzaal Curosport. Aangezien Kuregem een gezonde kern is nabij ons onderzoeksgebied, is het dus interessant het duurzame wijkcontract Biestebroek te laten aansluiten op het Grootstedenbeleid.

03.5 EFRO

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling biedt steun aan het grondgebied van de gemeente Anderlecht. Voor de periode 2007-2013 heeft het Brussels Gewest een strategie uitgewerkt die gebaseerd is op territoriale concentratie. In dit kader is de definitie van een Prioritaire Interventiezone (PIZ) ontstaan, waarbinnen zich alle projecten bevinden. Hoewel de perimeter van de PIZ niet samenvalt met dit DWC, vermelden we toch de volgende projecten op gewestelijke schaal of nabij het onderzoeksgebied:

Atrium - Commerciële innovatie (PIZ) - 3.300.000 eur
ATO - Stadsmarketing (PIZ) - 3.200.000 eur
Agropark / Abatan 2020 (Anderlecht) - 6.000.000 eur
Brussels Sustainable Economy (PIZ) - 2.000.000 eur
Ecopool - Net Brussel (Anderlecht) - 4.100.000 eur
Brussels Greenfields - BIM - Steun aan ondernemingen (PIZ) - 15.000.000 eur
Village Finance - Fonds voor lokale ontwikkeling (PIZ) - 700.000 eur
ABE/Group One - Stimuleren van jonge ondernemingen (PIZ) - 800.000 eur
Moulart - Zuidhaven Innovatie - opvang ondernemingen in expansie (Anderlecht) - 7.700.000 eur
Brusoc nv - Oprichting van ondernemingen (PIZ) 5.600.000 eur

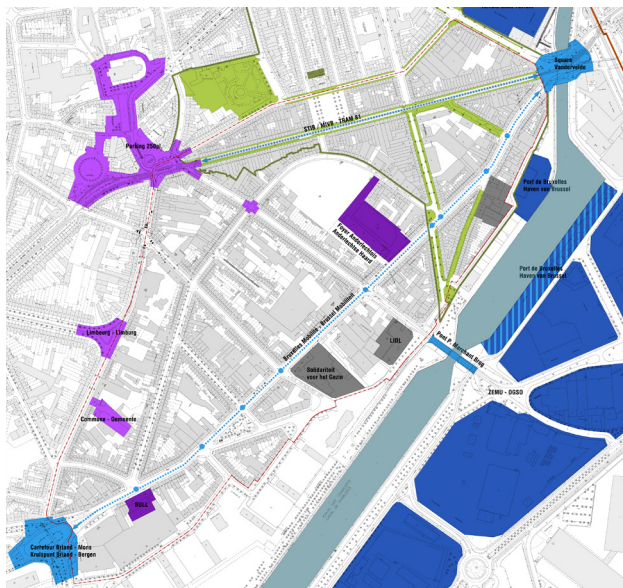
Binnen de EFRO-programmering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2014-2020, bevindt er zich geen enkel project binnen het onderzoeksgebied van het duurzame wijkcontract Biestebroek. Van de 196 ingediende projecten hadden er niettemin 28 betrekking op initiatieven die moeten worden uitgewerkt op het grondgebied van de gemeente. Acht hiervan werden geselecteerd voor een totaal investeringsbedrag (inclusief de cofinancieringen) van 61.237.183 eur. Het uiteindelijk toegekende EFRO-bedrag dat wordt geïnvesteerd in Anderlecht, is goed voor 34.412.405 eur (of 17,7% van het totale budget voor de EFRO-programmering voor 2020 voor het hele grondgebied van het gewest).

KMO-zone Marco Polo - 9.582.100 eur
Manufaktuur Abattoir - 9.779.913 eur
Onco-Tra.BRU - 1.779.994 eur
Gewestelijke containerparken - 3.797.916 eur
Kinderdagverblijf 'Ilôt Marchandise' - 1.727.403 eur
Divers ElderyCARE - 667.092 eur
Agrobiopôle - 1.220.000 eur
Move it Kanal - 1.220.000 eur (over verschillende gemeenten)

03.6 PROJECTEN OP GEWESTELIJKE SCHAAAL

Voor de volledigheid vermelden we eveneens het voormalige Europese programma uit 2005 'Doelstelling 2' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat de economische en sociale reconversie wil ondersteunen van zones in structurele moeilijkheden en stedelijke zones in moeilijkheden. Van de geselecteerde projecten is dit de lijst van de projecten die werden ondersteund op het grondgebied van de gemeente Anderlecht:

Mulieris
 Euclides - Chimiste
 Cefa Providence - La trame asbl - Projet Rossini
 Centre des industries culturelles - Bara 2 Gares
 Teknoweb
 Kureghem Online
 Parc Memling Gheude
 Bambi
 Wijkhuis 'Herziening'
 Huis der gezinnen
 Le Plantin

• Kaart 04: inventaris van de stadsvernieuwingsoperaties
 Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

De toekomstige herinrichting van de Kuregembrug en de Pierre Marchantbrug door Brussel Mobiliteit.

Het Masterplan voor de Haven van Brussel in het Biestebroekdok, voor de ontwikkeling van het stedelijk overslagcentrum (rechteroever), een betere doorstroming tussen de Bergensesteenweg en het kanaal en de stedelijke integratie van de havenactiviteiten (linkeroever).

In Kuregem het project ABATAN 2020 (slachthuis, stadsboerderij, markt en tewerkstelling), de Erasmushogeschool en de voorziening van studentenkoten in de omgeving, alsook de Zuidhaven. Op de Kuregembrug worden de Brouwerij Atlas en het Shell-eiland eveneens heringericht.

Het toekomstige OGSO (rechteroever) zal met zijn voorzieningen (Euroscoop-bioscoop / Atenor-City Docks / Eaglestone-Nautilus) alsook door de bouw van vele woningen, een aanzienlijke impact hebben op de wijk.

• Schets woningen OGSO-zone - Privé voorontwerp Boghossian
 Bron: promotor Boghossian - Haven van Brussel ©

• Project ABATAN 2020, de "buik van Brussel"
 Bron: Urban Farm ABATAN - www.abattoir.be ©

Met zijn visie op de inrichting van de oevers van de waterweg, stelt het **Kanaalplan** (A. Chemetoff) een reeks projecten voor die gericht zijn op een betere integratie van de waterweg en zijn voorzieningen in de stadsstructuur. Het is belangrijk erop te wijzen dat het slechts om een visie gaat en het kanaalplan dus geen kracht van wet heeft.

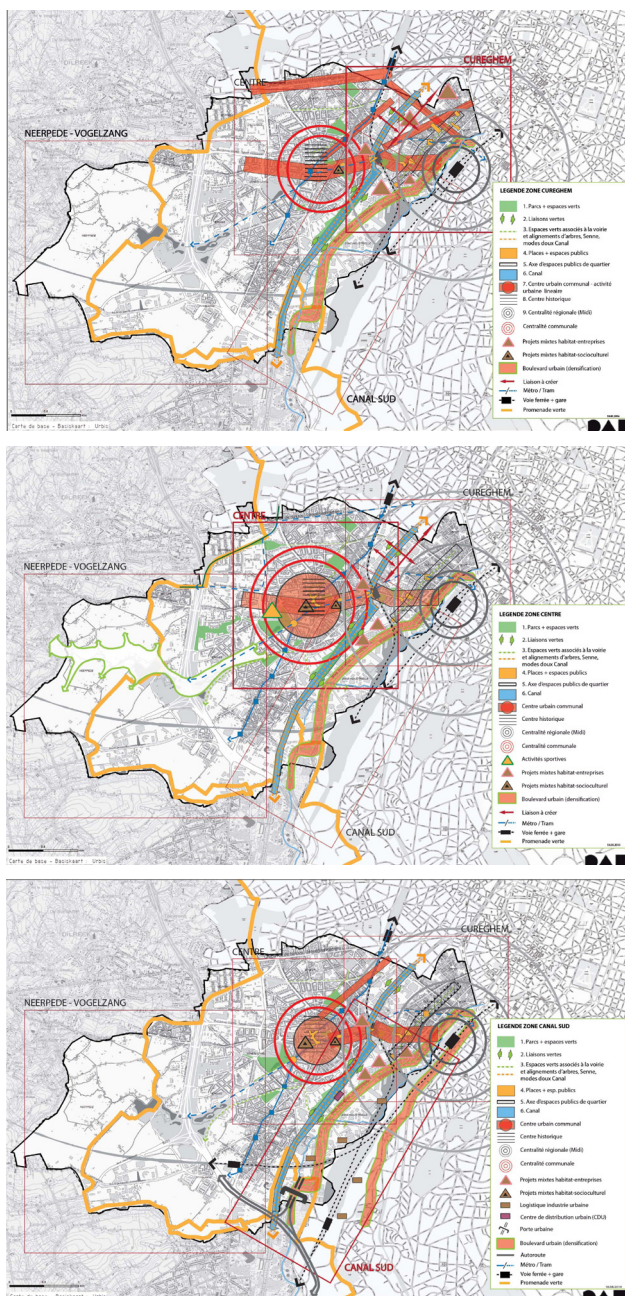
Ten aanzien van onze perimeter en de wijk Biestebroek, werd nagedacht over een containerplatform en de brug die de Biestebroekkaai en de scheepskade verbindt.

Meer bepaald zijn de verwachtingen van het Kanaalplan binnen de perimeter als volgt:

- Stedelijke logistiek met een containerplatform gekoppeld aan logistieke activiteiten in verband met het kanaal, alsook groenzones en huisvesting.
- Het inplanten van monofunctionele hangars op de begane grond, gekoppeld aan huisvesting, werkplaatsen en activiteiten die verband houden met de waterweg.
- De bouw van gebouwen in de omgeving van het kanaal, buiten de vaargeul, met educatieve en recreatieve voorzieningen tussen de populieren.
- De bouw van 300 woningen die de verbinding vormen tussen het Biestebroekdok en het Batelagedok.

“**Biestebroek zoals
piloot project...**”

INWONERS VAN DORPSTRAAT

• Strategische kaarten van het GemOP van Anderlecht
Bron: uittreksel uit het GemOP van de gemeente Anderlecht ©

03.7 PROJECTEN OP GEMEENTELIJKE SCHAAL

Vertrekkende van een globale schaal naar een meer lokale aanpak, zijn de projecten op gemeentelijke schaal de volgende:

Anderlecht staat sinds 2013 centraal in een **Gemeentelijk Ontwikkelingsplan (GemOP)**. Het GemOP strekt zich uit over vier stedelijke projectzones binnen Anderlecht: Neerpede-Vogelzang, Centrum, Kuregem en Kanaal-Zuid. Drie van deze projecten hebben betrekking op het DWC Biestebroek, namelijk:

- Het project Centrum, met de transformatie tot een pool van grootstedelijke omvang. De voornaamste doelstellingen in de stedelijke zone 'centrum' zijn de volgende:
 - De commerciële bestemming van het centrum versterken en het centrum verbinden met de andere handelskernen van de gemeente
 - Ervoor zorgen dat de Emile Vanderveldesquare een scharnierpunt wordt tussen het centrum, Kuregem en Kanaal-Zuid
 - Inrichting van studentenwoningen
 - Het centrum in verbinding brengen met het kanaal
 - Het toerisme bevorderen en het plaatselijke leven stimuleren
- Het project Kuregem met de renovatie van de wijk en als perspectieven:
 - Ervoor zorgen dat de Emile Vanderveldesquare de toegangspoort van Kuregem wordt
 - De openbare ruimte verbeteren, de toegangen tot de gemeente herwaarderen en een verkeersader creëren die naar de gemeente leidt
- Het project Kanaal-Zuid met de OGSO's (ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving) en de stedelijke industrie:
 - Biestebroek ontsluiten voor een gemengd karakter
 - Een gemeentelijke strategie uitwerken en de bestemming van de industriezone van Anderlecht bepalen
 - De goederentransportfunctie van het kanaal versterken
 - Over heel de industriezone een netwerk van zachte, efficiënte en aangename vervoermiddelen voorzien
 - De oevers inrichten (voorzieningen, recreatie en wandelwegen)
 - De activiteiten van de SIZ diversifiëren en haar gebruikszone verdichten
 - De industriezone verdichten en de stedenbouwkundige reglementering aanpassen

Het **Bijzondere Bestemmingsplan (BBP) Biestebroek** is momenteel in uitvoering en bevindt zich in de eerste onderzoeksfase van het project.

Toch presenteert het BBP reeds de grote ambities in verband met de toekomst van Biestebroek en zijn omgeving, in de vorm van een Masterplan en een voorstelling van de toekomstige programmering. Zowel het gewest als de gemeente wensen dat er nieuwe woningen zouden komen in de wijk die gekoppeld worden aan de economische activiteiten die van nature voorkomen langs de waterweg. Het gaat dus om een dubbele uitdaging, met in de eerste plaats de realisatie van een nieuwe wijk waar industriële en havenactiviteiten, woningen, handelszaken en voorzieningen harmonieus samengaan. Vervolgens zullen de banden tussen de verschillende wijken van Anderlecht aan weerszijden van het kanaal worden versterkt. Het uiteindelijke doel is dat Biestebroek een pool wordt met een uitstraling over de hele gemeente, en zelfs buiten Anderlecht.

Als speerpuntprojecten van het BBP vermelden we met name de ontwikkeling van het Kanaal als woongebied en als verlengstuk van de stedelijke functies, de Bergensesteenweg als wervelkolom van de wijk, de Wayezstraat als commerciële slagader met een uitstraling tot voorbij de linkeroever en tot slot de Kuregembrug als nieuw intermodaal knooppunt met de bouw van het toekomstige GEN-station, dat gecombineerd wordt met recreatieve functies zoals een bioscoop en culturele voorzieningen. Naast dit alles zal er ook in huisvesting worden voorzien.

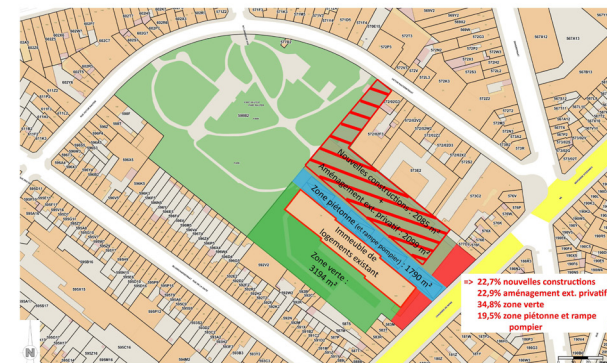
Wat de reeds uitgevoerde projecten binnen de wijk Biestebroek betreft, vermelden we de projecten die werden verricht door **Beliris**, met de herinrichting van het Verzetsplein en de voetpaden van de Wayezstraat (gedeelte tussen de Janssensstraat en de Bronsstraat) en de herinrichting van het Biestebroekpark.

Ook **Brussel Mobiliteit** (het voormalige BUV) heeft een project uitgevoerd met de herinrichting van de Emile Vander Bruggensquare.

De gemeente zet momenteel een aantal projecten op met de verplaatsing van het departement stadsontwikkeling en mobiliteit naar de Dorpsstraat en de inrichting van een verkeersremmer in de Blijdschapstraat, alsook de herinrichting van het kruispunt van de Processiestraat met de Paul Jansonlaan.

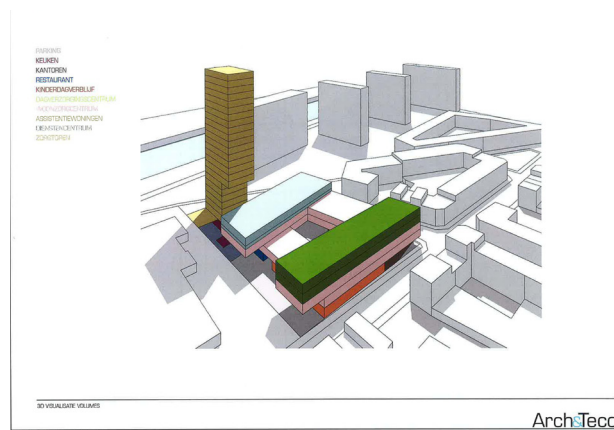

• Masterplan van het BBP Biestebroek
Bron: Uittreksel BBP Biestebroek - Fase 1 - BUUR ©

Maître de l'ouvrage	Maître d'œuvre	Projet - Raster	Document
Le Foyer Anderlechtols 400 Chausse de Mons 1150 Anderlecht	Département Travaux Foyer Anderlechtols 400 Chausse de Mons 1150 Anderlecht	Surfaces proposées du projet d'aménagement de la dalle de parking Adresse: 30-34 rue Victor Raster & 103-107 Chausse de Mons, Anderlecht	Document Date de l'état: 01/03/2015

• Schema voor de inplanting van de nieuwe woningen van de Anderlechtse Haard
Bron: Anderlechtse Haard - mei 2015 ©

• Schets project "Solidariteit voor het Gezin"
Bron: Arch&Teco - mei 2015 ©

Op donderdag 23 april 2015 keurde de gemeenteraad de bouw van een **ondergrondse parking** met een capaciteit van 235 plaatsen onder het Dapperheidsplein goed, die gefinancierd wordt door de privéonderneming Apcoa. Hierdoor kan het Dapperheidsplein verkeersvrij worden gemaakt, waardoor het centrum van Anderlecht aantrekkelijker wordt. Het project zal van start gaan in de loop van 2018.

Voor de gebouwen van **BULL** wordt momenteel een studie gemaakt om hier een sociaal opleidingscentrum in te richten langs de Bergensesteenweg.

De **Anderlechtse Haard** tot slot heeft als project de bouw van bijkomende woningen op het terrein dat grenst aan het Biestebroekpark. De openbare ruimte wordt heringericht om een rechtstreekse fysieke verbinding tot stand te brengen tussen het park en de Bergensesteenweg, in de vorm van een loopbrug die ook geschikt is voor PBM.

03.8 ANDERE PARTICULIERE PROJECTEN

Op de hoek van de Bergensesteenweg en de F. Gérardstraat voorziet de groep **Solidariteit voor het Gezin** de oprichting van een gezondheidscentrum voor senioren, gekoppeld aan een rusthuis, een kinderdagverblijf, een restaurant en een woontoren van 22 verdiepingen. Voorlopig is in 2015 slechts één vergunning ingediend bij de gemeente.

Ook de **Lidl** in de Pierre Marchantstraat heeft een stedenbouwkundige vergunning ingediend voor een zware renovatie van twee winkels, met als grootste veranderingen de wijziging van het uithangbord en de toevoeging van een groendak.

Tot slot ontwikkelt een vastgoedontwikkelaar eveneens een project op het terrein van het huidige **Kawasaki Brussels** (Bergensesteenweg 460), met als doel de bouw van meer dan 100 nieuwe woningen en twee of drie winkelunits. Een directe toegang naar het kanaal is voorzien via een met hoogstambomen afgeboorde groene ruimte.

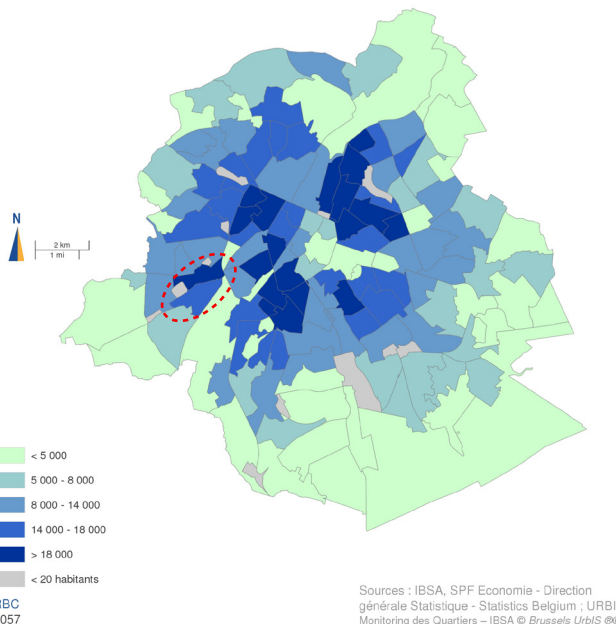

04

Huisvesting

“een cruciaal tekort aan huisvesting...”

ANDERLECHTSE HAARD

• Bevolkingsdichtheid in inwoners/km²
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

04 Huisvesting

04.1 BEVOLKINGSDICHTHEID

Volgens de wijkmonitoring (gegevens 2012) is de bevolkingsdichtheid van het onderzoeksgebied veel hoger (ongeveer 2,5 x) dan het gemiddelde voor de wijken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gemeente Anderlecht kende de voorbije jaren een tamelijk sterke bevolkingsgroei. De sociaaleconomische vermenging en de typologie van de woningen zijn daarentegen niet echt aangepast. Dit leidt inzake huisvesting tot een effect van sociale verdringing en dualisatie dat dringend moet worden opgelost, met name via het Wijkcontract. Bovendien zou volgens het BISA de totale bevolking van Anderlecht tegen 2020 met 9,39% kunnen stijgen, tegenover gemiddeld 5,11% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aangezien het vooral de leeftijdscategorie van 6 tot 17 jaar betreft, moeten dringend de nodige infrastructuur worden voorzien om tegemoet te komen aan de noden van de inwoners.

Bevolkingsdichtheid in inwoners/km² (2012)

Gemiddelde BHG	7057 hab/km ²
Wijk Anderlecht centrum-Wayez	18566,43 hab /km
Wijk Veeweide-Aurore	16 658,27 hab/km ²

Gemiddelde perimeter	16 902,5 hab/km ²
----------------------	------------------------------

Van de bewoners van het onderzoeksgebied is 44,5% eigenaar van hun goed. Hiermee ligt het gemiddelde hoger dan in de gemeente Anderlecht (41,9%) en het Gewest (41%).

04.2.2 STUDENTENWONINGEN

In de omgeving van de perimeter worden verschillende hogere onderwijsinstellingen aangetroffen, zoals de Erasmushogeschool (landschapsarchitectuur, design en technologie, management, ...), de COOVI-campus (opleidingen op het vlak van het restaurantbedrijf, hotelwezen, sociale promotie, enz.) maar ook de Erasmus-campus van de ULB (medische sector) op de site van het Erasmus-ziekenhuis.

Al deze plekken zijn makkelijk bereikbaar vanuit onze perimeter via het metrostation Sint-Guido, maar ook met het openbaar vervoer op de Bergensesteenweg. De aanwezigheid van deze hogere onderwijsinstellingen creëert een grote vraag naar studentenwoningen in Anderlecht en bijgevolg ook in onze perimeter. Langs de Bergensesteenweg maar ook in de Democratiestraat zijn reeds een toenemend aantal studentenwoningen te vinden. Het aantal studenten blijft intussen maar stijgen en volgens een studie van de Erasmus-campus van de ULB zou er vraag zijn naar 7500 studentenkoten, tegenover een aanbod van slechts 310 kamers op de Campus. Bijzondere aandacht moet dus gaan naar de problematiek van de studentenwoningen in de gemeente.

04.2 STATISTISCHE ANALYSE

04.2.1 TYPOLOGIE EN STAAT VAN BEZETTING

Volgens de Wijkmonitoring (cijfers 2001) is het aantal gezinnen dat in een appartement woont ruim in de meerderheid en stemt dit overeen met de waarden voor het gewest.

Percentage van de gezinnen (%) naargelang het soort woning (2001)

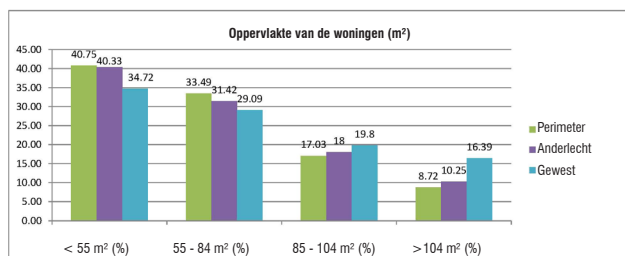
Gemiddelde BHG	71,2 % App/ 28,8 % Huizen
Wijk Anderlecht centrum-Wayez	64,2 % App/ 35,8 % Huizen
Wijk Veeweide-Aurore	80,23 % App/ 19,77 % Huizen

Gemiddelde perimeter	78% appartements / 22% Huizen
----------------------	-------------------------------

04.2.3 SOCIALE WONINGEN

Volgens de Wijkmonitoring bedraagt het gemiddelde aantal sociale woningen op 100 slechts 3,8 w/100, tegenover een gemiddelde van 10,06 w/100 voor Anderlecht en 7,69 w/100 voor het BHG. Wat de sociale woningen binnen de perimeter betreft, neemt de Anderlechtse Haard een centrale plaats in aangezien het de enige instantie is die goederen bezit. Volgens hun statistieken (gegevens 2014) zouden er ruim 2900 kandidaat-huurders zijn en kunnen er elk jaar slechts 200 woningen worden toegewezen.

Tot slot is het Woningfonds op het vlak van sociale woningen binnen de perimeter enkel actief in de Democratiestraat, hoewel het eveneens enkele goederen bezit langs de Bergensesteenweg en in de omgeving van de wijk.

• Oppervlakte van de woningen in m²
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2001 ©

04.2.4 OPPERVLAKTE VAN DE WONINGEN

Onderzoek naar de oppervlakte van de woningen wijst op een **oververtegenwoordiging van zeer kleine wooneenheden** (< 55 m²) en het lage percentage grote woningen (> 85 m²). Uit de gezinssamenstelling blijkt dat er zeer veel gezinnen in de onderzoeksperimeter wonen. De gemiddelde oppervlakte per inwoner bedraagt slechts 34 m²/inw.

04.2.5 COMFORT VAN DE WONINGEN

De gebruikte indicator om het comfort van de woningen te meten, is het 'basiscomfort', dat gebaseerd wordt op de aanwezigheid van een badkamer, stromend water en binnentoiletten in een woning. Indien een van deze drie elementen ontbreekt, wordt de woning als niet comfortabel beschouwd. Er zijn nog andere criteria: centrale verwarming, aantal vertrekken, de oppervlakte van de keuken of de aanwezigheid van isolerend glas.

Binnen de perimeter beschikt (in 2001) **88,64% van de woningen over het basiscomfort**. De kwaliteit van de woningen is dus iets lager dan in het BHG, waar het gemiddelde van de woningen met comfort 90,8% bedraagt. Anderzijds is het interessant dat deze cijfers, zowel voor het Gewest als voor het onderzoeksgebied, voortdurend in verandering zijn. Over het algemeen is de kwaliteit van de woningen in de wijk Veeweide-Aurore hoger dan die in Anderlecht Centrum-Wayez. Het gemiddelde aantal vertrekken per persoon bedraagt 1,94, wat precies overeenstemt met het gewestelijk gemiddelde. Anderzijds zijn, nog steeds volgens de monitoring, te weinig woningen (68,37%) voorzien van centrale verwarming.

04.2.6 LEEFTIJD VAN HET WONINGBESTAND

Aantal woningen gebouwd vóór 1961, in %

Gemiddelde BHG 63,03
Wijk Anderlecht Centrum-Wayez 84,17
Wijk Veeweide-Aurore 49,26

Gemiddelde perimeter 53,72

De leeftijd van het woningbestand in het onderzoeksgebied is sterk verschillend, met de wijk Anderlecht Centrum-Wayez die veel ouder is dan de eerder recente wijk Veeweide-Aurore dit verklaart de vele verloederde gebouwen in de Wayezstraat.

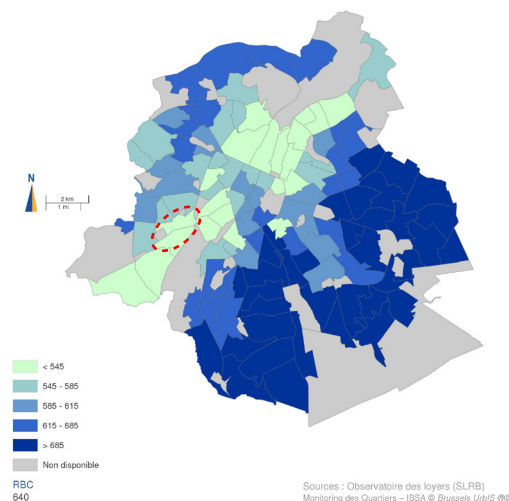
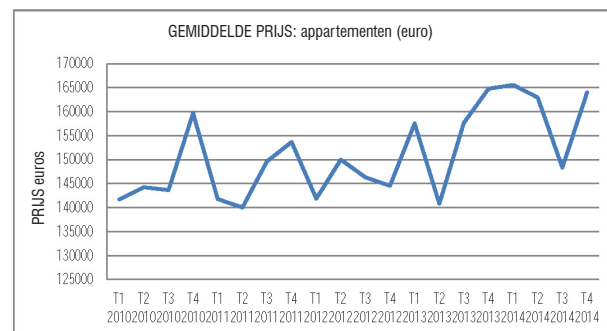
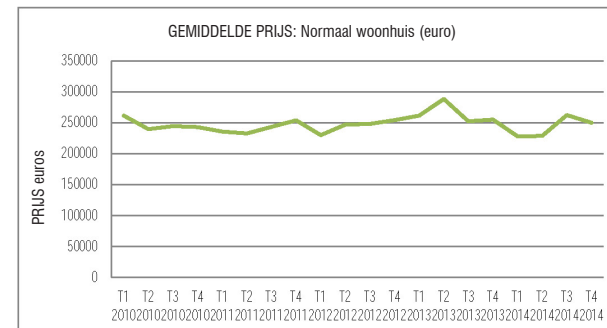
04.2.7 VASTGOEDMARKT EN VERANDERINGEN

Een stuk grond kopen in Brussel is de jongste jaren zeer moeilijk geworden. Oorzaken hiervan zijn de forse stijging van de prijs per m², de toename van de vraag en de sterke daling van de beschikbare panden.

Volgens een studie van Le Soir in 2014, blijkt Anderlecht niettemin een van de goedkoopste gemeenten van Brussel, met een gemiddelde prijs van ongeveer 250.000 euro voor een normaal woonhuis. De prijzen van de appartementen zijn dan weer stabiel gebleven en draaien zo rond de 140.000 euro.

De gemiddelde huurprijs van een woning, geschat op ongeveer 518 euro, is lager dan het gemiddelde voor de gemeente (536 euro) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (640 euro). De wijk Veeweide-Aurore is iets duurder dan de wijk Centrum-Wayez, maar de huurprijzen binnen de perimeter blijven betaalbaar.

Algemeen blijft Anderlecht, net als voor de verkoopprijs van onroerende goederen, een van de goedkoopste gemeenten van Brussel.

• Gemiddelde maandhuurprijzen per woning
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2011 ©

**“we hebben
woningen nodig die
zijn aangepast voor
mensen met beperkte
mobiliteit...”**

LID VAN WC

04.3 TOEGANG TOT HUISVESTING

Alle gegevens hierboven moeten worden geanalyseerd in het licht van een toekomstgerichte visie op de veranderingen die de prijsevolutie van het vastgoed zal teweegbrengen voor de kandidaat-kopers en kandidaat-huurders.

Twee fenomenen vallen hierbij op: de daling van de koopkracht (te hoge schuldenlast van de gezinnen) en de cruciale nood aan goedkope woningen. De daling van de koopkracht wordt aangetoond door verschillende indicatoren:

- explosieve toename van het gemiddelde geleende bedrag sinds 2000 (> 50%)
- verlenging van de duur van hypothecaire kredieten (30 jaar en +)
- toename van de aankoop van tweedehands vastgoed
- verhoging van de lening met meer dan 50% voor eenzelfde goed

Via het Woningfonds kunnen goedkopere leningen worden toegekend aan gezinnen met een beperkt inkomen (klassieke leningen aan gezinnen met een beperkt inkomen of leningen aan jonge gezinnen in de RVOHR).

Aangaande de noodzaak aan goedkope woningen in het BHG, stellen wij vast dat huisvesting steeds moeilijker betaalbaar wordt. Dit wordt gekoppeld aan economische indicatoren zoals de huurprijs per oppervlakte of per aantal kamers, de gezinssituatie, de sociaal-professionele situatie, de verhouding gezochte/verlaten woning, en de details over de vrouwelijke of jonge huurder enerzijds, en de economische indicatoren van het inkomen of het percentage van de huurprijs in het gezinsbudget anderzijds.

Volgens de cijfers van het BISA (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse) zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 39.393 sociale woningen (telling januari 2014) tegenover een totale vraag van 44.332 gezinnen. In december 2014 publiceerde Le Soir een artikel “Brussel, een catastrofe op het vlak van sociale huisvesting” dat bevestigde dat de kloof tussen het inkomen van de inwoners en de huurprijzen blijft groeien. Uiteindelijk beschikt de gemeente van haar kant over een totaal van 5044 sociale woningen van verschillende OVM's.

04.3.1 VRAAG EN AANBOD INZAKE SOCIALE WONINGEN

Wat sociale woningen betreft, bezit het Woningfonds binnen de perimeter slechts 2 woningen met 3 kamers (op 29/05/2015) in de Democratiestraat en met een bewoonbare oppervlakte van ongeveer 100 m². Het aanbod aan sociale woningen in het onderzoeksgebied is bijgevolg eerder klein.

Toch is het interessant te vermelden dat het Woningfonds 24 woningen bezit in de onmiddellijke omgeving van de perimeter, gaande van 1 tot 4 kamers en met een meerderheid van 3-kamerappartementen.

Wat de woningen van de BGHM betreft (zie tabel op de volgende pagina), onderscheiden we slechts één lokale maatschappij voor het beheer van sociale woningen op het grondgebied van Anderlecht: de Anderlechtse Haard.

Deze laatste bezit twee woonzones binnen het onderzoeksgebied: de eerste bevindt zich in het Rauter-gebouw (Bergensesteenweg) en de tweede langs de Democratiestraat. Momenteel (juni 2015) zijn alle woningen bezet.

Wat de totale vraag betreft, werden er 2.988 aanvragen rechtstreeks ingediend bij de Anderlechtse Haard in 2014. Dit cijfert betekent een daling met 15,28% tegenover 2013.

In 2014 werden er 206 woningen toegewezen. Het aanbod blijft dus ruim achter op de vraag, ondanks het dalende aantal aanvragen tussen 2013 en 2014. Deze cijfers hebben betrekking op de volledige Anderlechtse Haard en niet alleen op het DWC. Volgens de cijfers van de BGHM (zie Jaarverslag BGHM 2013, p.26), stonden er eind 2013 44.332 personen op de wachtlijst voor een nieuwe woning. Deze lijst zal vermoedelijk jaar na jaar aanzienlijk groeien.

In totaal zijn er 255 sociale woningen beschikbaar in de perimeter, die als volgt zijn verdeeld: (zie tabel op de volgende pagina)

Gemeente	SISP	Straat	Jaar Gebouw	Appartementen (kamers)				
				1	2	2 BPM	3	4 en >
Anderlecht (1070)	Anderlechtse Haard	Victor Rauter, 30, 32, 34	1981	120	60	4	40	0
		Démocratie, 53, 55, 58, 64	1908	26	4	0	1	0

Totaal sociale woningen	255
% Gemeente	5.06
% Gewest	0.65

• Aantal en typologie van de sociale woningen van de BGHM in Anderlecht
Bron: Anderlechtse Haard - gegevens mei 2015 ©

04.3.2 GEVRAAGDE HUURPRIJZEN

De gemiddelde huurprijs van een woning binnen het onderzoeksgebied (518 euro) is lager dan het gemeentelijke gemiddelde en het gemiddelde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Binnen de perimeter is de gemiddelde huurprijs in de wijk Veeweide-Aurore iets hoger dan in de wijk Anderlecht Centrum-Wayez. De gemiddelde huur voor een woning met 1 of 2 slaapkamers binnen de gemeente Anderlecht is beduidend goedkoper dan het gewestelijke gemiddelde.

Gemiddelde maandhuur per wijk in euro (2011)

Gebied	Maandhuur	1 kamer	2 kamers
Veeweide-Aurore	519,15	/	/
And. Centr.-Wayez	504,93	/	/
Anderlecht	536	488	588
Perimeter	518	/	/
Gewest	640	541	650

De gemiddelde huurprijs van een sociale woning binnen het onderzoeksgebied (210 euro) is lager dan het gemiddelde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De wijk Anderlecht Centrum-Wayez beschikt echter over geen enkele informatie over de huurprijs. Het gemiddelde binnen de perimeter is uitsluitend gebaseerd op de gegevens van de wijk Veeweide-Aurore.

Gemiddelde maandhuur van de sociale woningen in euro (2008)

Gebied	Maandhuur	0 à 1 slk	2 kamers
Veeweide-Aurore	210	174,82	247,01
And. Centr.-Wayez	/	/	/
Anderlecht	/	/	/
Perimeter	210	174,82	247,01
Gewest	230,70	179,93	234,06

04.4 TOESTAND VAN DE BEBOUWING

De kaart van de toestand van de bebouwing werd opgemaakt op basis van drie uitwendige criteria voor elk gebouw in de perimeter: de toestand van de gevel, de toestand van de ramen en de toestand van de dakgoot. Deze opname heeft betrekking op de straatgevels en dus niet op de toestand binnen in de huizenblokken (onderzocht in deel 06 met betrekking tot de leefomgeving).

De volgende categorieën zijn zichtbaar op de kaart:

- Goede staat: nieuw of volledig gerenoveerd (3 criteria goed)
- Matige staat: onderhoud vereist (2 criteria goed)
- Vervallen staat: te renoveren (slechts 1 criterium goed)
- Zeer vervallen staat: zwaar te renoveren, te verbouwen, af te breken (geen enkele criterium goed)

Voor hoekgebouwen werd de meest negatieve toestand weergegeven.

• Wayezstraat - gevel die uitkijkt op het Verzetplein, 90-104
Bron: foto Árter - april 2015 ©

De kaart toont een algemene toestand van de bebouwing die grotendeels goed is, met evenwel een meer uitgesproken verwaarlozing ter hoogte van de Bergensesteenweg en de verdiepingen van de handelszaken in de Wayezstraat.

Ook langs de Veeweidestraat worden enkele verwaarloosde gebouwen aangetroffen. Dit zijn in zekere zin de voornaamste verkeersaders van de wijk.

• Kaart 05: overzicht van de toestand van de bebouwing in 2015
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

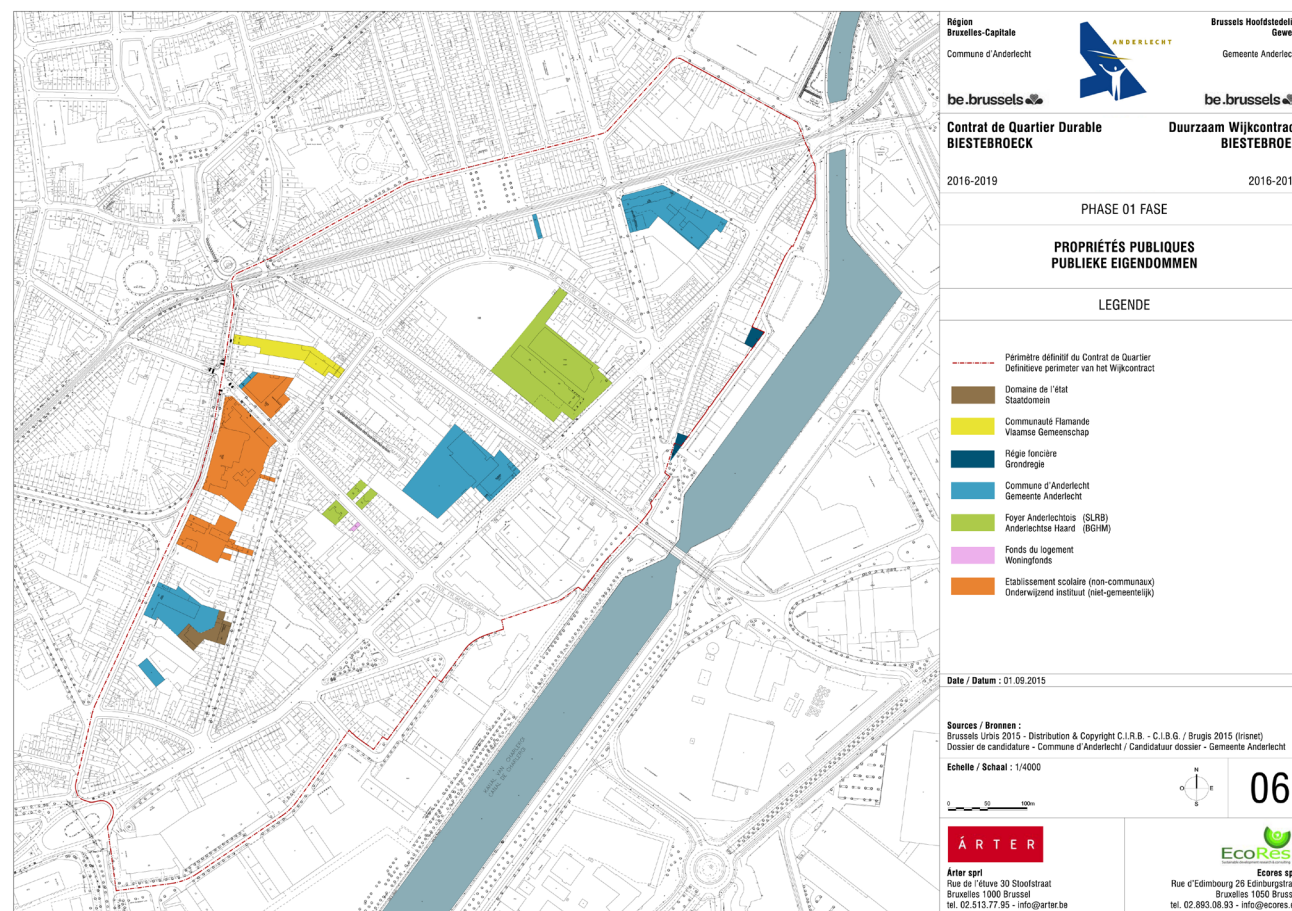
“en van wie is
deze wildernis ?...”

REMARQUE LORS DE LA BALADE-DIAGNOSTIC

04.5 OPENBARE EIGENDOMMEN

De volgende kaart geeft de openbare eigendommen weer binnen de perimeter van het Duurzame Wijkcontract Biestebroek. Het woningbestand van de gemeente Anderlecht is een van de meest omvangrijke, met twee scholen, openbare ruimten, een participatiehuis en een brandweerkazerne op de Bergensesteenweg. Het onderzoeksgebied telt eveneens tal van bedrijven, voornamelijk gevestigd langs de Bergensesteenweg en de Wayezstraat.

De lijst van eigendommen met hun huisnummer en hun bestemming vindt u op de volgende pagina.

• Kaart 06: openbare eigendommen
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

Grondregie

Straat	N°	Bestemming
Biestebroekstraat	N° 58?	Parking, Terrein
Biestebroekkaai	2	Magazijnen

Gemeente Anderlecht

Straat	N°	Bestemming
Wayezstraat	56	Publieke voorzieningen (school "13")
Wayezstraat	94	Administratief gebouw (Home van Participatie)
Victor Rauterstraat	/	Park, Groene ruimte
Bergensesteenweg	625-627	Publieke voorzieningen (gemeente school)
Veeweidestraat	102	Voorzieningen?Magazijnen?
Democratiestraat	6	Woningen

Staat gebied

Straat	N°	Bestemming
Victor Rauterstraat	259	Administratief gebouw (Politie)

De Vlaamse Gemeenschap

Straat	N°	Bestemming
Veeweidestraat	24-26	Administratief gebouw (ZINNEMA)

Onderwijzend instituut (niet-gemeentelijk)

Straat	N°	Bestemming
Veeweidestraat	27	Publieke voorzieningen (Institut des Soeurs de Notre-Dame) Kleuterschool
Veeweidestraat	40	Publieke voorzieningen (Institut des Soeurs de Notre-Dame) Secundaire school
Democratiestraat	10	Publieke voorzieningen (Institut des Soeurs de Notre-Dame) Basisschool

BGHM**Anderlechtse Haard**

Straat	N°	Bestemming
Victor Rauterstraat	30-32-34	Woningen
Democratiestraat	53-55-58-64	Woningen

Woningsfonds

Straat	N°	Bestemming
Democratiestraat	67	Woningen

- **Lijst van openbare eigendommen binnen de perimeter**

Bron: Arter-tabellen op basis van het kadaster van onroerende goederen (2013) en het Kandidaatsdossier Biestebroek ©

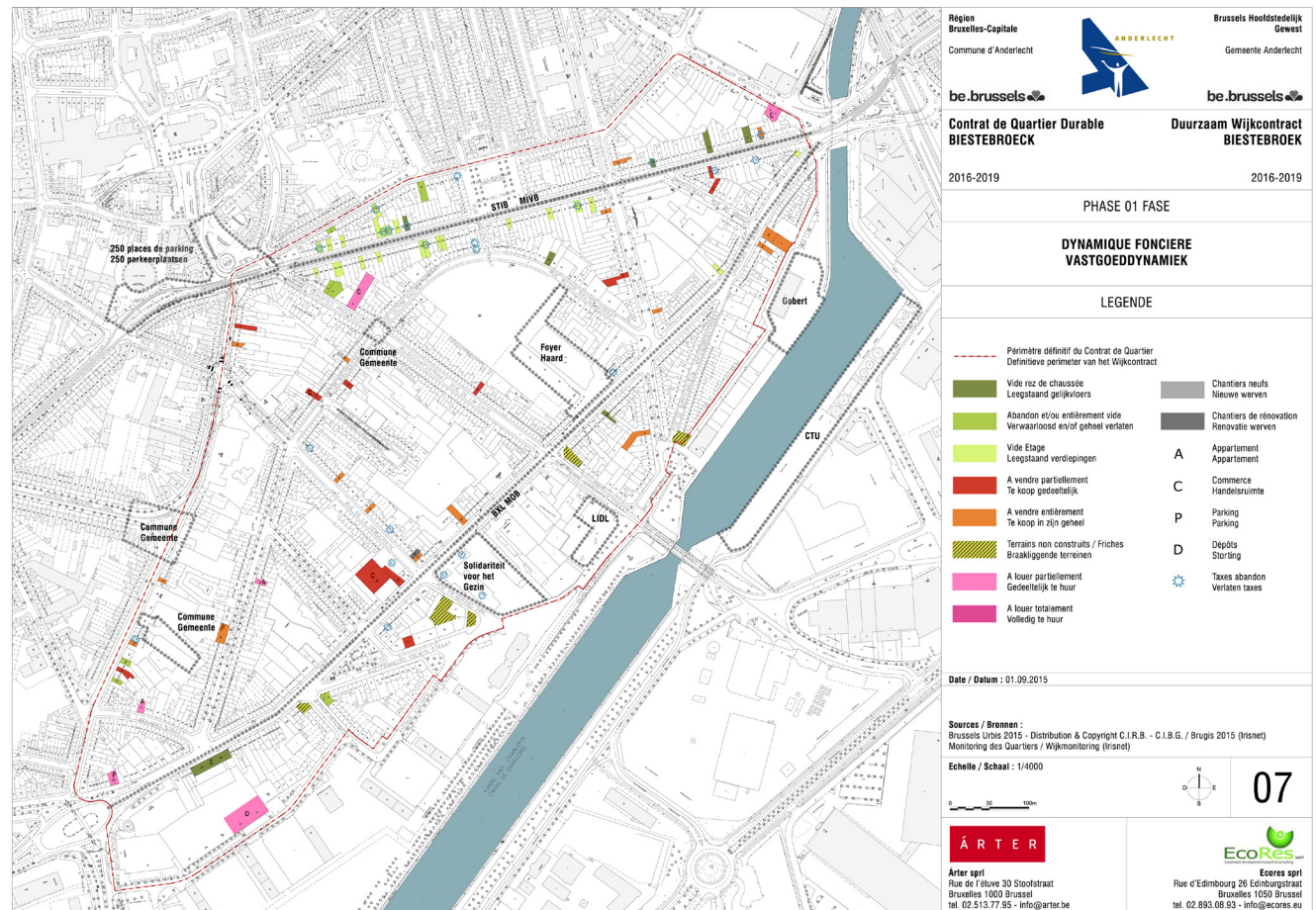
04.6 VASTGOEDDYNAMIEK

De volgende kaart geeft de vastgoedynamiek weer die werd opgetekend op het terrein (mei 2015). Hierop zijn de gebouwen aangeduid die (ook gedeeltelijk) te koop of te huur zijn, alsook leegstaande benedenverdiepingen en hogere verdiepingen, leegstaande gebouwen, bouwplaatsen (renovatie en nieuwbouw), braakliggende terreinen en lage bouwprofielen.

Heel wat onbebouwde of te koop staande panden lijken operationele opportuniteiten in de wijk. Dit punt wordt grondiger uitgewerkt in fase 2 - Strategie.

“kijk ! nu staat het hier te koop...”

INWONERS TIJDENS DE WORKSHOP

• Kaart 07: vastgoedynamiek
Bron: Árter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2011 ©

04.7 VERGUNNINGAANVRAGEN

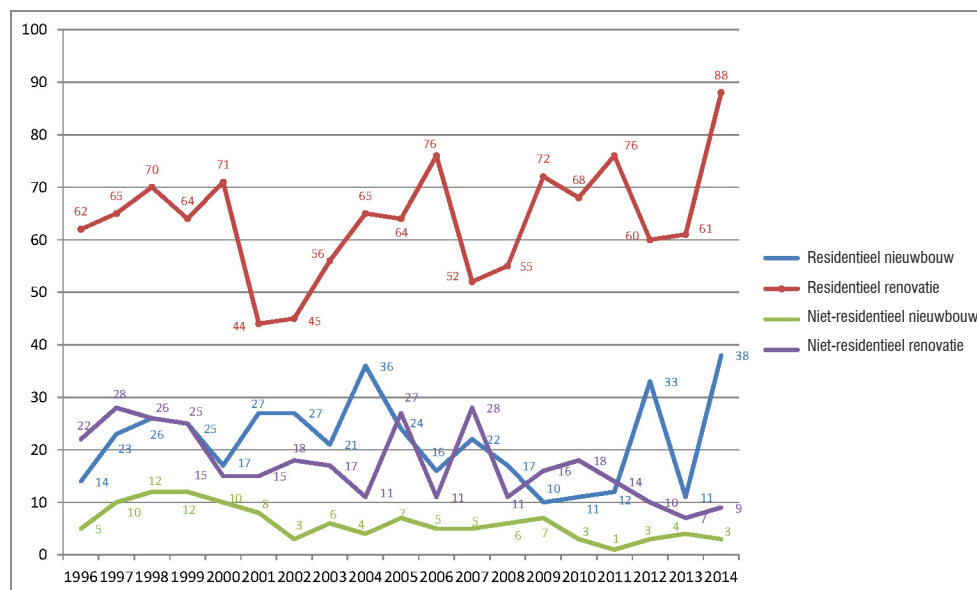
04.7.1 EVOLUTIE VAN DE VERGUNNINGAANVRAGEN

De analyse van de renovatiedynamiek van de wijk kan worden geïllustreerd door de evolutie van de vergunningaanvragen in Anderlecht in vergelijking met het Gewest.

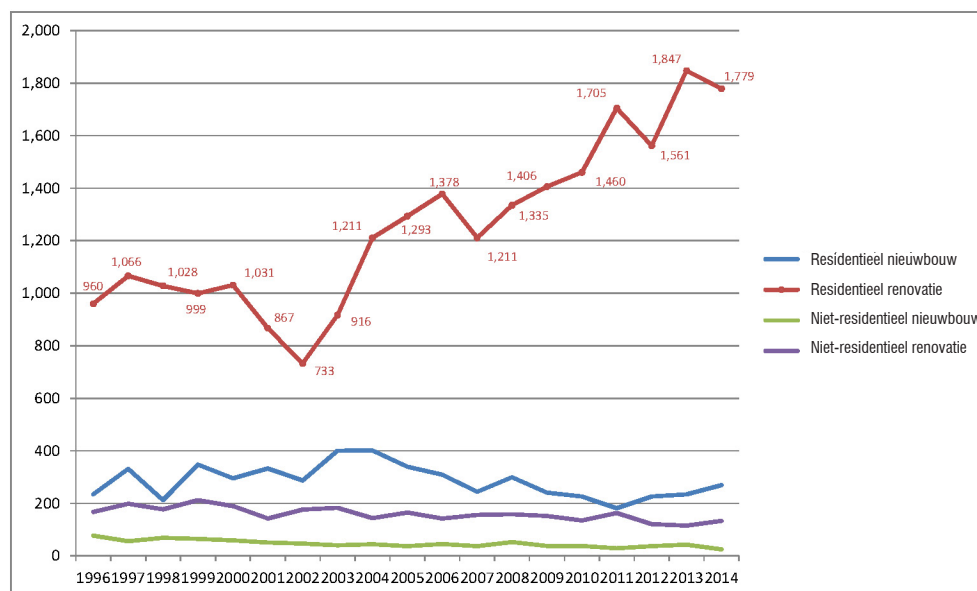
Op basis van de statistische vragenlijsten bij de aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning in Brussel (2014 - Statbel), merken we dat de tendensen op gewestelijk niveau zeer vergelijkbaar zijn met het gemeentelijk niveau. Zo zien we over bijna 20 jaar een forse stijging van de vergunningaanvragen voor de renovatie van woongebouwen, hoewel voor de gemeente Anderlecht de schommelingen talrijker zijn en de toename minder regelmatig is dan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Deze analyse, over een periode van ruim 15 jaar, biedt voldoende afstand ten aanzien van de geldigheidsduur van de vergunningen. Niettemin blijft deze laatste algemeen en kan deze worden verfijnd door de gedetailleerde lijst van de vergunningaanvragen die sinds 2009 voor de perimeter werden ingediend op gewestelijk en gemeentelijk niveau (zie volgende pagina).

Evolutie van de vergunningaanvragen in de gemeente Anderlecht van 1996 tot 2014

Evolutie van de vergunningaanvragen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1996 tot 2014

“de stedenbouw- kundige vergunnig volledig benutten...”

GEMEENTE ANDERLECHT

04.7.2 BEHEER VAN DE VERGUNNINGAANVRAGEN SINDS 2009

Het nieuwe gewestelijke platform voor online raadpleging van de vergunningen (www.urbanisme.irisnet.be) is een bijzonder handig instrument om de verschillende aanvragen voor een stedenbouwkundige en verkavelingsvergunning terug te vinden die sinds 2009 werden behandeld in de perimeter.

Aan de hand van de kaarten hiernaast kunnen we zien dat er momenteel uitsluitend stedenbouwkundige vergunningen in behandeling zijn in de perimeter van het WC en geen enkele verkavelingsvergunning. Het overgrote deel van deze vergunningen werd toegekend, een goede twintig aanvragen zijn nog in behandeling en elf aanvragen werden afgewezen sinds 2009. Elke stip op de kaart stelt een aanvraag voor:

- rood afgewezen aanvragen
- groen toegekende aanvragen
- oranje in behandeling
- blauw ingetrokken aanvragen

In de onderstaande tabellen vindt u de aanvragen met hun onderwerp, zowel op gewestelijk niveau als op gemeentelijk niveau.

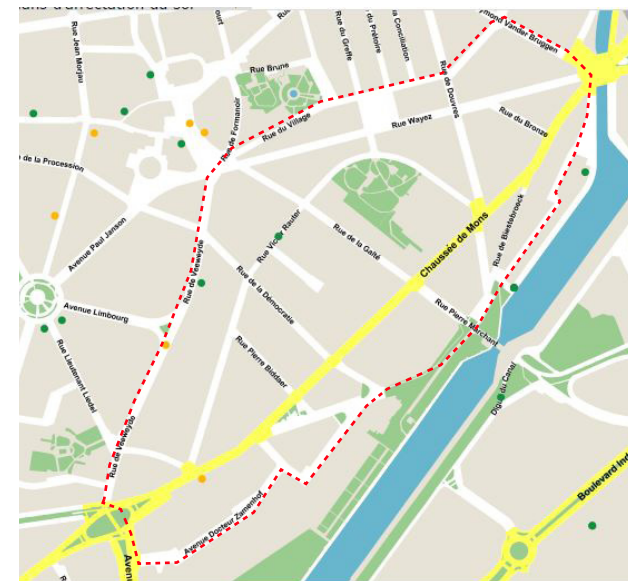
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

• Toegekende vergunningen

Victor Rauter	infrastructuren	2011
Veeweide, 40	verbouwing renovatie	2012

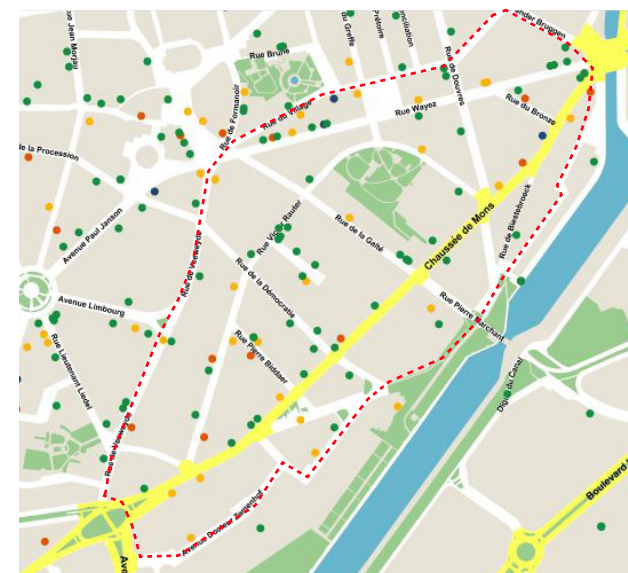
• Vergunning in behandeling

Veeweide	infrastructuren	2013
Bergense steenweg, 700-706	verbouwing renovatie	2013

• Verdeling van de vergunningaanvragen die sinds 2009 werden behandeld door het Gewest

Bron: gewestelijke portaalsite stedenbouw.irisnet.be - online vergunningplatform ©

• Verdeling van de vergunningaanvragen die sinds 2009 werden behandeld door de gemeente

Bron: gewestelijke portaalsite stedenbouw.irisnet.be - online vergunningplatform ©

Gemeente Anderlecht

• Toegekende aanvragen (*tijdens januari 2010 en mei 2015*)

Théodore Bekaertstraat, 21	Vervorming
Pierre Biddaerstraat, 14	Extensie
Democratie, 67	Renovatie
Democratie, 85	wijz. gebruik
Democratie, 86	Vervorming
Dover, 57	wijz. gebruik
Dover, 90	Vervorming
Dover, 55	Nieuwbouw
Dover, 46	Extensie
Dover, 66	Vervorming
Dover, 70-72	wijz. gebruik
Blijdschap, 72	Renovatie
Blijdschap, 42	Vervorming
Blijdschap, 108	afbreken + bouw.
Blijdschap, 116	Renovatie + extensie
Blijdschap, 114	Vervorming
François Gérard, 5	Vervorming
Gerecht, 6	Régularisatie extensie
Pierre Marchant, 20	Nieuwbouw
Pierre Marchant, Hoek	Reclame affiche
Pierre Marchant, 21	Nieuwbouw cabine HT
Bergensesteenweg, 700-706	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 570	Regularisatie
Bergensesteenweg, 631	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 257	Nieuwbouw
Bergensesteenweg, 536	Renovatie
Bergensesteenweg, 627 J	Extensie
Bergensesteenweg, 713	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 671	Reclame affiche
Bergensesteenweg, 731	Extensie
Bergensesteenweg, 455	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 430-432	Renovatie + vervorming
Bergensesteenweg, 697-701	afbreken + bouw.
Bergensesteenweg, 453	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 595	Reclame affiche
Biestebroekkaai	Hakken
Biestebroekkaai	Plaatsen van 10 historische boeien

Biestebroekkaai, 23-25	Afbraak
Biestebroekkaai	Nieuwbouw
Victor Rauter, 103	Régularisatie
Victor Rauter, 154	Nieuwbouw
Victor Rauter, 4	Renovatie
Victor Rauter, 177	Vervorming
Victor Rauter, 144	Vervorming
Victor Rauter, 10	Nieuwbouw extensie
Victor Rauter, 271	Extensie + vervorming
Victor Rauter, 152	Extensie
Victor Rauter, 251	Renovatie
Biestebroek	Modif. BA WC Aumale-Wayez
Biestebroek, 36	Vervorming
Scheutveld, 46	Nieuwbouw
R. Vander Bruggen, 28	Vervorming
R. Vander Bruggen, 47	Reclame affiche
R. Vander Bruggen, 119	Renovatie
R. Vander Bruggen, 62-64	Vervorming
R. Vander Bruggen, 51	Vervorming
R. Vander Bruggen, 8	Vervorming + wijz. gebruik
R. Vander Bruggen, 55-57	wijz. gebruik
R. Vander Bruggen, 61	Reclame affiche
Veeweide, 83	Renovatie
Veeweide, 60	Renovatie
Veeweide, 43	Abattage
Veeweide, 115	Vervorming + wijz. gebruik
Veeweide, 64	wijz. gebruik
Veeweide, 17	Vervorming
Veeweide, 40	Renovatie
Veeweide, 107	Regularisatie + vervorming
Veeweide, 143	Regularisatie
Veeweide, 116	Vervorming + wijz. gebruik
Veeweide, 60	Hakken
Veeweide, 111	Vervorming
Victor Olivier, 3	Renovatie
Villa Romaine, 30-32	Renovatie
Villa Romaine, 16	Vervorming
Villa Romaine, 16	Nieuwbouw
Villa Romaine, 30	Extensie
Villa Romaine, 25	Extensie + regularisatie
Dorp, 48	Vervorming
Wayez, 119	Vervorming
Wayez, 202-204	Vervorming
Wayez, 133	Vervorming
Wayez, 165	Extensie

Wayez	35 villos
Wayez, 15	Vervorming
Wayez, 48	Vervorming
Wayez, 5	Vervorming
Wayez, 173	Renovatie
Wayez, 17	wijz. gebruik
Wayez, 88	Renovatie
Wayez, 4	Vervorming woningen
Wayez, 143	wijz. gebruik
Wayez, 2	wijz. gebruik
Wayez, 165	Renovatie
Dr. Zamenhof	Informatie huis
Dr. Zamenhof, 10	Renovatie

• In behandeling (*Informaties mei 2015*)

Pierre Biddaerstraat, 18	wijz. gebruik
Pierre Biddaerstraat, 4	In overeenstemming bregen
Brons, 21	Nieuwbouw
Brons, 6-8	wijz. gebruik
Democratie, 88	In overeenstemming bregen
And. weggevoerden, 17	wijz. gebruik
And. weggevoerden, 12-14	Transf. + wijz. gebruik
Dover, 80	Installatie container
Blijdschap, 72	Vervorming
Blijdschap, 60	Vervorming
Blijdschap, 93	Renovatie
Pierre Marchant, 21	Construction cabine HT
Bergensesteenweg, 668	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 700-706	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 453	Renovatie
Bergensesteenweg, 541	Renovatie
Bergensesteenweg, 600	Afbraak + Nieuwbouw
Bergensesteenweg, 630	Vervorming
Bergensesteenweg, 708	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 714	Extensie
Biestebroekkaai, 23-25	Parking + magazijn voor materieel
Victor Rauter, 193	Regularisatie
Victor Rauter, 35	Nieuwbouw
Victor Rauter, 150	Vervorming
Victor Rauter, 182	Regularisatie
Victor Rauter, 73	In overeenstemming bregen
Victor Rauter, 130-134	Parking

Victor Rauter, 150	In overeenstemming bregen
Victor Rauter, 210	Regularistaie
Victor Rauter, 93	Vervorming + wijz. gebruik
Verzetsplein, 75	Vervorming
Verzetsplein, 11	Moficatie
Scheutveld, 29-31	wijz. gebruik
Veeweyde	De tramrails wegnemen
Veeweyde, 12	Extensie
Veeweyde	Heraanleg kruispunt
Veeweyde, 82	Hakken
Victor Olivier, 6	Vervorming + wijz. gebruik
Victor Olivier, 21	Regularisatie
Villa Romaine, 29	Extensie
Villa Romaine, 16	Een poort plaatsen
Village, 37	Vervorming
Village, 20	Schotelantenne
Village, 61	wijz. gebruik
Village, 43	Vervorming
Village	Werf aanvraag (centralpark)
Wayez, 202-204	Licht installatie
Wayez, 99-101	Regularisatie winkel
Wayez, 59	Renovatie + ingang verhuizing
Wayez, 81	Regularisatie extensie
Wayez, 135	Extensie
Wayez, 139	Vervorming woningen
Wayez, 155	Vervorming
Wayez, 13	Regularisatie verhuizing
Maurice Xhoneux, 29	In overeenstemming bregen
Dr. Zamenhof, 31 B	wijz. gebruik
Dr. Zamenhof, 35	In overeenstemming bregen
Dr. Zamenhof	Containers temporaires

• Afgewezen aanvragen (tijdens januari 2010 en mei 2015)

Pierre Biddaerstraat, 17	Renovatie
Dover, 54	Vervorming
Dover, 115	wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 693	Reclame affiche
Bergensesteenweg, 406	wijz. gebruik

Bergensesteenweg, 645	Vervorming
Bergensesteenweg, Pont Cur.	Reclame affiche
Bergensesteenweg, 515 A	Vervorming
Bergensesteenweg, 691-693	Vervorming + bouw.
Victor Rauter, 210	Vervorming
Victor Rauter, 276	Vervorming
Victor Rauter, 243	Renovatie
R. Vander Bruggen, 100	wijz. gebruik
R. Vander Bruggen	Reclame affiche
R. Vander Bruggen, 11-13	Nieuwbouw
Wayez, 167	Vervorming
Wayez, 4	Reclame affiche

• Aanvraag zonder vervolg (tijdens januari 2010 en mei 2015)

Brons, 21	Nieuwbouw
Dover, 124	wijz. gebruik
Blijdschap, 71	wijz. gebruik
Pierre Marchant, 11-15	Vervorming
Bergensesteenweg, 536	Renovatie
Bergensesteenweg, 495	Wijz. gebruik
Bergensesteenweg, 541	Renovatie + bouw.
Biestebroekkaai	Aanleg van een speelplein
Victor Rauter, 150	Regularisatie
Victor Rauter, 31	Vervorming
Veeweide, 90	Regularisatie
Dorp, 61	Vervorming + wijz. gebruik
Wayez, 61	Regularisatie
Wayez, 93	Vervorming
Wayez, 180	Wijz. gebruik
Wayez, 135	Extensie
Dr. Zamenhof, 25	Vervorming

• Niet-uitgevoerde aanvraag (tijdens januari 2010 en mei 2015)

Democratie, 10	Vervorming
Bergensesteenweg, 737	Extensie

04.8 LIJST VAN GOEDEREN MET LEEGSTANDBELASTING

Op basis van de gemeentelijke gegevens van 2015 hebben wij de volgende lijst opgesteld van goederen en gebouwen waarop leegstandsbelasting wordt geheven of die op de lijst zijn gezet binnen de perimeter, gegroepeerd per straat:

Dorp	37b 75	gelist 2015 taxeren in 2014
Wayez	11 23 (GV) 24 40 59 74 76 111 (verdiepingen) 135 140 143 145 171	taxeren en gelist 2015 taxeren en gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 taxeren en gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015 gelist 2015
Democratie	30 82 85	taxeren in 2013 en 2015 taxeren in 2008, 2011 en 2012 // Aankoop in 2015 gelist 2015
Bergen	585 630	gelist 2015 gelist 2015
Veeweide	98 107	taxeren in 2012 gelist 2015
Gerard	2 (Bergen 600-604)	taxeren in 2014
François Janssens	3-5 7-9	gelist 2015 taxeren in 2014

Bij vergelijking met de vastgoedynamiek kunnen we vaststellen dat heel wat goederen die momenteel leeg staan of onbewoond zijn, niet voorkomen op deze lijst, met name in de Wayezstraat. In het kader van het vierjarenprogramma zou een nauwkeuriger diagnose moeten worden overwogen in de winkelstraat.

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a European city, showing a mix of residential and commercial buildings, streets, and green spaces. The entire image is overlaid with a semi-transparent green filter. In the bottom right corner, the text '05 Bodembestemming' is displayed in a large, bold, white font.

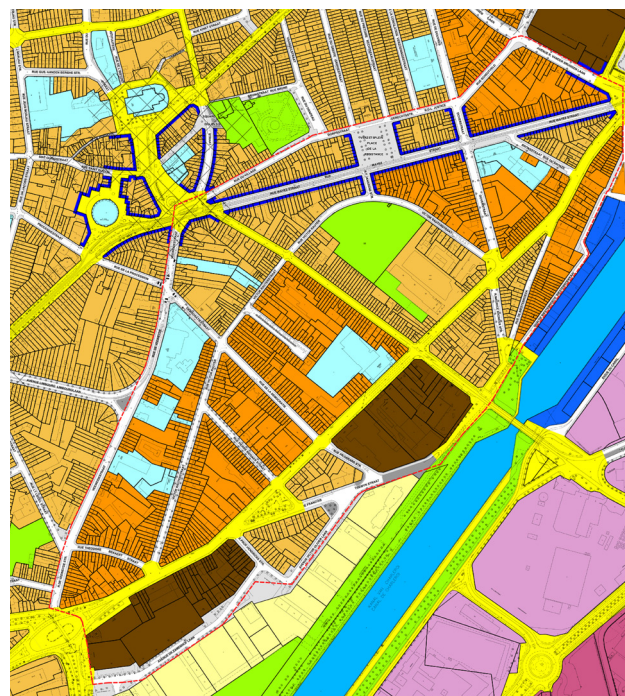
05 Bodembestemming

G	Winkelgalerijen Galeries commerciales
P	Transitparkeerplaats Parking de transit
•	Punten van wisselend gemengd karakter Points de variation de mixité
	Gebieden van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing Zones d'intérêt culturel, historique, esthétique ou d'embellissement
	Gebieden van gewestelijk belang met uitgestelde aanleg Zones d'intérêt régional à aménagement différé
	Structurende ruimten Espaces structurants
	Linten voor handelskern Lisérés de noyau commercial
	Bestemmingen Affectations
	Water Eau
	Woongebieden met residentieel karakter Zones d'habitation à prédominance résidentielle
	Typische woongebieden Zones d'habitation
	Gemengde gebieden Zones mixtes
	Sterk gemengde gebieden Zones de forte mixité
	Stedelijke-industriegebieden Zones d'industries urbaines
	Gebieden voor havenactiviteiten en vervoeren Zones d'activités portuaires et de transports
	Administratiegebieden Zones administratives
	Gebieden van collectief belang of van openbare diensten Zones d'équipements d'intérêt collectif ou de service public
	Spoorweggebieden Zones de chemin de fer
	Groengebieden Zones vertes
	Groengebieden met hoogbiologische waarde Zones vertes de haute valeur biologique
	Parkgebieden Zones de parcs
	Koninklijk domein Domaine royal
	Gebieden voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht Zones de sports ou de loisirs de plein air
	Begraafplaatsgebieden Zones de cimetières
	Bosgebieden Zones forestières
	Landbouwgebieden Zones agricoles
	Gebieden van gewestelijk belang Zones d'intérêt régional
	Grondreservergebieden Zones de réserves foncières

05 Bodembestemming

05.1 GBP

Analyse van de kaart van het GBP (Gewestelijk Bestemmingsplan) leert ons iets over de wettelijke bestemming van de percelen binnen de perimeter. Over het algemeen lijkt de perimeter van het DWC tamelijk gemengd, aangezien een groot deel van de huizenblokken een bestemming heeft als gemengde zone of zone met een sterk gemengd karakter. Dit verklaart de aanwezigheid van de vele werkplaatsen, opslagplaatsen, bedrijven of parkeerplaatsen in de wooneilanden.

• Kaart 02 van de bodembestemming in het GBP
Bron: GBP - uittreksel uit Brugis 2015 ©

Hoewel de kleinere huizenblokken, die vooral rond het historische centrum gelegen zijn, voornamelijk een bestemming hebben als woonzone, maakt de aanwezigheid van een commerciële rand rond het Dapperheidsplein, het metrostation Sint-Guido, de Wayezstraat en het Verzetsplein een sterke commerciële activiteit mogelijk langs deze as.

In de perimeter zijn grote zones bestemd voor collectieve voorzieningen. Deze voorzieningen bestaan uit onderwijsinstellingen (gemeenschaps- en vrij onderwijs), opslagplaatsen/magazijnen (van de gemeente), een culturele vereniging Zinnema (Veeweidestraat) en een brandweerkazerne (Bergensesteenweg). Behalve de oevers van het kanaal van Charleroi (ten zuiden van de Pierre Marchantbrug), telt de perimeter weinig zones met een bestemming als park. Het Centrale park, het Rauter/Biestebroekpark en het Busselenbergpark bieden een zekere verademing in de dichte stadsstructuur, net als het verderop gelegen Astrid-, Bos- of Peterbospark. Desondanks vertoont de voor dit DWC voorgestelde perimeter een zeker tekort aan kwaliteitsvolle groenruimten (zie Hoofdstuk 06 – Leefomgeving).

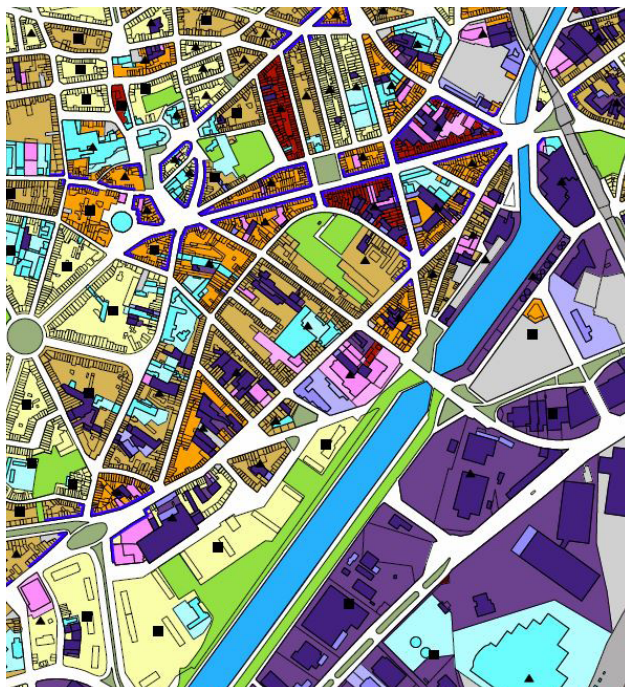
Rond het Biestebroekdok bevinden zich twee zones met havenactiviteiten, met de terreinen die eigendom zijn van de Haven van Brussel en waar momenteel enkel activiteiten toegelaten zijn die verband houden met de waterweg en industriële activiteiten in de strikte betekenis. Op de rechteroever heeft het grootste gedeelte van het onderzoeksgebied - in de brede betekenis - een bestemming als stedelijke industriezone en ondernemingsgebied in een stedelijke omgeving.

Het is interessant erop te wijzen dat de Bergensesteenweg en de as van de Weggevoerdenstraat, de Blijdschapstraat en de Pierre Marchantbrug gedefinieerd zijn als structurende assen. Deze ruimten worden geacht de kwaliteit van het stadslandschap te behouden en/of te verbeteren door een continue en regelmatige beplanting, wat momenteel niet het geval is.

05.2FEITELIJK BESTAANDE TOESTAND

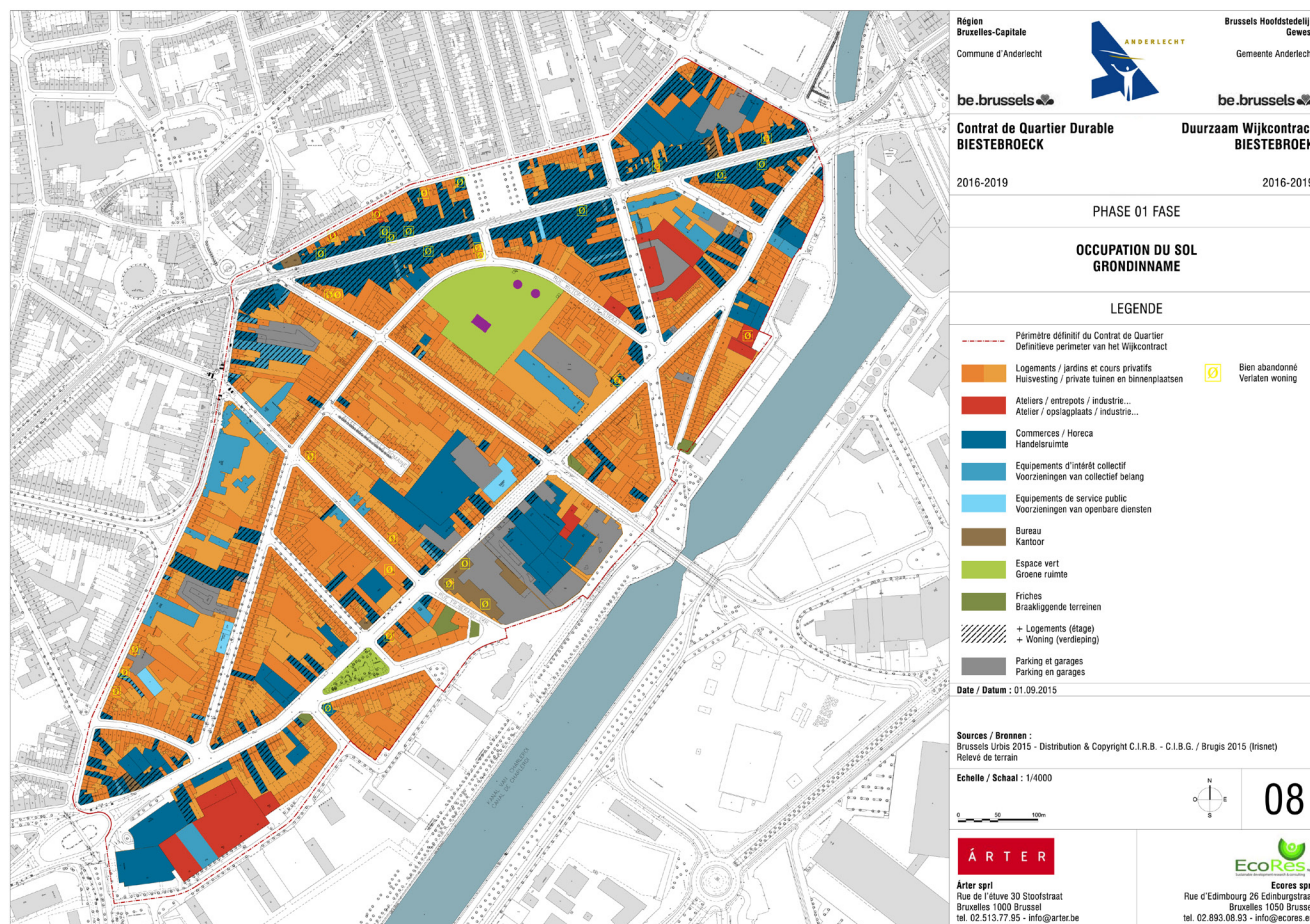
Door de kaart van het GBP te vergelijken met het werkelijke (feitelijke) grondgebruik binnen de perimeter, kunnen we de vorige analyse verfijnen. De hoofdbestemming als gemengde zone en het industriële verleden van het onderzoeksgebied leidden namelijk tot het in stand houden van grote en tamelijk dicht bebouwde huizenblokken. De binnenplaatsen van de huizenblokken zijn in ruime mate ingenomen door bijgebouwen zoals werkplaatsen, opslagplaatsen of parkings. Slechts weinig percelen hebben een privétuin en/of een binnenplaats. Dit fenomeen zien we met name bij de huizenblokken met tamelijk smalle percelen (bv. in de Wayezstraat).

Hoewel er op de Wayezas een commerciële rand aanwezig is, die het samengaan van winkels (op de begane grond) met huisvesting (op de hogere verdiepingen) veronderstelt, merken we talloze leegstaande of onbewoonde verdiepingen boven de winkelruimten.

• Kaart van de feitelijk bestaande toestand in het GBP

Bron: GBP - uittreksel uit Brugis 2015 ©

• Kaart 08: feitelijk grondgebruik

Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

Dit is het gevolg van de toenemende afsluiting van de privétoeegangen vanaf de begane grond, om maximaal gebruik te maken van de beperkte beschikbare handelsoppervlakte aan de straatkant. Niet vermeld in het GBP is dat de Veeweidestraat en de Bergensesteenweg eveneens een handelskern hebben, die wat onduidelijker is en gespecialiseerd in de automobielhandel (herstelling, onderhoud, koetswerk, showrooms, ...), alsook horecazaken.

De perimeter blijkt ook groener dan het GBP laat doorschijnen. Plaatsen zoals de Elsa Frisonsquare, de voetpaden in de Ysewynstraat of de achterkant van de grote panden langs de kanaaloevers (o.a. Lidl / Aldi) vormen groene schakels met een groot verbindingspotentieel.

Zoals reeds vermeld in het deel over de vastgoeddynamiek, zijn ook heel wat gronden niet in gebruik (niet bebouwd, braakliggend, verlaten, ...), voornamelijk aan de zuidoostflank van de Bergensesteenweg.

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a city center, with a strong green tint. The image shows a grid of streets, numerous buildings of varying heights, and some green spaces. A prominent church spire is visible in the upper right. The overall scene is a high-angle, wide-area shot of a city.

06

Leefomgeving

06 Leefomgeving

06.1 OPENBARE RUIMTEN

De wijk Biestebroek telt tal van openbare, semiopenbare en private groenruimten, maar voor het overgrote deel buiten de perimeter. De nabijheid van de kanaaloevers langs het Batelagedok en de aanwezigheid van grote parken in Anderlecht (Astridpark, Bospark, ...) dragen bij aan het beeld van de inwoners van een redelijk groene wijk. Analyse van de kaart van de zones met weinig publiek toegankelijke groene ruimten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Leefmilieu Brussel) wijst inderdaad uit dat de perimeter zich buiten deze zones bevindt (uitgaande van een aantrekkingsstraal van 400 m rond publiek toegankelijke groene ruimten van meer dan 1 ha en een straal van 200 m voor kleinere groene ruimten).

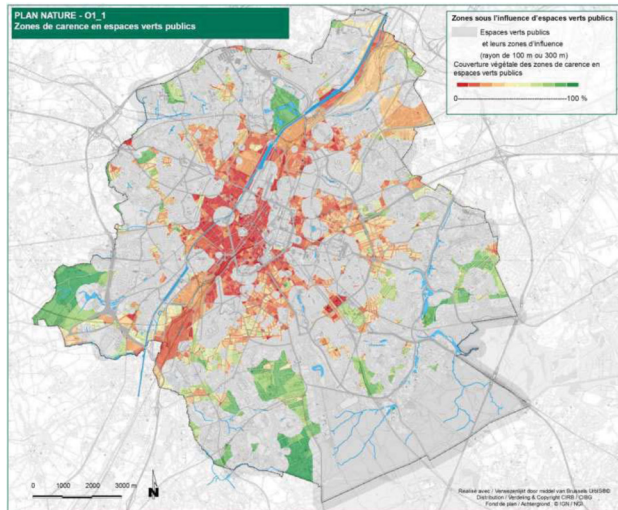
Niettemin is de gemiddelde tevredenheidsindex van de bevolking in de perimeter aangaande de kwaliteit van de groene ruimten zeer laag in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde (zie kaart hieronder). Deze vaststelling wordt gestaafd door de vragenlijsten die onder de bewoners van de perimeter werden verdeeld. Hoewel ze dankbaar zijn voor de interessante nabijheid van deze groene ruimten, betreuren zij vooral het gebrekkige onderhoud, de vernielingen, het gebrek aan aangepaste infrastructuur en het onveiligheidsgevoel dat er heerst.

Binnen de perimeter vinden we twee openbare groene ruimten:

Biestebroekpark (of Rauterpark)

Bevindt zich binnen in een huizenblok (Rauterstraat / Bergensesteenweg) nabij het sociale woongebouw van de Anderlechtse Haard. Dit park werd in 1986 aangelegd op de terreinen van een voormalige vinyl- en wasdoekfabriek en werd tussen 2009 en 2012 volledig heringericht door Beliris. De inrichting bestond in de aanleg van speel-/sportvelden, het openen van de ringmuur (met behoud van de pilasters en plaatsing van hekken), de renovatie van het boventerras, het aanplanten van bomen en bosjes en de aanleg van kronkelige paden.

Ondanks de recente inrichting en zijn ligging pal in het centrum van de perimeter van het DWC, ligt dit park er nogal verwaarloosd bij (beplanting, meubilair, speelterreinen, terrassen, ...) door gebrekkig onderhoud en vandalisme. De netheid van het park is rampzalig, met een opstapeling van vuil rond de vuilnisbakken, de banken, de speelterreinen en op de grasvelden. Het recreatieaanbod is niet aangepast (o.a. sportveld waarvan de bodem verwondingen veroorzaakt, geen activiteiten voor senioren, ...) en de wandelpaden zijn niet afgemaakt aan de kant van de Anderlechtse Haard.

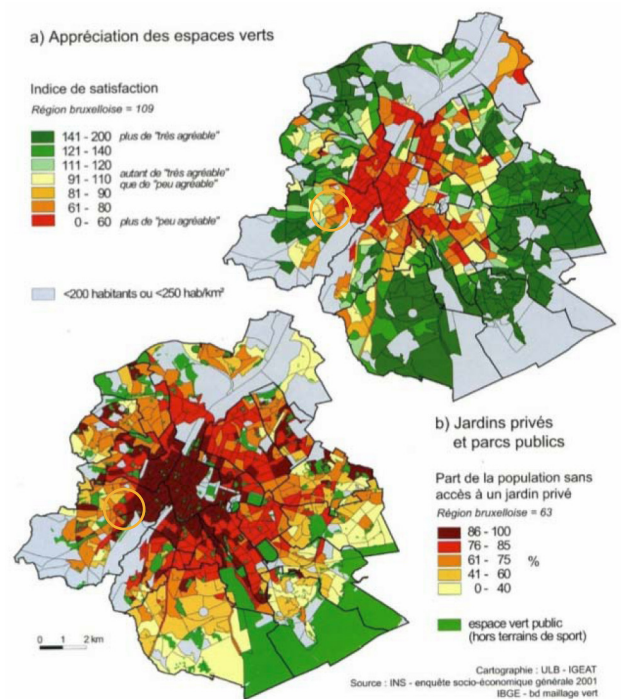

• Zones met te weinig groene ruimten

Bron: Leefmilieu Brussel - BIM - op basis van BRAT (2009) ©

“dit zou een prachtig park kunnen zijn...”

BUURTBEWONER UIT DE DORPSSTRAAT

• Teverdenheidsindex van de groene ruimten en aandeel van de privétuinen

Bron: Leefmilieu Brussel - kaarten ULB / IGEAT 2001 ©

• Biestebroekpark

Bron: foto Árter - april 2014 ©

Door het ontbreken van een verbinding tussen de Bergensesteenweg en het park (zeer beperkte toegankelijkheid via een trap en een gravelterrein aan de achterkant van de woningen) blijft dit park enigszins van de buitenwereld afgesloten en wordt het 's avonds opgeëist door jongerenbenden die rondhangen tussen het park en het Verzetsplein (o.a. dealen, met brommertjes door het park crossen, vandalisme, ...). Het hoger gelegen deel van het park is zeer donker, 's avonds slecht verlicht en onzichtbaar vanaf de straat, zodat ondervraagde gebruikers van het park aangeven bang te zijn om hier te komen. Workshops met jongeren (zie Rapport over het participatieve proces) brachten het gevoel van onbehagen, de problemen met de onveiligheid en het onaangepaste recreatieaanbod aan het licht.

Elsa Frisonsquare

De Elsa Frisonsquare is een kleine driehoekige groene ruimte langs de Bergensesteenweg en vormt een centraal rustpunt met enkele banken en grote bomen, en twee hondentoiletten aan de uiteinden. Omringd door wegen, zeer donker en zonder andere functies dan rusten, wordt deze plek zeer weinig bezocht en door de omwonenden als weinig waardevol gezien. Door de nabijheid van de lawaaierige Bergensesteenweg, de moeilijke toegankelijkheid en het ontbreken van verzorging tot tegen de gevels, is deze plek weinig aantrekkelijk.

Rond de perimeter van het DWC kunnen we de volgende lijst van openbare parken en tuinen opstellen:

Busselenbergpark

Klein buurtpark binnen in een huizenblok (Lt. Liedelstraat / Busselenbergstraat / H. Vieuxtempsstraat). De inrichting is in landschappelijke stijl met enkele opvallende grote objecten. We zien de aanwezigheid van de school die aansluit op het park, de pergola aan de zuidelijke ingang, speelvelden en rijen populieren in een tamelijk ouderwetse schikking die bovendien te lijden hebben onder het gebrekkige onderhoud en het vuil.

Centraal park

Klein buurtpark gelegen tussen de Dorpsstraat, de Vaandelstraat en de Bruinstraat. De inrichting is eerder klassieke met een centraal waterpunt, een speelveld en rechte wandelpaden. Dit park ligt er momenteel zeer verwaarloosd bij, zowel wat de paden en de muren (beschadiging van de oude tekeningen en gedichten) als de recreatieve infrastructuur betreft.

Het gebrek aan onderhoud, de netheid die te wensen overlaat, de slechte verlichting en het effect van de bendes dragen bij tot het almaar negatievere imago van het park, dat nochtans een aanzienlijke impact heeft op de wijk (nabijheid van het historisch centrum).

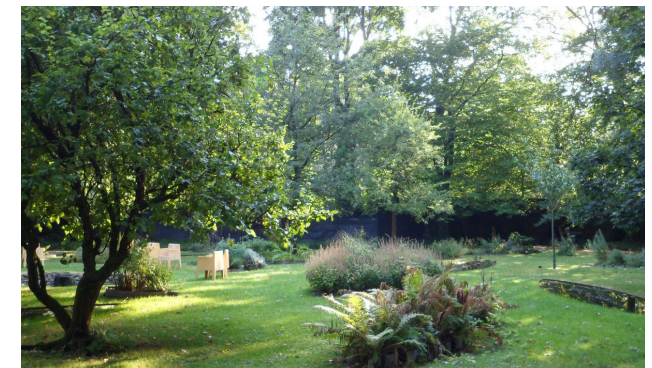
• Elsa Frisonsquare
Bron: foto Árter - april 2014 ©

• Biestebroekpark
Bron: foto Árter - april 2014 ©

• Busselenbergpark
Bron: <http://arbres-inventaire.irisnet.be/> ©

• Centraal park
Bron: <http://arbres-inventaire.irisnet.be/> ©

Tuin van het Erasmushuis

Kleine semiopenbare tuin (toegankelijk volgens de openingsuren van het Erasmushuis), gelegen vlak naast het Centraal park. Hij bestaat uit een tuin van genot en van kennis. Het eerste deel staat in het teken geneeskrachtige planten en werd ontworpen door landschapsarchitect René Pechère (1987). Achter deze tuin verschuilt zich een tweede tuin, die als het ware de tuin van de tuin is: een filosofische tuin, om na te denken over de wereld. Deze plek telt een aantal 'filosofische kamers' die werden uitgewerkt door hedendaagse kunstenaars. Deze tuin wordt beschouwd als een van de verborgen schatten van de wijk en wordt erg gewaardeerd door de omwonenden, die soms betreuren dat de openingstijden te beperkt zijn.

Oevers van het kanaal (op de linkeroever van het Batelagedok)

De oevers van het kanaal vormen een grote groene ruimte waar men kan wandelen tot aan de COOVI-campus. Ze bieden een idyllisch landschap in dit deel van Anderlecht, met een dubbele rij bomen, een jaagpad, een fietspad en woonboten. De hoofdfunctie hier is wandelen, en dus zijn er weinig recreatievoorzieningen aanwezig (behalve twee vervallen voetbaldoelen). Deze ruimte kent een rijke vegetatie en wordt door de bewoners die hier komen om de waterweg op te zoeken in de stad, als zeer waardevol gezien.

Astridpark

Groot openbaar park van de gemeente Anderlecht, gelegen tegenover het Meirplein en ongeveer honderd jaar oud. Dit is echt een groene long in de wijk, met een grote waterpartij, een recent speelterrein en grasvelden met imposante bomen. Overdag een ware haven van rust, kan het park 's avonds heel druk worden door de nabijheid van talloze horecazaken en vooral het stadion van RSCA, met de klassieke overlast van afval en beschadigingen van de voorzieningen.

Forestierpark

Openbaar park ten noorden van de perimeter (hoofdingang Rustplein), in 1967 aangelegd op de plaats van een voormalig kerkhof. Dit park is bekend om zijn vele boomaanplantingen, waarvan verschillende door het gewest beschermd zijn als opmerkelijke bomen, en om zijn golvende paden die door het park slingeren.

In een zeer ruime straal vermelden we nog de groene ruimten met een grote aantrekkingskracht zoals het geheel van Vijverpark / Pedepark / Lemairepark, het Scheutbospark, het Wilderbos en, hoewel afgescheiden door het kanaal en de Industrielaan, het geheel van het Bospark, Jupiterpark en Dudenpark.

Over het algemeen hebben de gemeenschappelijke vaststellingen voor deze ruimten vooral te maken met hun gebrekkige onderhoud (met ook het probleem van de netheid), de beschadigingen van de voorzieningen, de moeilijke toegankelijkheid voor PBM, het gebrek aan aangepaste recreatieve infrastructuur voor verschillende doelgroepen en de onveiligheid die er heerst (onvoldoende openbare verlichting versterkt dit nog).

• Oevers van het Kanaal
Bron: foto Árter - april 2015 ©

• Erasmushuis
Bron: <http://www.rtbef.be/> ©

• Astridpark
Bron: foto Claude Carlier - juni 2008 ©

06.2 PLEINEN EN STRATEN

Wat de andere openbare ruimten dan de parken betreft, zien we dat er in de voorzieningen eerder weinig plaats is voor de voetganger. Met uitzondering van het Verzetsplein (binnen de perimeter) en het gebied rond het Dapperheidsplein (buiten de perimeter), is de structuur van de openbare ruimte vooral op de auto afgestemd. Dit moet echter worden genuanceerd vanwege de recente herinrichting van wegen in het kader van het DWC Aumale-Wayez (zie Hoofdstuk 04 – Stadsvernieuwing), waarbij straten werden aangeplant en voetpaden werden verbreed en aangepast aan PBM (o.a. Xhonneux, Dover, Brons,...). Daarnaast werd er een kunstroute uitgewerkt die tot de (recent heringerichte) Vander Bruggensquare loopt, door middel van hedendaags stadsmeubilair.

Verzetsplein

Dit plein ligt langs de Wayezstraat en werd zeer recent heringericht door Beliris. Het wordt gekenmerkt door een groot verhard wandelplein met aan de randen spiraalvormige aangeplante kuilen, bedekt met een mengeling van grind/hars. Er is eveneens een petanqueveld aanwezig en terrassen van de verschillende horecazaken rond het plein.

Bij de herinrichting werd alle gemotoriseerd verkeer geweerd en werden de bestaande parkeerplaatsen op het plein verwijderd. Er is alleen opzij nog een toegang behouden voor de hulpdiensten en leveranciers (markt, volksfeesten, ...).

Het plein lijdt nog wat aan jeugdziekten (vernielingen, onveiligheid, vuil) en is nog niet echt ingeburgerd bij de omwonenden en de gebruikers. Er is nog niet veel leven en het plein wordt momenteel eerder als een grote leegte ervaren. Het klimaat op en rond het plein is ook niet echt goed. Getuige hiervan de horecazaken die zich van het plein afkeren (gebarricadeerde terrassen), het fenomeen van de bendes, de overlast rond bepaalde cafés en het illegale verkeer van auto's die een binnenweg nemen tussen de Dorpsstraat en de Wayezstraat. Niettemin heeft het plein door zijn centrale ligging in de Wayezstraat en zijn verbinding met het historisch centrum en het Biestebroekpark, heel wat potentieel.

Wayezstraat

De Wayezstraat is de belangrijkste winkelstraat van de wijk en onlangs werden de voetpaden heringericht. Sommige plaatsen werden verbreed voor de voetganger, zoals voor de gemeenteschool op nr. 13, maar zonder meer specifieke voorzieningen, ondanks de potentieel beschikbare ruimte. In het kader van de vernieuwing van de tramsporen van lijn 81 in 2018 (aanpassing aan de normen), moet de straat volledig worden heraangelegd.

Dapperheidsplein / Historisch centrum / Sint-Guido

Het historisch centrum, dat net buiten de noordelijke perimeter van het DWC valt, omvat het Dapperheidsplein en tal van winkels en horecazaken, de collegiale Sint-Pieter-en-Sint-Guidokerk, het Klein Begijnhof, het Erasmushuis, de typische huizen van de Porseleinstreet en het metrostation Sint-Guido. Het centrum van Anderlecht is een sterke trekpleister van de wijk en is op elk uur een aantrekkelijke en drukke openbare plaats.

Aan weerszijden van de Bergensesteenweg, aan de rand van de perimeter, treffen we twee openbare ruimten aan die voornamelijk op gemotoriseerd verkeer zijn afgestemd: de Vanderveldesquare en het kruispunt Briand-Bergen. Deze twee zones komen gedetailleerder aan bod in het hoofdstuk "Mobiliteit".

Ten slotte omvat de perimeter ook tal van zeer brede verkeerszones, voornamelijk aan de zuidwestelijke flank van de Bergensesteenweg, die heel wat potentieel bieden om waardevolle openbare ruimte terug te winnen (o.a. F. Ysewynstraat, hoek Biestebroekkaai en -straat, ...).

• Verzetsplein
Bron: foto Arter - april 2014 ©

• François Ysewynstraat
Bron: foto Arter - april 2014 ©

06.3 TOESTAND VAN DE WEGEN EN VOETPADEN

Bij het overzicht van de toestand van de wegen en voetpaden, zien we dat de algemene toestand tamelijk goed is. Veel wegen die in het kader van het DWC Aumale-Wayez werden vernieuwd, hebben een kwaliteitsvolle inrichting die aangepast is aan personen met beperkte mobiliteit. In de rest van de perimeter zijn er nog zwarte punten wat de staat van het wegdek betreft:

Bergensesteenweg

De weg is erg beschadigd (zwaar verkeer) en vereist heel wat herstellingswerk. De voetpaden zijn verzakt en beschadigd, waardoor ze moeilijk begaanbaar zijn. De toegankelijkheid voor PBM is erbarmelijk en de oversteken zijn gevaarlijk. (opm.: de specifieke mobiliteitsanalyses komen aan bod in het hoofdstuk Mobiliteit).

Victor Rauterstraat

Lokale beschadigingen van weg en voetpaden op verschillende stukken, voornamelijk in de lager gelegen delen. Het asfalt werd herhaaldelijk bijgewerkt, maar zonder blijvend resultaat, wat onmiskenbaar bewijst dat een grondigere aanpak noodzakelijk is.

Anderlechtse Weggevoerdenstraat

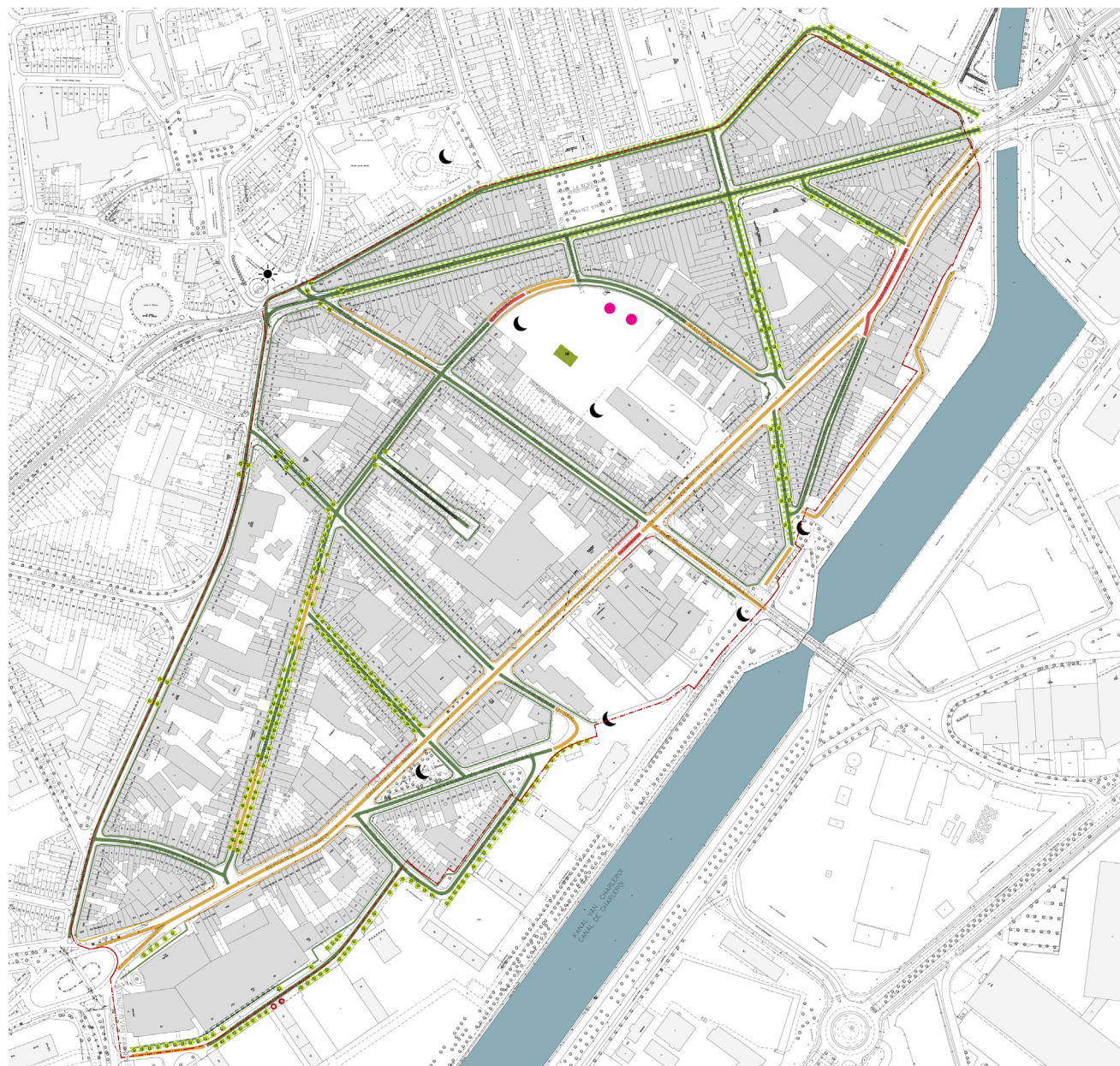
Aanzienlijke beschadigingen van de bestrating van de voetpaden (losliggende tegels, gaten, verzakkingen, ...).

Biestebroekkaai

Beschadigingen aan wegdek en bermen.

• Losliggende tegels - Weggevoerdenstraat
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

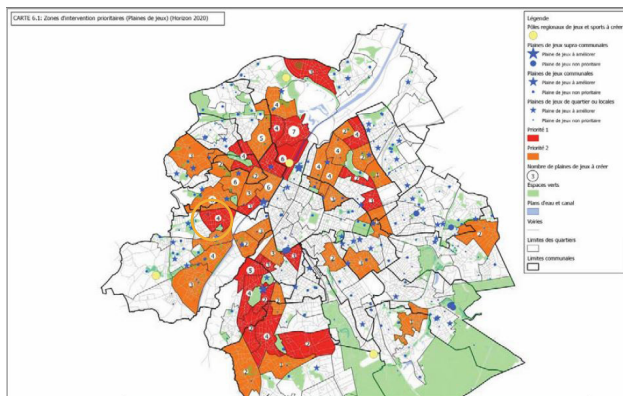
• Kaart 10: leefomgeving - staat van de wegen en voetpaden
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

06.4 RECREATIEAANBOD IN DE OPENBARE RUIMTEN

Over het algemeen is het aanbod aan recreatieruimten (spel/sport/vrije tijd) in de openbare ruimte tamelijk gering in de wijk. Behalve de speelterreinen van het Centraal park en Biestebroekpark, die er verwaarloosd, onaangepast en zelfs vernield bijliggen, en het slecht onderhouden petanqueterrein van het Verzetsplein, is er in de wijk geen enkele andere specifieke speelgelegenheid te vinden.

Nochtans ondersteunen de bevolkingsdichtheid, de leeftijdspiramide en de forse bevolkingsaan groei die verwacht wordt voor de categorie 0-18 jaar, die wordt besproken in het volgende hoofdstuk 'Bevolking', de huidige vaststelling dat er een tekort is aan recreatievoorzieningen voor kinderen en jongeren.

In zijn studie over de herstructurering van de speelterreinen in het Brussels Gewest, komt Leefmilieu Brussel tot dezelfde conclusies inzake de gebreken van de wijk Biestebroek, namelijk het definiëren van de wijk als prioritaire zone 2 voor de aanleg van speelterreinen voor verschillende doelgroepen (minimaal 4) en skateparken/promenades, de dringende noodzaak om de bestaande speelinfrastructuur te verbeteren (Biestebroekpark, Centraal park) en de noodzaak om het Speelnetwerk in de wijk uit te bouwen.

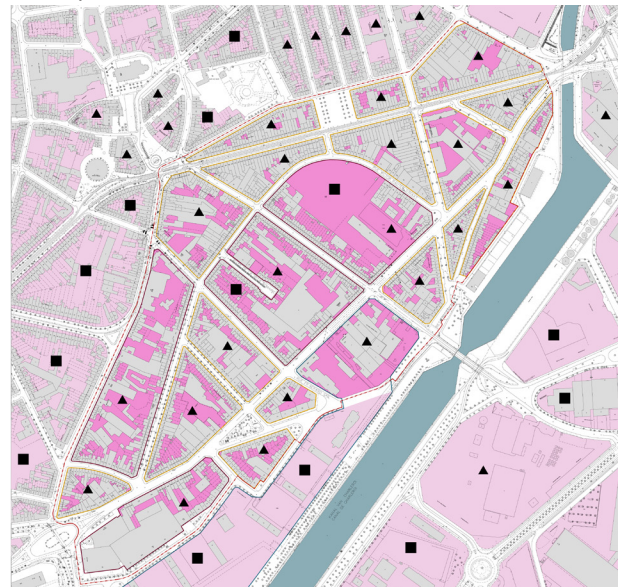
• prioritaire interventiegebieden (speelterreinen) (Horizon 2020)

Bron: Leefmilieu Brussel - BIM - op basis van BRAT (2009) ©

06.5 PRIVATE GROENE RUIMTEN EN BINNENTERREINEN VAN HUIZENBLOKKEN

Zoals reeds eerder aangegeven, is de bouwdichtheid in de wijk indrukwekkend. De vroegere industriële structuur lag aan de basis van grote, gesloten huizenblokken waarvan de binnenterreinen vaak zijn volgebouwd met werkplaatsen, bijgebouwen, parkings en/of opslagplaatsen (zie Kaart van de binnenterreinen van huizenblokken en foto's). Zeer weinig percelen hebben een privétuin en de mate van ondoorlatendheid van de bodem is zeer hoog (zie Hoofdstuk 11 – Water). Ook het deel van de bevolking dat niet over een eigen tuin beschikt is zeer groot. Vandaar de noodzaak om kwaliteitsvolle openbare ruimten aan te bieden in de wijk.

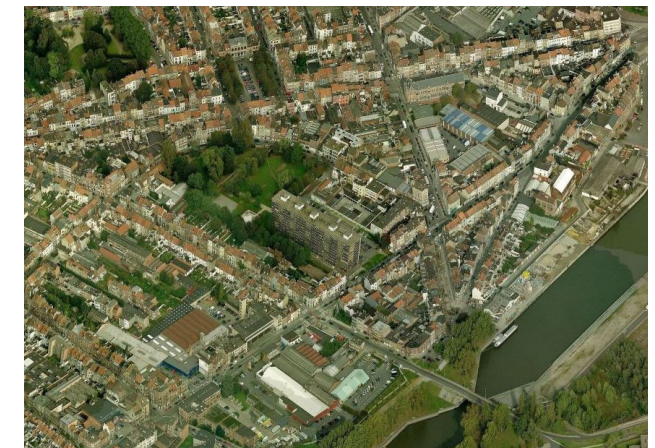
Heel wat binnenterreinen van huizenblokken zien er wanordelijk uit. Het volbouwen van het binnenterrein met grote gebouwen staat in fel contrast met de smalle percelen aan de rand van het huizenblok. Deze bouwdichtheid verkleint uiteraard de bodemvegetatie van de huizenblokken, die in het BBP dus vermeld staan als hoofdzakelijk van geringe stedenbouwkundige kwaliteit. De dichtheid van de huizenblokken heeft geleidelijk ook de verhouding tussen het water en de openbare ruimte verkleind.

• Kaart 09: binnenterreinen van huizenblokken

Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 & Google Maps 2015 ©

Van een wijk die oorspronkelijk naar de waterweg toe werd gebouwd, raakt deze steeds meer naar het centrum georiënteerd. Toch moet er een nuance worden gemaakt voor de woontorens langs het kanaal, die een open typologie hebben, met grote aangeplante oppervlakken, en in hun geheel in verband staan met de waterweg.

• Beeld van de binnenterreinen van huizenblokken in de perimeter

Bron: 3D luchtfoto's 2014 - Google Maps ©

06.6 VERLICHTINGSANALYSE

De verlichtingsanalyse van de wijk Biestebroek geeft aan dat inzake verlichting het gewestelijke en het gemeentelijke beleid naast elkaar bestaan. Over het algemeen vertoont de perimeter een tamelijk wisselend nachtlandschap, zowel wat de verscheidenheid van het materiaal betreft (kleurtemperatuur, soort lichtbron, model, plaats, ...) als inzake de voorgestelde ingrepen.

06.6.1 GEWESTELIJK LICHTPLAN VOOR BRUSSEL

Op gewestniveau is het Gewestelijk Lichtplan (opgesteld door Radiance 35 & M. Lefrancq) het referentiedocument. Binnen de perimeter concentreert het onderzoek zich op de gewestwegen (Bergensesteenweg, kanaaloevers, ...) en wijst het op de volgende ongelijkheden:

Model

Hedendaagse stijl hoog (Doverstraat)
Oude stedelijke stijl hoog (Bergensesteenweg)
Functionele stijl hoog (kaai en oevers van het kanaal)

Licht

Hogedruknaatriumlamp / 2000k oranje-geel (Bergensesteenweg) / enkelzijdig 250W
Metaaliodidelamp / 3000k warm wit (kanaal) / tweezijdig
Kwiklamp HPL / 3000k warm wit (Vander Bruggensquare) / specifieke plaatsing

Behalve de algemene aanbevelingen van het gewestelijk lichtplan, dat online kan worden geraadpleegd op de website stedenbouw.irisnet.be, gelden voor de perimeter de volgende prioriteiten:

De verlichting op de Bergensesteenweg harmoniseren (hoog verlichtingstoestel type Van Volxem / 3000k)

De verlichting van het wandel- en fietspad langs het kanaal opwaarderen (hoge verlichtingstoestellen type Tracé Royal en lage verlichting van de waterweg van type L5-2)

Bijzondere behandeling van het kruispunt Bergensesteenweg / F. Van Kalkenlaan

Het is interessant erop te wijzen dat op de Vander Bruggensquare, hoewel deze buiten de perimeter valt, een proefproject werd uitgevoerd inzake gewestelijke verlichting. De verlichting van de twee delen van het herinrichting van de square werd namelijk bestudeerd in functie van het gebruik. De square zelf is ingericht als een gezellige ruimte met banken, fontein en nieuwe aanplantingen. De voorziene verlichting profiteert van deze indeling en creëert een contrastrijke lichtomgeving door het gebruik van lichtmasten met meerdere spots, een licht- en schaduwspel onder het gebladerte van de lage beplanting en tot slot een oriëntatiepunt op maat van de plek met de verlichting van de beuk op het plein. De ruimte naast het Rustplein wordt dan weer gelijkmatiger verlicht om een comfortabele en veilige toegang tot het metrostation te garanderen.

06.6.2 GEMEENTELIJK LICHTPLAN VAN ANDERLECHT

Op gemeentelijk niveau kon dankzij het Lichtplan dat in 2003 werd uitgewerkt door J-P. Majot en Isabelle Corten, inzake verlichting een coherent beleid worden ontwikkeld op maat van de gemeente. Er vonden tal van ingrepen plaats in de wijk, zoals de verlichting van het historisch centrum, de vernieuwing van de verlichting in de straten rond de hoofdweg Wayez of de verlichting van bijzondere gebouwen met erfgoed- of historische waarde.

06.6.3 SPECIFIEKE ANALYSE

Wanneer we de verlichting in de wijk van naderbij bekijken, zien we een zekere disharmonie tussen de sterke verlichting van de reclameborden in de Wayezstraat en de Bergensesteenweg, de speciale aanpak in het historisch centrum, de ongelijke verlichting in de kleine straten van de perimeter en de ontbrekende verlichting in de groene ruimten (zoals langs het kanaal).

In het Centrale park, het Biestebroekpark en op de Elsa Frisonsquare is de verlichting duidelijk ontoereikend en ontbreekt elk doordacht ontwerp. Er zijn grote donkere zones die bijdragen tot het klimaat van onveiligheid op deze plaatsen wanneer de duisternis invalt. Langs het kanaal zien we hetzelfde.

De wandelpad langs de oevers is onvoldoende verlicht, met name waar deze onder de Pierre Marchantbrug en de Vandervelde-Kuregembrug doorloopt. Het is ook jammer dat momenteel in heel de perimeter geen enkele artistieke verlichting te vinden is, ondanks de aanwezigheid van mogelijk geschikte plekken zoals parken, pleinen of waardevolle gevels.

De gegevens die Sibelga (O. Deleplanque) heeft ontvangen over de perimeter, tonen aan dat alle straten zijn uitgerust met niet verouderde, functionele toestellen, met uitzondering van de Elsa Frisonsquare, waar de kwiklampen dringend aan vervanging toe zijn, en de galerie Zamenhof (privéstatuut). Buiten deze twee zones zijn er de komende tien jaar geen grote interventies gepland voor de vervanging van verlichtingstoestellen.

• Nachtfoto's van Dapperheidsplein

Bron: <https://www.flickr.com> ©

Bron: AGORA-studie voor Leefmilieu Brussel ©

HANDELAAR UIT BERGENSESTEENWEG

06.8 ERFGOED

De onderzochte perimeter biedt een interessant erfgoed met beschermde gebouwen en landschappen of die op de bewaarijst staan, opmerkelijke bomen en gebouwen die op de industriële inventaris (AMA) zijn ingeschreven.

06.8.1 BESCHERMDE MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BROH-DML)

Place de la Vaillance

Dapperheidsplein 1

Geheel beschermd op 28/11/2013

In de nabijheid van de perimeter treffen we ook het Centraal park en de tuin van het Erasmushuis aan op de bewaarijst en het Erasmushuis zelf dat beschermd is.

Op het Dapperheidsplein treffen we eveneens een beschermd geheel aan (Monument voor de gesneuvelden van de oorlog 14-18). De collegiale Sint-Pieter-en-Sint-Guidokerk, het Begijnhof (restauratie in onderzoek) en een aantal traditionele huizen, waaronder herberg De Swaene, zijn beschermd.

06.8.2 OPMERKELIJKE BOMEN (BROH-DML)

Biestebroekpark (bomen niet beschermd, maar ingeschreven op de wetenschappelijke inventaris)

3x Canadapopulier / *Populus x canadensis* (5537-5538-5533)

1x Anna Paulowniaboom / *Paulownia tomentosa* (5536)

2x Zwarte moerbeï / *Morus nigra* (5539-5540)

1x Gewone es / *Fraxinus excelsior* (5534)

1x Smalbladige es / *Fraxinus angustifolia* (5541)

Veeweidestraat 6

1x Gewone magnolia / *Magnolia x soulangeana* (5735)

Veeweidestraat 6

1x Witte paardenkastanje / *Aesculus hippocastanum* (5670)

Duurzame Wijkcontract Biestebroek

Basisdossier 01 / Diagnose / Árter + Ecores

06.8.3 ZELDZAAMHEID VAN DE OPMERKELIJKE BOMEN (BROH-DML)

Biestebroekpark

1x Anna Paulowniaboom / *Paulownia tomentosa* (5536)

2x Zwarte moerbeï / *Morus nigra* (5539-5540)

1x Smalbladige es / *Fraxinus angustifolia* (5541)

Veeweidestraat 6

1x Gewone magnolia / *Magnolia x soulangeana* (5735)

06.8.4 ARCHEOLOGISCH ERFGOED (BROH-DML)

Gelokaliseerde sites met plan

Biestebroekkaai

Boerderij op de linkeroever van de Pede (gedeeltelijk bewaard)

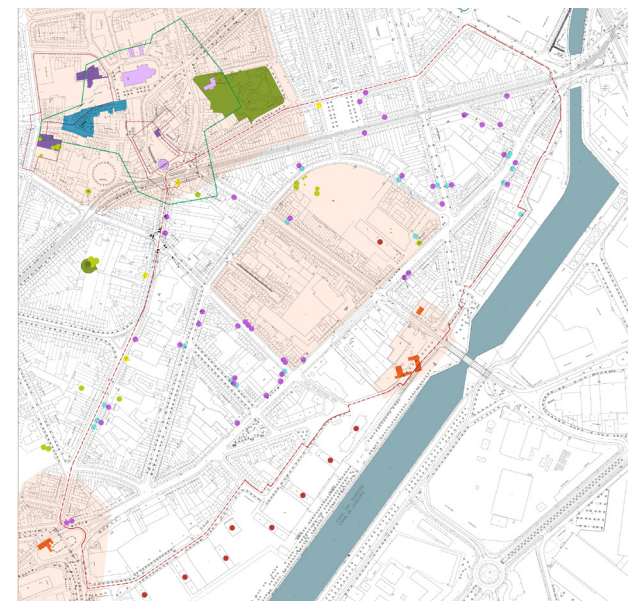
Uitbreidingszones van sites

- Sint-Annenveld
- Dorpskern
- Hof ter Biest (boerderij)

• 2 Zwarte moerbeien (*Morus nigra* 5539-5540), Biestebroekpark

Bron: uittreksel uit het register van het beschermd erfgoed in het Brussel gewest
BROH / DML ©

• Kaart 11: erfgoed

Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

• Smalbladige es / *Fraxinus angustifolia* (5541) beschermd - Biestebroekpark

Bron: uittreksel uit het register van het beschermd erfgoed in het Brussel gewest
BROH / DML ©

06.8.5 INVENTARIS VAN HET INDUSTRIËLE ERFGOED
(lijst beschikbaar in de Archieven voor Moderne Architectuur)

BEWAARD ERFGOED

Bergensesteenweg 450
MAHILLON et C° Muziekinstrumentenbouwer

Bergensesteenweg 591
MOREAU - PEGAMOIDE Wasdoek- en linoleumfabriek (1890 – Biestpark)

Democratiestraat 97
Wiedolux (economische centrale coöperatie – Belgische welzijnscoöperatie – voedingsmiddelen)

Biestebroekstraat 2
Voormalige firma Mendel & Fils (SOGESIM) oorspronkelijk Birmingham bedshaed (bedden)

Victor Rauterstraat 81
Manufacture nationale de Dinanderie (oorspronkelijk diamant voor het snijden van glas)

Bergensesteenweg 460
BARE (muziekinstrumentenbouw) – mtnt showroom auto

Veeweidestraat 90
TESTAS non-ferromaterialen (voormalige gieterij)

Doverstraat 15
Ets. Montefiore (gieterij – draadtrekkerij)

Biddaerstraat 32-36
Mantex SA (voormalige handel in breigoed)

Veeweidestraat 100-104
De Mey – Cado – Orient (voormalige kartonhandel)

Blijdschapsstraat 42
Lafontaine (voormalige hakkenmakerij – woningen)

Bergensesteenweg 495-497
Ph. THYS / Colin sprl (voorm. reisbureau)

Victor Rauterstraat 217
ETNA sa (voormalige chocoladefabriek – snoepfabriek)

Doverstraat 12
Sodécor Belgium (voorheen Drukkerij Smeets, daarna uitgeverij van kinderboeken, papierhandel)

Victor Rauterstraat 27
Cartophar (kartonhandel – werkplaatsen)

VERDWENEN ERFGOED

Veeweidestraat 64
Fabrique Rey Frères (fabriek)

Hoek Wayezstraat / Veeweidestraat
(voormalige wachtzaal voor de Brusselse tram)

Hoek Verzetsplein / Dorpsstraat
Cité de la Bougie (voormalig arbeidershuisje – centraal park)

Veeweidestraat 37
Drukkerij-papierhandel Polleunis De Potter

• Voormalige muziekinstrumentenfabriek, Bergensesteenweg 460
Bron: foto Guy Van Beeck - maart 2015 ©

• Voormalige hakkenmakerij, Blijdschapsstraat 42
Bron: foto Guy Van Beeck - maart 2015 ©

Hoewel er binnen de perimeter geen enkel goed beschermd is, moet worden toegegeven dat de wijk zeer veel architecturale 'verborgen schatten' herbergt die een opwaardering verdienen (sgraffiti, art nouveau- en art decohuizen, behandeling van architecturale gevels, fresco's, ...).

De inventarissen die werden opgemaakt door het Sint-Lukasarchief vzw (SLA), de Archieven voor Moderne Architectuur, de DML, de lijsten van kunstwerken en civieltechnische bouwwerken bevatten een aantal panden met erfgoedwaarde binnen de perimeter, waarvan u de lijst hiernaast vindt:

• Gerestaureerde gevel in de F. Janssensstraat, nr. 5
Bron: foto Guy Van Beeck - maart 2015 ©

Duurzame Wijkcontract Biestebroek

Basisdossier 01 / Diagnose / Árter + Ecores

GEMEENTE	SLA	IND	CIN	DMS	ING	ADRES (STRAAT + N°)	DATUM + ARCHITECTS
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Biddaer (Pierre) 32	1947 A. et L. WARNY
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Biddaer (Pierre) 34	1947 A. et L. WARNY
1070 Anderlecht	0	0	0	0	1	Biestebroek (kaai de) 111	2011-2013 ING. GREISCH
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Biestebroek (straat) 2A	1892
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Brons (straat) 9	
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Brons (straat) 14	1870
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Brons (straat) 20	J.J. VAN YSENDIJK
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 53	1911 E. COSYNS
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 58	1910 J. MAELSCHALCK
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 60	1911
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 64	1910
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 94	O. VAN ROYE
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Democratie (straat) 96	O. VAN ROYE
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Democratie (straat) 97	1922-1925
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	And. weggevoerden (straat) 17	
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Dover (straat) 2	
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Dover (straat) 12	1915
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Dover (straat) 15	1880 et 1905 Ch. CRICKX
1070 Anderlecht	1	1	0	0	0	Blijdschap (straat) 42	1935-1938 M. VAN NIEUWENHUYSE
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Gerecht (straat) 1	
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Bergen (steenweg) 446	1890-1910
1070 Anderlecht	1	1	0	0	0	Bergen (steenweg) 460	1902 et 1923
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Bergen (steenweg) 497	1930
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 534	
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 538	
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 645	
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 655	
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Bergen (steenweg) 671	
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 693	
1070 Anderlecht	0	0	0	1	0	Bergen (steenweg) 827	
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Bergen (steenweg) 829	
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Rauter (Victorstraat) 27	1910
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Rauter (Victorstraat) 81	1890
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Rauter (Victorstraat) 186	
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Rauter (Victorstraat) 194	
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Rauter (Victorstraat) 217	1920-1922
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Verzets (plein) 7	
1070 Anderlecht	0	0	1	0	0	Veeweide (straat) 26	08/01/1958 J.F. VAN IMMELEN
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Veeweide (straat) 36	1895
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Veeweide (straat) 60	
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Veeweide (straat) 90	1930
1070 Anderlecht	0	1	0	0	0	Veeweide (straat) 100	1924
1070 Anderlecht	0	0	1	0	0	Wayez (straat) 30	1909
1070 Anderlecht	0	0	1	0	0	Wayez (straat) 97	1900, 1931 Gaston IDE (1931)
1070 Anderlecht	1	0	0	0	0	Wayez (straat) 98	

07

Bevolking

“wij doen dit
allemaal voor de
jeugd !”

ANIMATOR BIJ VZW SÉMAPHORE

07 Bevolking

07.1 ALGEMEEN

De gegevens over de bevolking komen van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse zaken, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) en de Wijkmonitoring.

De statistische wijken Anderlecht Centrum-Wayez en Veeweide-Dageraad vallen binnen onze perimeter en vormen dus de meest representatieve bron in de beschikbare statistische gegevens. Op 1 januari 2014 had de gemeente Anderlecht een totale bevolking van 115.178 inwoners². De wijk Anderlecht Centrum-Wayez had in totaal 15.207 inwoners, goed voor 14% van de Anderlechtse bevolking.

Voor de statistieken werd systematisch het recentste beschikbare jaar gebruikt.

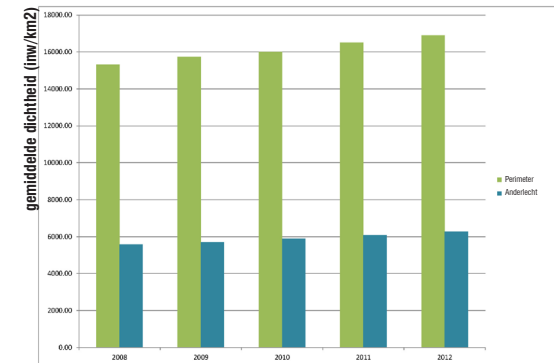
07.2 BEVOLKINGSEVOLUTIE

De bevolkingsaan groei van de gemeente tussen 2010 en 2015 bedroeg 11,73%. De wijken binnen de perimeter kennen een constante groei van 2008 tot 2012, met een sterkere groei in Anderlecht Centrum-Wayez.

De bevolkingsdichtheid in de perimeter is hoog en bedraagt over de periode van 2008 tot 2012 gemiddeld 16.902,5 inwoners/km², of bijna 2,5-maal de dichtheid van het BHG (7.057 inwoners/km²).

Bovendien zou volgens het BISA de totale bevolking van Anderlecht tegen 2020 met 9,39% kunnen stijgen, tegenover gemiddeld 5,11% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aangezien het vooral de leeftijdscategorie van 6 tot 17 jaar betreft, moeten dringend de nodige infrastructuur worden voorzien om tegemoet te komen aan de noden van de inwoners.

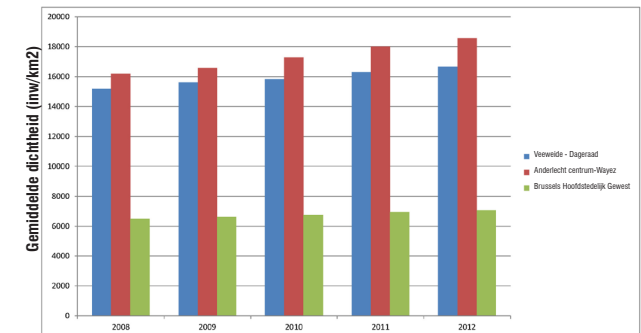
Evolutie van de bevolkingsdichtheid
Perimeter en gemeente

• Bevolkingsevolutie

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

Evolutie van de gemiddelde bevolkingsdichtheid

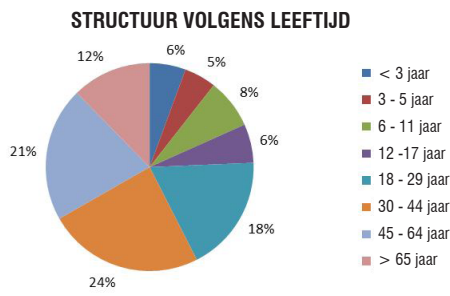
• Evolutie van de gemiddelde bevolkingsdichtheid van de perimeter

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

2. IBZ - Federale Overheidsdienst binnenlandse zaken

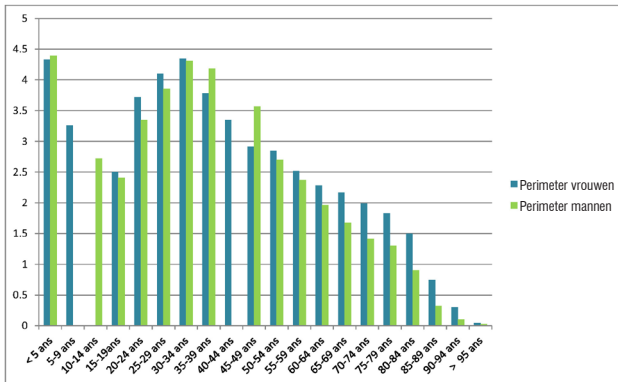
07.3 STRUCTUUR VOLGENS LEEFTIJD

De leeftijdsverdeling van de bevolking van de wijk is ongeveer dezelfde als in het BHG en wordt in de volgende afbeelding geïllustreerd voor het jaar 2012. Merk op dat het grootste deel van de bevolking zich tussen 30 en 65 jaar situeert en dat de gemiddelde leeftijd voor beide wijken 36,14 jaar bedraagt, terwijl dit voor het BHG 37,62 jaar is voor 2011.

De verdeling van de bevolking volgens leeftijd en geslacht vindt u in de onderstaande grafiek. We stellen het volgende vast:

- Het percentage jonge kinderen (0 tot 5 jaar) in de perimeter is hoger dan het gemiddelde in het BHG en het gemiddelde voor de gemeente.
- Het aandeel jonge personen in de beroepsleeftijd (18 tot 44 jaar) is hetzelfde als in het BHG.
- Het aandeel personen ouder dan 65 jaar is veel kleiner in de perimeter dan in het BHG.

• **Verdeling van de leeftijden (in % van de bevolking) in de perimeter**
Bron: Wijkmonitoring - 2012 ©

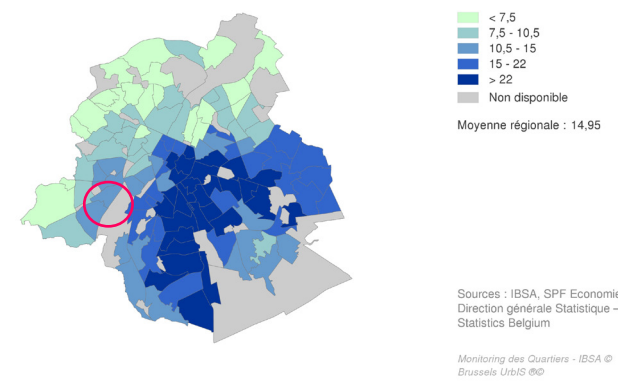
07.4 NATIONALITEIT

De nationaliteiten die vertegenwoordigd zijn in de sector, komen in grote lijnen overeen met de gewestgemiddelden.

Toch is het interessant vast te stellen dat Europese onderdanen hier het minst vertegenwoordigd zijn (11,36% binnen de perimeter tegenover 14,95% in het BHG), terwijl er een grotere vertegenwoordiging is van personen afkomstig van Noord-Afrika (6,05% binnen de perimeter tegenover 4,11% in het BHG). Kortom, de multiculturaliteit in de onderzochte wijk is wellicht, zoals de onderstaande statistieken aangeven, zeer hoog.

Gebied	Deel van Europa van 15 uit België (%)	Deel van Frans (%)	Deel van nieuwe Staat in Europa (ingang 2004-2007-2013) (%)	Deel van Europe van 28 (%)	Deel van OCDE landen (uit Eu., Turkije, Latine Amerika) (%)	Deel van Noord Afrika (%)	Deel van Turkije (%)	Deel van Latine Amerika (%)	Deel van Sub-Sahara Afrika (%)	Deel van andere landen (%)	Deel van buitenland-ers (%)
Veeweide - Aurore	11,82	2,70	8,37	1,12	0,05	5,04	0,44	0,57	2,55	1,05	31,01
Anderlecht-centrum - Wayez	10,83	1,98	9,11	1,05	0,04	7,19	1,01	0,74	3,01	1,17	34,16
Gemiddelde	11,36	2,36	8,72	1,09	0,05	6,05	0,71	0,65	2,76	1,10	32,48
Gewest	14,95	4,89	5,63	1,04	0,72	4,11	0,87	0,87	2,53	1,88	32,58

• **Verdeling van de nationaliteiten (in %)**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

• **Aandeel vreemdelingen (in %) afkomstig van het Europa van de 15**
Bron: Wijkmonitoring - ADSEI - gegevens 2010 ©

“ik heb altijd al in deze buurt gewoond...”

BUURTBEWONER UIT DE PIERRE BIDDAERSTRAAT

07.5 GROOTTE EN TYPOLOGIE VAN DE GEZINNEN

De soorten gezinnen die voorkomen in de perimeter, staan vermeld in de volgende afbeelding. Het meest voorkomende gezinstype is de alleenstaande van meer dan 30 jaar. In 2009 bedroeg de gemiddelde gezinsgrootte voor de twee wijken 2,13 personen, tegenover 2,09 personen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In de gegevenstabel hieronder wordt de vergelijking van de gezinstypes gegeven voor 2009.

De opmerkingen in verband met de statistieken van onze perimeter zijn de volgende:

- Het aandeel alleenstaanden jonger dan 30 jaar is kleiner dan in het BHG.
- Het aandeel alleenstaanden ouder dan 65 jaar is kleiner dan in het BHG.
- Alleenstaande personen maken 60,3% van de bevolking uit en ruim 4/5 van de alleenstaanden zijn vrouwen. Dit wijst op een relatief isolement van de bevolking (en van de vrouwen) en dus een zekere sociale kwetsbaarheid, en brengt noden met zich mee waaraan het huidige woningbestand in de perimeter totaal niet beantwoordt. Zo bestaat er in het onderzoeksgebied geen enkele opvangstructuur in de vorm van transitwoningen, intergenerationele woningen (kangoeroewoningen) of speciale woningen (vrouwen in een moeilijke situatie, slachtoffers van huiselijk geweld, ...).

Gebied	Deel van afgezonderd < 30 jaar (%)	Deel van afgezonderd > 30 jaar (%)	Deel van afgezonderd > 65 jaar (%)	Deel van paar met kinderen(%)	Deel van paar zonder kinderen(%)
Veeweide - Aurore	7,72	40,19	15,03	19,90	18,81
Anderlecht centrum - Wayez	10,58	36,16	10,05	24,22	14,66
Gemiddelde	8,97	38,44	12,87	21,77	17,01
Gewest	9,45	40,06	13,12	20,91	16,55

• **Gezinstypes binnen de perimeter**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2009 ©

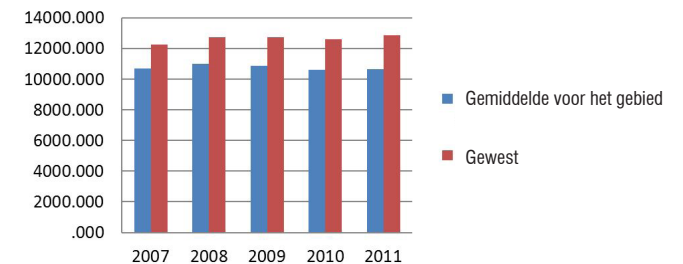
07.6 INKOMEN VAN DE BEVOLKING

Het gemiddelde inkomen per inwoner vindt u in de onderstaande tabel voor de periode van 2007 tot 2011, met een vergelijking met het gewestgemiddelde.

Merk op dat over deze periode de gemiddelde kloof met het inkomen per inwoner van het gewest 15% bedraagt. Dit wijst op een economische kwetsbaarheid, bovenop de sociale kwetsbaarheid die in het vorige punt werd genoemd.

Het gemiddelde voor deze periode bedraagt voor de gemeente Anderlecht 11.075 euro, wat bewijst dat de situatie in de wijk in vergelijking met de gemeente hachelijk is.

GEMIDDELDE INKOMEN PER INWONER

• **Evolutie van het gemiddelde inkomen per inwoner**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2005/2009 ©

07.7 MIGRATIES

Volgens de beschikbare statistieken bij de Federale Overheidsdienst Economie, waren de interne migratiestromen (van gemeente naar gemeente) in Anderlecht negatief, met -1249 personen in 2012 en -830 in 2013. Deze trend naar een migratie-uittocht zagen we ook al voor de voorgaande jaren.

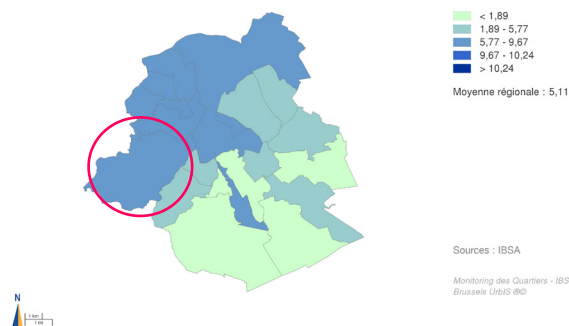
Er zijn geen fijnere gegevens of demografische prognoses voor de perimeter beschikbaar.

07.8 DEMOGRAFISCHE PROGNOSES

De verwachte bevolkingsaanwas tussen 2015 en 2020 bedraagt 7,64% voor Anderlecht, tegenover een gemiddelde van 5,11% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat onze perimeter betreft, is deze groei de sterkste van het hele Brusselse Gewest wanneer we kijken naar de periode tussen 2010 en 2020, namelijk 20,26%.

Inzake het gemeentegemiddelde, zijn het vooral de groepen van 6 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar die het grootst zijn. Deze statistieken zijn belangrijker dan de voorspellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in alle leeftijdscategorieën.

De kaart van de mobiliteitsgraad vervolledigt de gegevens in verband met de migratiebalans, doordat ze een indicatie geeft over de verhuisintensiteit door optelling van de nieuwkomers en vertrekkers over een bepaalde periode (van 2001 tot 2006). Met andere woorden, een migratiesaldo kan nul zijn, terwijl er toch intensieve migratie-uitwisselingen zijn geweest. Volgens de afbeelding die de mobiliteit weergeeft voor de betreffende wijken, is deze hoog (81,17% voor Anderlecht Centrum-Wayez en 72,48% voor Veeweide-Dageraad, tegenover een gemiddelde van 64,19% in het BHG).

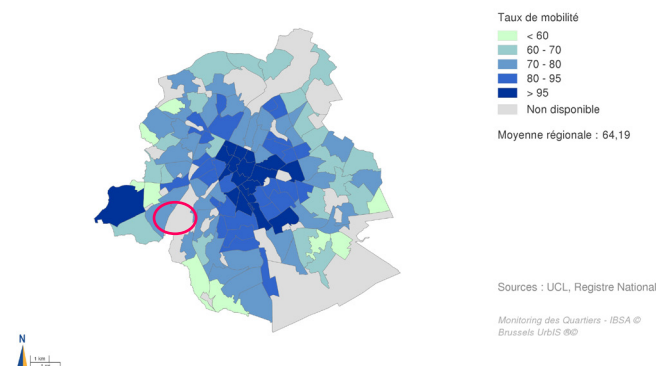
• **Bevolkingsgroei tussen 2010 en 2015 (%)**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2015 ©

07.9 CONCLUSIES

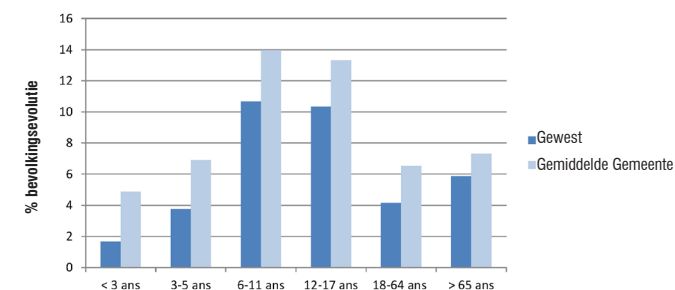
Onze perimeter wordt gekenmerkt door een bijzonder hoge bevolkingsdichtheid in vergelijking met het gewestgemiddelde, met over de jongste jaren (van 2008 tot 2012) een constante bevolkingsevolutie van gemiddeld 3%.

Op intergemeentelijke schaal is de migratiebalans negatief, wat wijst op meer vertrekkers dan nieuwkomers, terwijl de bevolking op het niveau van de gemeente en de perimeter toeneemt. Dit wijst op een positieve natuurlijke beweging (geboorte en dood).

Wat de samenstelling van de bevolking betreft, is de fractie vreemdelingen vergelijkbaar met het gewestgemiddelde, met een groter aandeel personen afkomstig van Noord-Afrika. Ook valt het grote aantal alleenstaanden op in de bevolking, wat wijst op een sociaal isolement, gekoppeld aan een laag inkomen per inwoner in vergelijking met de gewestgemiddelden.

• **Mobiliteitsgraad tussen 2001 en 2006 (%)**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2007 ©

• **Bevolkingsevolutie tussen 2010 en 2015**
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2015 ©

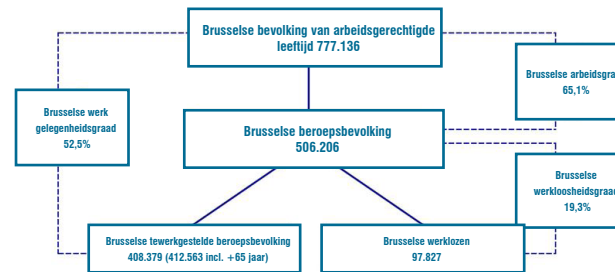
08

Werkgelegenheid

08 Werkgelegenheid

08.1 ALGEMEEN

Werkgelegenheid is een cruciaal element in het begrijpen van het herwaarderingspotentieel van een wijk. De onderstaande grafiek toont de activiteitsgraad van de bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2013.

• Activiteitsgraad van de bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: FOD Economie - ADSEI - berekeningen van het Observatorium voor de Werkgelegenheid neevens 2013 ©

08.2 WERKGELEGENHEIDSSTRUCTUUR

Volgens Actiris zijn de 49.560 loontrekkende banen in Anderlecht in 2012 als volgt verdeeld: 73% in de privésector en 27% in de openbare sector.

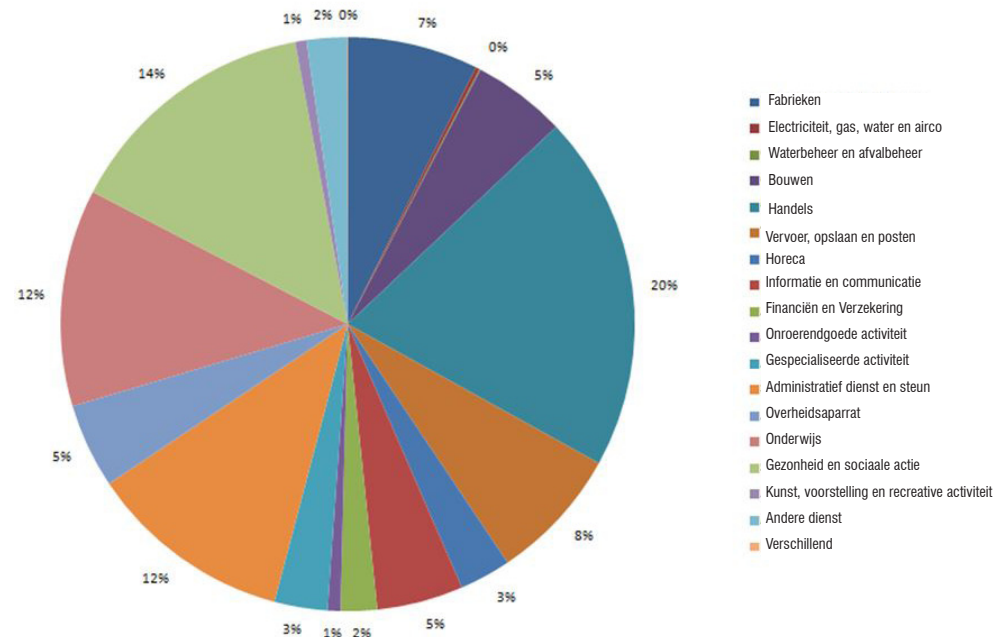
Deze loontrekkende banen zijn verspreid over verschillende economische sectoren. Onderstaande afbeelding geeft voor het jaar 2012 de werkgelegenheidsstructuur voor de gemeente Anderlecht.

De overheersende sectoren zijn voornamelijk:

- Groot- en kleinhandel, 20%.
- Volksgezondheid en sociale dienstverlening, 14%.
- Administratieve en ondersteunende diensten, 12%.

“als je werk wil,
vind je er wel...”

GEMEENTEWACHT

• Verdeling van de banen per bedrijfssector

Bron: Actiris - gegevens 2013 ©

08.3 WERKLOOSHEID

De beroepsbevolking wordt gedefinieerd als alle personen in de beroepsleeftijd (tussen 18 en 65 jaar), ongeacht of zij een baan hebben (werkende beroepsbevolking), op zoek zijn naar een baan (werkzoekenden) of wachten op een eerste betrekking (niet-werkende beroepsbevolking).

Gebied	Activiteitsgraad (%)	Deel van loontrekkend in de actieve bevolking (%)	Deel van bezet actieve bevolking (%)
Anderlecht centrum - Wayez	68.21	81.33	48.93
Veeweide - Aurore	70.39	83.42	53.32
Gemiddelde	70.11	83.15	52.76
Gemeente	69.8	83.28	51.00
Gewest	65.43	81.41	49.55

• Activiteitsgraad van de bevolking

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

De activiteitsgraad (gedeelte arbeidsgeschikte personen) en het aandeel van de werkende beroepsbevolking zijn hoger dan het gemiddelde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gebied	Werkloosheidsgraad (%)	Deel van jonge werkloze onder de werkloze (%)	Deel van werkloze - loontrekkende profiel (%)	Deel van werkloze - universitaire diploma (%)
Veeweide - Aurore	18.41	15.13	39.83	5.05
Anderlecht centrum - Wayez	16.13	14.24	42.34	6.89
Gemiddelde	16.42	14.35	42.02	6.65
Gemeente	17.72	14.46	39.97	6.31
Gewest	14.78	13.69	48.05	12.94

• Werkloosheidsgraad

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2009/2012 ©

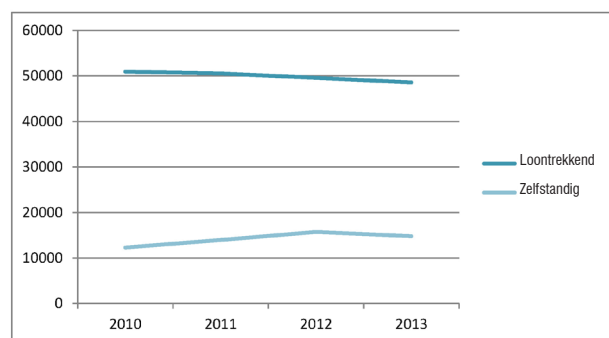
Er bestaat een grote ongelijkheid tussen de twee polen van de perimeter wat de werkloosheidsgraad betreft: deze is veel hoger in Anderlecht Centrum-Wayez dan in Veeweide-Dageraad (wellicht vanwege de hogere bevolkingsdichtheid). Het gemiddelde voor beide wijken is beduidend hoger dan het gewestgemiddelde. Dit bevestigt de kwetsbaarheid van de perimeter die reeds werd genoemd in het punt over het inkomen.

Het aandeel jonge werklozen onder de werkloze bevolking is iets hoger dan het gewestgemiddelde en gelijk aan het gemeentegemiddelde. Dit bevestigt de nood aan werkgelegenheid voor de jonge bevolking in het betreffende deel van de gemeente.

Wat het aantal werkzoekenden betreft, is het gemeentegemiddelde hoger dan het gewestgemiddelde (17,72% tegenover 14,78%).

Aangaande het kwalificatieniveau, is het aantal werklozen met een werknemersprofiel hoger dan het gemeentegemiddelde maar lager dan het gewestgemiddelde. Dit wijst eveneens op een verschil van beide wijken ten aanzien van de rest van de gemeente. Het aandeel werklozen met een diploma is eveneens veel lager dan het gewestgemiddelde en er bestaat een klein verschil tussen beide wijken.

In verband met de evolutie van de loontrekkende en zelfstandige werkgelegenheid, wordt sinds 2010 een geleidelijke daling van het aantal loontrekkenden waargenomen, terwijl het aantal zelfstandigen min of meer stabiel is gebleven.

• Evolutie van de loontrekkende en zelfstandige werkgelegenheid

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2013 ©

08.4 LOKALE INITIATIEVEN INZAKE WERKGELEGENHEID & AANWEZIGHEID VAN PROJECTEN IN DE SOCIALE ECONOMIE

De ondernemingen die actief zijn in de sociale economie of de actieve vorming in Anderlecht, zijn de volgende:

	Beschrijving	Adres
Mission Locale	Socio-professionele inschakeling Opleiding Sociale coordinatie	Rospy Chaudronstraat, 7
OCMW Anderlecht-SPI Dienst	Werkopleiding Vooropleiding studies	Birminghamstraat, 225
BCR Bouw	Tech.-professionele bekwaamheid Proeven over technische bekwaamheid Initiatiecursussen in duurzaam bouwen	F. Malherbelaan, 42
C.A.F - Centre Anderlechtois de Formation	Voormingen in alfabetisering Basisopleiding Beroepsopleiding Slager en Vishandel	Scheikundigestraat, 34-36
vzw CASABLANCO	Bepalen van beroepsoriëntatie Werkopleiding Werkervaring in de bouwsector	F. Malherbelaan, 42
vzw COSMOS	Werkopleiding Taallopleiding Leren een beroep gedurende 2 jaar	Docteur de Meersmanstraat, 14
Cours de Promotion Sociale Erasme	Werkopleiding Taallopleiding	Processiestraat, 78
CVO Brussel	Werkopleiding Taallopleiding	Materiaalstraat, 67
CYBERS3	Informatiek opleiding	Scheikundigestraat, 34-36
Euclides GEL	Bepalen van beroepsoriëntatie	Scheikundigestraat, 34-36
Lokaal Economieloket	Informatie van toekomstige zelfstandige	
GROEP INTRO BRUSSEL	Beroepsoriëntatie Beroepsopleidingen Werkopleiding Taallopleiding	Charles Parentéstraat, 6
HUVAK (Huurlersvereniging Anderlecht - Kureghem)	Formations et expériences Beroepsopleidingen Leerkansen op de werkplek	Bergensesteenweg, 211
IDEE53 - Opleiding door Werk	Werkopleiding Beroepsopleidingen	Scheikundigestraat, 34-36
INFOR FEMMES asbl	Beroepsopleidingen Alphabétisation	Clemenceaulaan, 23
INSTITUUT ROGER LAMBION	Werkopleiding Begeleiding van studenten	Campus Ceria Emile Grysonlaan, 1
IRISTL	Werkopleiding Begeleiding van studenten	Vaartdijk, 10
vzw MAKs	Computercursussen Werkopleiding	G. Moreaustraat, 110
Project KURASAW Tewerkstelling	Beroepsopleidingen Beroepsoriëntatie	Rue Georges Moreau, 36
MANUS BRUSSEL	Beroepsopleidingen Werkopleiding	Scheikundigestraat, 34-36
vzw MULIERIS	Beroepsopleidingen Werkopleiding Begeleiding van studenten	Clemenceaulaan, 4
MURMUUR scfs	Beroepsopleidingen Werkopleiding Begeleiding van studenten	Scheikundigestraat, 34-36
SABx - Service d'accompagnement de Bruxelles	Bepalen van beroepsoriëntatie Beroepsopleidingen Werkopvolging	Pottengoedstraat, 20/4
SCHOOLINTERVENTIETEAM	Werkopleiding Taallopleiding	F. Malherbelaan, 42
WHEELIT	Beroepsoriëntatie Zoeken naar werk	Joseph Wybranlaan, 40
VDAB Competentiecentrum	Taallopleiding Opleidingen bouw	Bergensesteenweg, 1440
BRUXELLES FORMATION	Bouw / Industrie / Logistiek Talen / Bureel beroep	Bergensesteenweg, 1440

“onvoldoende steun voor onzekere vrouwen...”

ANDERLECHTSE SCHEPEN

08.5 SITUATIE VAN DE VROUWEN

De diagnose van de situatie van de vrouwen aangaande de werkgelegenheid in de perimeter, is gebaseerd op de conclusies van de vereniging Tracé Brussel. Hieruit blijken de volgende elementen:

14% van de vrouwelijke NWW (niet-werkende werkzoekenden) is jonger dan 25 jaar.

66,9% heeft een tamelijk laag studieniveau (lager dan LSO)

Het aantal hooggekwalficeerde vrouwen is op de schaal van de gemeente Anderlecht hoger dan dat van de mannen.

47,8% van de vrouwelijke NWW is reeds meer dan twee jaar werkloos (ten opzichte van de datum van inschrijving bij Actiris)

De werkloosheidsduur van vrouwen in Brussel is veel hoger dan die in de andere Europese hoofdsteden.

In de ‘arme sikkels’ van Anderlecht (Wayez-Kuregem) ligt de werkloosheidsgraad bij de vrouwen veel hoger dan bij de mannen. Toch is er een nuance nodig aangezien veel inschrijvingen verband houden met moederschapsverlof, hulp aan de haard of vrijstelling voor verzorging van derden.

De socioprofessionele inschakeling is moeilijker voor de vrouwen in het Brussels gewest dan voor de mannen. Oorzaak hiervan is de geringe diversiteit van de operators waar de vrouwen terecht kunnen voor een inschakelingsprogramma.

In Anderlecht zijn er voor vrouwen minder mogelijkheden om aan werk te komen maar meer opleidings- en studiemogelijkheden dan voor mannen.

Er bestaat een zekere discriminatie ten aanzien van vrouwen bij de aanwerving, die voortvloeit uit het gecombineerd effect van verschillende factoren tegelijk (afkomst, geslacht, vooroordeel, ...)

08.6 MOEILIKHEDEN VAN WERKZOEKENDEN

Onder de veel voorkomende problemen bij het vinden van werk, onderscheiden we de volgende grote categorieën:

Complexe sociale situatie van de werkzoekenden

Veel werkzoekenden zitten soms verstrikt in complexe sociale situaties (familiale problemen, schulden, materiële onzekerheid, medische problemen, mentale toestand, ...).

Soms wordt het vinden van werk ook bemoeilijkt door het lage onderwijsniveau of het lage kennisvermogen, moeilijkheden om zich uit te drukken, een handicap, stress, concentratieproblemen, angst van anderen en onaangepast gedrag.

Het omgaan met deze moeilijke omstandigheden kan soms de energie om werk te zoeken sterk hypothekeren.

Problematiek van jonge werklozen

Heel wat jonge werklozen zijn schoolverlaters zonder diploma, die geen realistisch beeld hebben van de arbeidswereld, noch van de lonen die worden betaald of wat er van hen verwacht wordt. Een van de grootste moeilijkheden voor jongeren is de afwezigheid van een netwerk of contacten in de beroepswereld, en een inefficiënte manier van werk zoeken. Jonge werklozen hebben de neiging snelle inkomensbronnen te zoeken en kiezen daarom soms voor zwartwerk of illegale constructies. De omgeving en de omgang met andere personen in moeilijkheden versterken het gevoel van uitzichtloosheid en remmen de integratie op de arbeidsmarkt.

Nieuwkomers op het grondgebied

Voor de nieuwkomers houden de problemen verband met de niet-erkenning van diploma's uit het buitenland, de taalbarrière, de cultuurverschillen en andere gebruiken, administratieve moeilijkheden, de onbekende omgeving en het ontbreken van een netwerk, de lage mobiliteit, de noodzaak om een beroep te doen op tussenpersonen, de traditionele plaats van de vrouw aan de haard in bepaalde culturen, of de aantrekkingskracht van het zwart circuit.

Problemen in verband met motivatie / druk

Werkzoekenden, en vooral langdurig werkzoekenden, krijgen al snel te maken met demotivatie door de moeilijkheden die moeten worden overwonnen en de vele stappen die nodig zijn om aan werk te raken. Een gevoel van onbereikbaarheid ten aanzien van de instelling en hulpdiensten en angst voor de administratieve formaliteiten kunnen bij de werklozen veel stress veroorzaken en het zelfvertrouwen danig ondermijnen.

Financiële problemen

Geldgebrek drijft veel werkzoekenden ertoe hun toevlucht te zoeken in tijdelijke arbeidsoplossingen of opleidingen zonder vooruitzichten, om snel maar kortstondig een inkomen te verzekeren. Na de opleiding of het tijdelijk contract komen ze weer in dezelfde situatie terecht als voorheen, zonder getuigschrift en zonder inkomen, met het gevoel in een vicieuze cirkel te zitten.

08.7 AANBOD INZAKE SOCIOPROFESSIOELE INSCHAKELING

Over het algemeen is er in het Brussels Gewest een reëel tekort aan ISP-opleidingen.

Door de stijging van het aantal werkzoekenden, worden de wachtlijsten voor de opleiding almaar langer en de toelatings- en selectievoorwaarden steeds zwaarder en complexer. Dit versterkt de demotivatie bij de werkzoekenden en hun frustratie over deze situatie.

Bovendien is het ISP-aanbod niet erg gediversifieerd, in die zin dat het slechts zeer beperkt bepaalde doelgroepen bereikt, zoals personen met een handicap of met een laag onderwijsniveau.

09

Sociaaleconomische Infrastructuren

09 Sociaaleconomische Infrastructuren

09.1 ALGEMEEN

Het hoofdstuk 'Bodembestemming' toonde aan dat het sociaaleconomische weefsel van de perimeter van het Wijkcontract Biestebroek een mooie diversiteit van functies biedt: handelskernen, bedrijven, scholen, sport-, socioculturele infrastructuur, ... Het hoofdstuk 'Sociaaleconomische infrastructuur' wil hier de bestaande dynamiek van het verenigingsleven en de talloze andere sociaaleconomische infrastructuren belichten.

09.2 WINKELS

In de wijk Biestebroek zijn er twee sterke handelskernen. Deze vormen het voornaamste wapen van de handel in dit gebied:

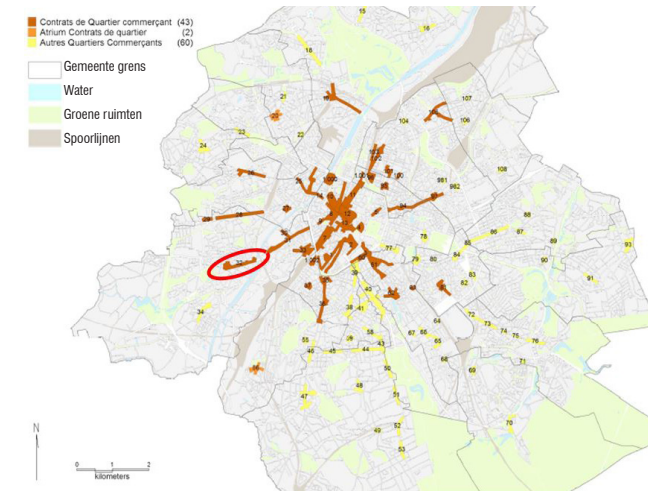
- De kern Sint-Guido (of Anderlecht Centrum-Wayez)
- De kern Veeweide-Bergen (of Veeweide-Dageraad)

Atrium bestrijkt heel de gemeente Anderlecht en de twee wijken vallen dus binnen hun werkgebied.

Het aantal lokale winkels in het BHG bedraagt 4,28 per 1000 inwoners. Voor de wijken Anderlecht Centrum-Wayez en Veeweide-Dageraad is dit respectievelijk 6,15/1000 inw. en 2,88/1000 inw.

Binnen de perimeter is dit cijfer met 3,29 winkels/1000 inw. lager dan het gemiddelde voor het Brussels Gewest, maar vooral representatief voor de contrasten binnen de wijk, die verdeeld wordt tussen handels- en de woonfuncties.

De handelskern van de Wayezstraat die vermeld wordt in het Wijkcontract Biestebroek, ligt binnen de rode cirkel op de kaart hiernaast.

• Handelskernen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Atrium ©

09.2.1 HANDELSKERN SINT-GUIDO

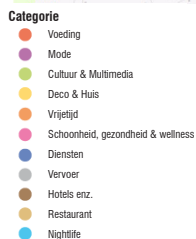
Volgens Atrium spelen de pool Sint-Guido en de Wayezstraat hun rol van cultureel erfgoed perfect en hebben zij een sterke commerciële invloed. De wijk heeft een complementair en gevarieerd aanbod van buurtwinkels ontwikkeld. Diensten-, voedings-, textiel-, accessoirewinkels, cafés en restaurants wisselen elkaar af in de Wayezstraat. Andere winkels liggen verspreid over de Doverstraat, Victor Rauterstraat en de Blijdschapsstraat.

We merken eveneens op dat de bereikbaarheid met de auto moeilijk kan zijn. Want hoewel parkeren betalend is langs de Wayezstraat (rode zone), zodat er plaatsen vrij blijven voor klanten, blijven de problemen met dubbel parkeren en met de doorstroming aanhouden.

Nochtans wordt de zone goed bediend door het openbaar vervoer (tram 81 en 31, bus 46 en 49 en metrolijn 5).

“hier vind je
vanalles...”

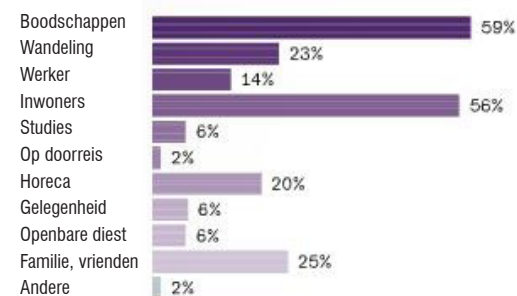
VOORBIJGANGER LANGS DE WAYEZSTRAAT

Bron: www.shopinbrussels.be (Atrium) - gegevens 2013 ©

Bron: Atrium - gegevens mei 2015 ©

Bron: Atrium - gegevens 2014 ©

- De klanten van de wijk willen dat de kwaliteit van de basiswinkels en gespecialiseerde zaken stijgt, met name in de Wayezstraat, door de komst van winkels met een eigen persoonlijkheid.

Naast de winkels, heeft de Sint-Guidowijk op zaterdagochtend ook een markt op het Verzetplein en een woensdagmarkt op het Dapperheidsplein. Beide markten zijn voedings- en textielmarkten. Twee- tot driemaal per jaar vindt er ook een braderie plaats in de Wavestraat.

“de autos is hier alomtegenwoordig...”

VOORBIJGANGER LANGS DE BERGENSESTEENWEG

09.2.2 NOYAU COMMERÇANT VEEWEYDE-MONS

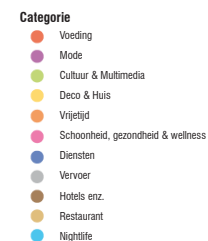
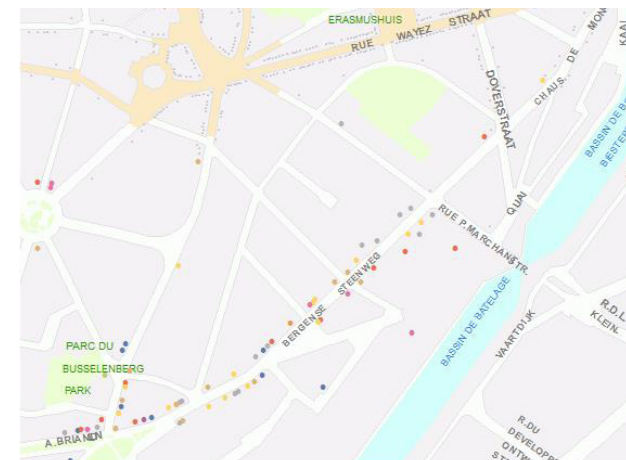
Hoewel de commerciële rand van de wijk Veeweide-Bergen minder dicht is dan die van de Wayezstraat, liggen er tal van handelszaken langs de Bergensesteenweg. De meest aanwezige zaken zijn de talloze onderhouds- en herstelplaatsen voor auto's, en restaurants met Belgische, Zuid-Amerikaanse en Aziatische specialiteiten. In een aantal huizenblokken langs de Bergensesteenweg, die een zeer functioneel profiel heeft en volledig is afgestemd op de auto, zijn er supermarkten te vinden.

In de Veeweidestraat zijn er vele zaken van allerlei aard (bakkerijen, verzekeringen, schoonmaak, restaurants, cafés, snacks, kruidenierswinkels, kappers, ...). Ook langsheen de Victor Rauterstraat liggen en enkele handelszaken verspreid.

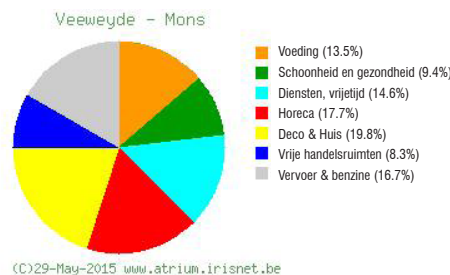
De kaart hiernaast toont de verspreiding van de verschillende soorten handelszaken in de wijk Veeweide – Bergen.

De meest aanwezige sector in deze zone is die van de woninginrichting (19,8%). Net als in de wijk Anderlecht centrum-Wayez, is de HORECA-sector sterk vertegenwoordigd (17,7%). Deze sectoren worden gevolgd door die van de brandstoffen en transportmaterieel (16,7%). Er zijn minder handelsruimten beschikbaar (8,3%) dan in de wijk Anderlecht Centrum-Wayez (10,6%).

In tegenstelling tot de wijk Anderlecht Centrum-Wayez, is de wijk Veeweide-Dageraad moeilijker bereikbaar met het openbaar vervoer, aangezien enkel de bussen van De Lijn over de Bergensesteenweg passeren op weg naar de zones waar er meer openbaar vervoer aanwezig is (zones B).

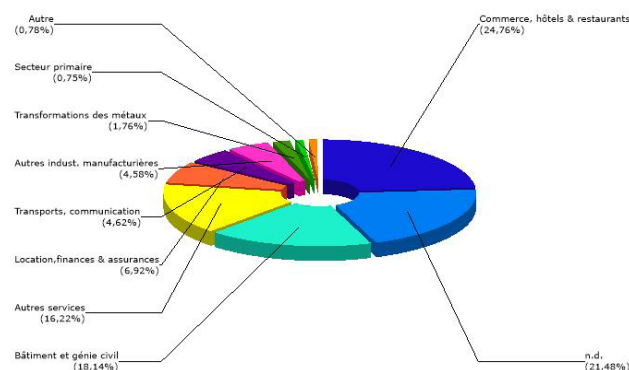
• **Plaats van de handelszaken Atrium - as Bergen-Veeweide**
Bron: www.shopinbrussels.be (Atrium) - gegevens 2013 ©

(C)29-May-2015 www.atrium.irisnet.be

• **Aanbod aan handelszaken volgens soort activiteit**
Bron: Atrium - gegevens mei 2015 ©

09.3 ONDERNEMINGEN

• **Verdeling van de ondernemingen per sector in de gemeente Anderlecht**
Bron: Brussels Enterprises, Commerce and Industry (BECI) - gegevens 2008 ©

De perimeter telt een zeer groot aantal ondernemingen. Met de hulp van de Kamer van Koophandel & het Verbond van Ondernemingen te Brussel tellen we 1776 Anderlechtse ondernemingen in de perimeter van het wijkcontract Biestebroek.

Bovendien blijkt dat het aandeel van de handelszaken van het type hotel en restaurant groot is (24,76%) in vergelijking met de andere soorten activiteiten van de ondernemingen. Deze laatste omvatten de primaire sector (0,75%), energie en water (0,08%), chemische en delfstoffenindustrie (0,70%), metaalverwerking (1,76%), andere nijverheidsbedrijven (4,58%), bouw en civiele techniek (18,14%), transport en communicatie (4,62%), huur-financiën en verzekeringen (6,92%) en tot slot de overige diensten die betrekking hebben op activiteiten die niet voorkomen in de andere genoemde categorieën (16,22%).

De onderstaande tabel en grafiek tonen het aantal en percentage ondernemingen in de gemeente Anderlecht, geordend volgens bedrijfssector.

	ACTIVITEIT (NACE-BEL 2008)			
Geografische situatie	Primaire sector	Energie en Water	Chemische en delfstoffenindustrie	Metaalverwerking
Anderlecht	143	16	132	336
Geografische situatie	Andere nijverheidsbedrijven	Bouw en civiele techniek	Horeca	Transports en communicatie
Anderlecht	874	3.462	4.724	881
Geografische situatie	Huur-financiën en verzekeringen	Andere dienst	n.d.	Geheel
Anderlecht	1.320	3.095	4.099	19.082

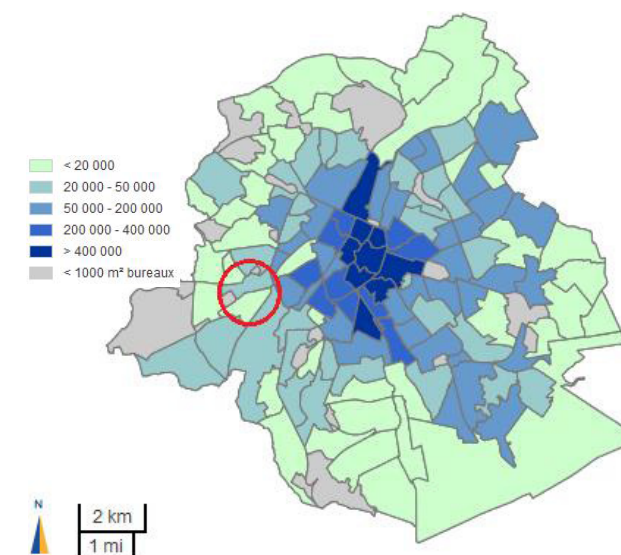
• **Ondernemingen ingedeeld volgens soort activiteit**
Bron: gegevens BECI 2008 - Brussels Enterprises, Commerce and Industry ©

09.4 KANTOREN

De onderstaande kaart toont de kantoordichtheid per wijk voor het volledige Brusselse Gewest in 2013. De wijken Veeweide-Dageraad (in het zuiden) en Wayez (in het noorden) zijn aangegeven met een rode cirkel op de kaart.

Binnen de perimeter is het aantal kantoren niet erg hoog in vergelijking met de wijken in het centrum van Brussel. De gemiddelde kantoordichtheid voor de wijken Anderlecht Centrum-Wayez en Veeweide-Dageraad bedraagt namelijk respectievelijk 21935,58 m²/km² en 17552,04 m²/km².

Deze waarden liggen ver beneden het gewestgemiddelde van 80794,91 m²/km².

• **Kantoordichtheid in 2013 (m²/km²)**
Bron: Wijkmonitoring - BISA - gegevens 2013 ©

09.5 VOORZIENINGEN

Hieronder vindt u de lijst van de aanwezige voorzieningen in de perimeter. De voorzieningen die net buiten de beschouwde perimeter liggen maar van belang zijn voor het onderzoeksgebied, zijn in het grijs aangeduid.

09.5.1 ONDERWIJSVOORZIENINGEN

Het onderzoeksgebied en zijn omgeving tellen heel wat vormende voorzieningen.

We treffen hier een groot aantal onderwijsinstellingen aan. Er zijn twee gewone basisscholen in de perimeter, waarvan twee Franstalige en twee Vlaamse, een gemeentelijke kleuterschool (les Diablotins), het Institut des Sœurs de Notre-Dame, dat kleuter-, basis- en secundair onderwijs aanbiedt, en het Athénée Bracops-Lambert. Toch zijn er weinig voorzieningen voor schoolondersteuning:

- In de perimeter: de huiswerkschool 'le Manguier en Fleurs' en een cel voor spijbelgedrag.
- Buiten de perimeter: een school voor sociale promotie en de COOVI-campus voor hoger onderwijs, gespecialiseerd in verschillende domeinen (Hotelwezen-Restaurantwezen; Brood- en banketbakkerij, Chocolaterie-Confiserie, Lichamelijke opvoeding, Toegepaste wetenschappen, Beheer en Boekhouding, Fotografie, Farmaceutica, Tuinbouw, Pedagogisch, sociaal, economisch en specifiek hoger onderwijs, Milieuadviseur, Opvoeder, Bestuurswetenschappen,...).

09.5.2 GEZONDHEIDSVORZIENINGEN

De gezondheidsvoorzieningen zijn talrijk en gevarieerd, met de aanwezigheid van veel apotheken en huisartsen, waaronder enkele specialisten, twee wijkgezondheidscentra, het medisch centrum Dageraad, het Gezondheidscentrum, een instantie voor gezinsplanning, de Vereniging van huisartsen van Anderlecht, verschillende tandartsen, een polikliniek, een radiologiecentrum, een bejaardenhuis en een residentie voor bejaarden, alsook de vzw l'Equipe (psychosociale revalidatie).

Duurzame Wijkcontract Biestebroek

Basisdossier 01 / Diagnose / Árter + Ecores

09.5.3 SOCIALE VOORZIENINGEN

a) Sociale woningen

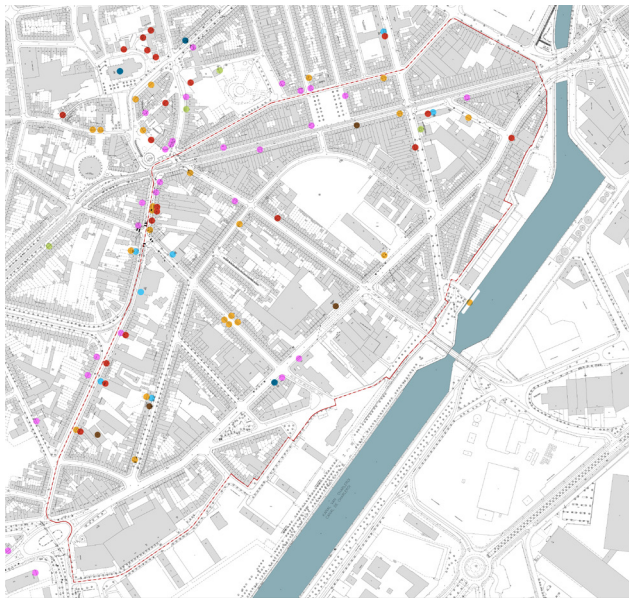
Wat aanvragen betreft, is in Anderlecht 9,61% van de gezinnen ingeschreven op de wachtlijst, tegenover 7,13 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De sociale druk om de toegang tot een fatsoenlijke woning te garanderen is groot. Deze nood wordt nog versterkt door de hoge werkloosheid in Anderlecht (25,29%), die de gezinnen die het financieel al moeilijk hebben nog meer in gevaar brengt.

In de wijk Veeweide-Dageraad bedraagt het aantal sociale woningen 257 (op 39.393 in Brussel), wat overeenstemt met 3,7% van de woningen in de wijk, terwijl dit voor het Brussels Gewest 8% is. De voorziening van nieuwe sociale of gelijkgestelde woningen blijft dus nodig om te voldoen aan een vraag die van jaar tot jaar blijft toenemen.

b) Kinderdagverblijf en -opvang

Wat de kinderopvang betreft, is er maar één Nederlandstalig kinderdagverblijf binnen de onderzochte perimeter. De andere kinderdagverblijven in de buurt liggen buiten de perimeter maar zijn weinig talrijk. In totaal telt het uitgebreide onderzoeksgebied zeven dagverblijven voor peuters en kleuters.

Het totaal aantal beschikbare opvangplaatsen per kind is overigens lager dan één: het bedraagt 0,15 voor de wijk Veeweide-Dageraad en 0,06 voor de wijk Anderlecht centrum-Wayez, of gemiddeld 0,11 voor het hele grondgebied, wat lager is dan de 0,32 voor het BHG (zie onderstaande tabel). Het gebrek aan plaatsen en infrastructuur is dus pijnlijk voelbaar in een zodanig dichtbevolkte wijk.

• Kaart 12: plaats van de voorzieningen

Bron: Árter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

Code	Gebied	Aantal collectieve opvangplaatsen per kind 2013	Aantal kinderopvangplaatsen per kind 2013	Aantal opvangplaatsen per kind (tarief op basis van het inkomen en toegankelijk voor iedereen) 2013	Aantal opvangplaatsen die toegankelijk zijn voor iedereen per kind 2013
Gemiddelde getoonde gebieden		0,10	0,11	0,05	0,11
Gewestelijk gemiddelde		0,31	0,32	0,14	0,27
Totaal BHG		-	-	-	-
Drempelwaarde		Geen plaatsen	Geen plaatsen	Geen plaatsen	Geen plaatsen
52	Veeweide - Aurore	0,14	0,15	0,10	0,15
58	Anderlecht - Centrum - Wayez	0,06	0,06	0,00	0,06

• Aantal opvangplaatsen per kind in de wijk Biestebroek

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2013 ©

c) Instellingen en verenigingen

Hoewel infrastructuur in verband met sociale woningen en kinderopvang ontbreken, kent de perimeter een rijk verenigingsleven. We vermelden het Participatiehuis in de Wayezstraat, dat een kader biedt om de burgerparticipatie te stimuleren. Het Huis der Kunstenaars herbergt het gemeentelijk cultureel erfgoed en biedt tijdelijke tentoonstellingen van kunstenaars van alle stijlen en in alle disciplines. De vzw SémaPhore, op de Biestebroekkaai, biedt sport- en culturele activiteiten aan voor jongeren, alsook een huiswerkschool. De vzw Safa organiseert buitenschoolse activiteiten voor kinderen en jongeren en activiteiten voor ouders in het kader van de Ondersteuning van de ouders.

In de zone zijn nog tal van andere verenigingen actief, zoals Aumale Citoyenneté et Culture, een open hulpcentrum (AMO TCC Accueil), het Brussels onthaalbureau voor inburgering (Bon Vzw), een consultatiebureau van ONE voor ouders met jonge kinderen, een vakantiecentrum voor kinderen (de vzw Toboggan), de jeugdbeweging van 25e afdeling van de Katholieke Gidsen van België, Zinnema, cultureel centrum en polyvalente theaterzaal, les amis de la morale Laïque, Amnesty International, Oxfam Wereldwinkels,...

09.5.4 CULTURELE, SPORT-, VRIJETIJDS- EN GODSDIENSTVOORZIENINGEN

De uitgebreide perimeter heeft een specifiek en gevarieerd aanbod van sportvoorzieningen: twee volleybalclubs, een voetbalclub, een turnclub, een schietclub, een bokscub, een tafeltennisclub, twee badmintonclubs, vechtsport- en karatescholen, verschillende dansscholen, een fitnesscentrum, een sporthal, ... Er is echter geen zwembad en ook gratis sportruimten zijn er niet (het gebruik hiervan is gekoppeld aan een abonnements- of contributiesysteem). Het openbare aanbod aan buitenrecreatie is beperkt tot de onaangepaste speelterreinen van het Biestebroekpark en het Centraal park. Het rapport over de herstructurering van de speel- en sportterreinen in openlucht, uitgevoerd voor Leefmilieu Brussel (BRAT), wijst duidelijk op de noodzaak om speel- (4) en sportinfrastructuur van het type skatepark/fitness (2) te voorzien in de perimeter. Het sportkader van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2013-2014) roept dan weer op tot de voorziening van beter bereikbare sportinfrastructuur, openbare zwembaden, goed uitgeruste gevechtssportcentra en het beschikbaar stellen van sportinfrastructuur van scholen voor de private sportsector.

Op artistiek en cultureel vlak werden talloze voorzieningen vastgesteld: het cultureel centrum van Anderlecht - Escale du Nord, twee musea, waaronder het Erasmushuis, een bioscoop, een circusschool, een kunstschool, twee muziekacademies, waaronder de Muziekacademie op het Dapperheidsplein, die eveneens over een concertzaal beschikt, een graffiti-centrum, een theater, binnenspeeltuinen, het dienstencentrum De Kaai, een Nederlandstalig jeugdhuis, een mediatheek, twee gemeentelijke bibliotheken (Franstalig en Nederlandstalig), een tentoonstellingsruimte en andere plaatsen bedoeld voor het delen van culturele kennis en informatie, zoals Exploration du monde of het Café Philo de Belgique, waar levendige discussies plaatsvinden door filosofen over thema's die gekozen worden door de deelnemers.

De culturele en vrijetijdsinfrastructuur zijn dus tamelijk goed ontwikkeld in de wijk, maar niet zo goed als in andere Brusselse centrumwijken.

Behalve de Evangelische Kerk Van De Dapperheid en de collegiale Sint-Pieter-en-Sint-Guidokerk op het Dapperheidsplein, zijn er weinig plaatsen voor de eredienst in de beschouwde perimeter.

09.5.5 BEREIKBAARHEID VAN DE VOORZIENINGEN

De zone is grotendeels goed bereikbaar en wordt bediend door alle vormen van openbaar vervoer (tramlijnen 81 en 31, bus 46,49, Noctis N13, De Lijn 116-117-118-136-137, metrolijn 5).

Het percentage van de bevolking dat nabij een halte van het openbare vervoer woont, bedraagt 87% in de wijk Veeweide-Dageraad, en 100% in de wijk Anderlecht centrum-Wayez, of gemiddeld 93% voor het beschouwde grondgebied (zie tabel hieronder).

Code	Gebied	Aandeel van de bevolking nabij een openbare vervoershalte (3 vervoerswijzen samen) (%) 2012	Aandeel van de bevolking nabij een bushalte (250m) (%) 2012	Aandeel van de bevolking nabij metrohalte (500m) (%) 2012
Gemiddelde getoonde gebieden		93,29	78,29	78,09
Gewestelijk gemiddelde		94,90	73,91	29,50
Totaal BHG		-	-	-
Drempelwaarde		< 200 inwoners	< 200 inwoners	< 200 inwoners
52	Veeweide - Aurora	87,67	69,83	67,17
58	Anderlecht - Centrum - Wayez	100,00	88,37	91,11

• Percentage van de bevolking dat dicht bij een halte van het openbaar vervoer woont
Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2012 ©

09.6 CONCLUSIE

In de perimeter zijn er twee sterke handelskernen, namelijk de wijken Anderlecht centrum-Wayez en Veeweide-Bergen.

Het economische hart van de wijk Anderlecht centrum-Wayez bevindt zich rondom de Wayezstraat. Hier blijkt een verschraving van het aanbod, dat voornamelijk bestaat uit populaire buurtwinkels. De HORECA-, diensten- en vrijetijdssectoren alsook de voedingssector zijn er sterk vertegenwoordigd.

Wat de wijk Veeweide-Bergen betreft, zijn de belangrijkste economische assen de Bergensesteenweg en de Veeweidestraat. De sterkst vertegenwoordigde bedrijfssectoren zijn de persoonlijke uitrusting, de horeca en de automobielsector.

Deze twee commerciële stroken zijn eerder aan het stagneren, ondanks een lage rotatie van de handelszaken in de wijk Anderlecht centrum-Wayez, en zouden naar een meer gediversifieerd aanbod van betere kwaliteit kunnen evolueren met de aanwezigheid van meer gespecialiseerde en gepersonaliseerde zaken.

Wat de voorzieningen betreft, zijn er weinig infrastructuur voor schoolondersteuning en weinig gratis sportruimten, die dus zouden kunnen worden ontwikkeld. Ondanks de aanwezigheid van talloze onderwijs-, gezondheids-, culturele, sport- en vrijetijdsvoorzieningen, werd er een reëel gebrek aan opvangvoorzieningen voor peuters en kleuters en aan sociale woningen vastgesteld.

Tot slot kent de perimeter een zeer rijk verenigingsleven met gediversifieerde voorzieningen zoals het participatiehuis, het huis der kunstenaars, de vzw SémaPhore, de vzw Safa, de vzw Toboggan, het cultureel centrum Zinnema, Amnesty International en nog tal van andere.

• ONDERWIJSVOORZIENINGEN

NAAM	STRAAT	N°
Gemeentelijke basisschool "Dertien"	Wayezstraat	56
Institut des Sœurs de Notre-Dame – Basisschool	Democratiestraat	10
Institut des Sœurs de Notre-Dame – Kleuterschool	Veeweidestraat	27
Institut des Sœurs de Notre-Dame – secondaireschool	Veeweidestraat	40
Basisschool Veeweyde	Veeweidestraat	82
Ecole fondamentale "Maurice Carême"	Frans Van Kalkenlaan	20-22
Athenee Bracops-Lambert	Processiestraat	78
Cours de promotion sociale Erasme	Processiestraat	78
Campus du CERIA	Emile Gryzonstraat	1
Les Marronniers	Doverstraat	80
Les Diablotins	Busselenbergstraat	51
Le Manguier en Fleur	Nelli Melbalaan	39
Cellule d'absentéisme scolaire	Victor Rauterstraat	259

• GEZONDHEIDSVORZIENINGEN

NAAM	STRAAT	N°
Multipharma	Wayezstraat	111
Apotheek Holvoet	Wayezstraat	48
Apotheek Nouvelle	Wayezstraat	165
Multipharma	Bergensesteenweg	606
Apotheek Cornelis B.	Veeweidestraat	6
Apotheek Grenez-Seeuws	Frans Van Kalkenlaan	6
Apotheek Agalec	Aristide Briandlaan	3
Multipharma	Dapperheidsplein	1
Aurore Centre Médical	Frans Van Kalkenlaan	6
Polyclinique Wayez	Wayezstraat	156
Medische huis Horizons	Vaandelstraat	5
Asbl L'équipe (Centre de réadaptation psychosociale)	Veeweidestraat	60

Medische huis Soins Tous	Bergensesteenweg	814
Bus Info-Santé	Aumalestraat	21
Centre Séverine - Planning familial Laïque de Bruxelles-Ouest	Av. Raymond Van der Bruggen	
L'Association des Médecins Généralistes d'Anderlecht (AMGA), regroupe 70 médecins	rue des Maraîchers	9
Huisarts Bonafede Ch.	Veeweidestraat	23
Huisarts Guy Masson	Verzetsplein	7
Huisarts Tahri Mohamed	Veeweidestraat	61
Huisarts Jeanne Vervaeck	Busselenbergstraat	
Huisarts Nguyen T. Nhung (+électrocardiogramme)	Anderlechtse Weggevoerdenstraat	27
Huisarts Henri Marechal	Avenue Raymond Vander Bruggen	113
Huisarts R. Edelman et M. Tondeur (Kinderen).	Veeweidestraat	73
Gezondheid centrum	Aumalestraat	21
Service d'Aides-seniors (CPAS)	Bergensesteenweg	602
Home Peniel	Rue du Serment	27-29
Résidence Joséphine	Rue Jules Broeren	23
Radim (Radiologie médicale)	Rue Lieutenant Liedel	14
Tandarts Ernaelsteen Gisèle, Teitelbaum Valérie	Dokter Zamenhoflaan	4
Tandarts Harmony Clinic	Veeweidestraat	14
Global medical group	Dorpstraat	4
Clinique dentaire Vaillance	Dorpstraat	2
Keep smiling sprl (Laboratoire dentaire)	Verzetsplein	1A
Audio-medica international (opticien et centre auditif)	Veeweidestraat	11
Herboristerie Les Druides (Aromathérapie, nutrithérapie, phytothérapie, shiatsu,...)	Dorpstraat	80
Huisarts Bruneau Jean-Pierre (ostéopathe) et Bruneau Véronique (nutrithérapeute)	Dorpstraat	80
Christelijke mutualiteit	Place Saint-Guidon	6
Neutre Symbio mutualiteit	Rue du Formanoir	29

- SOCIALE VOORZIENINGEN

Kinderdagverblijf en -opvang

NAAM	STRAAT	N°
Le bocage	Transvaalstraat	30
Les perces-neige	Birminghamstraat	275
Maison d'enfants 1, 2, 3 piano	Formanoirstraat	23
Kinderdagverblijf De Zonnebloem	Paul Jansonlaan	68
Kinderdagverblijf De Viooltjes	Doverstraat	23
La ligue des familles	Bruinstraat	
Kind & gezin	Bruinstraat	3

- SOCIALE VOORZIENINGEN

Instellingen

NAAM	STRAAT	N°
CPAS	Raymond Vander Bruggenlaan	62
Home Participatie	Wayezstraat	94
Anderlechtse Haard	Bergensesteenweg	595
Huis der Kunstenaars	Bronsstraat	14
Politie dienst Zuid	Victor Rauterstraat	259

- SOCIALE VOORZIENINGEN

Verenigingen

NAAM	STRAAT	N°
Les amis de la morale Laïque	Veeweidestraat	38
Semaphore	Aak Jean Bart Biestebroekkaai	
Safa	Raymond Vander Bruggenlaan	61
Estampe 51	Veeweidestraat	108
Aumale Citoyenneté et Culture	Victor Rauterstraat	291
Wegwijzer	Aumalestraat	71
Antenne de quartier Aumale/Saint Guidon/Scheut	Griffiestraat	5A
AMO TCC Accueil	Saint-Guidostraat	19
Consultation ONE	Aumalestraat	11
Bon vzw	Anderlechtse Weggevoerdenstraat	1
Zinnema (Vlaamshuis voor amateurskunsten in Brussel)	Veeweidestraat	24-26
Toboggan asbl	Veeweidestraat	27
Les Magasins du Monde-Oxfam	Saint-Guidostraat	13
atelier réunis asbl « Foes »	Victor Rauterstraat	132
Scout, 25eme unité des guides catholiques de Belgique	Aumalestraat	1
Amnesty International groupe 14	Gerechtstraat	25
De Rinck	Dapperheidsplein	7

• CULTURELE, SPORT-, VRIJETIJD- EN GODSDIENSTVOORZIENINGEN

NAAM	STRAAT	N°
ASBL Centre culturel d'Anderlecht - Escalé du Nord	Kapelaanstraat	1
Museum van Huis van Erasme	Kapittelstraat	31
Musée du vieux Béguinage	Kapelaanstraat	8
Ecole des arts d'Anderlecht	Bergensesteenweg	882
Académie de musique d'Anderlecht	Processiestraat	78
Muziekacademie	Dapperheidsplein	5
Cadence Mandingue	Veeweidestraat	24-26
Ciné-vacances	Aumalestraat	2
Cirqu'conflex	Porseleinstraat	17
Four you dance	Sint-Guidostraat	66
Théâtre l'escapade	Aumalestraat	2
Your dream	Processiestraat	78
Dance motion	Kapelaanstraat	17
Espace Polyvalent d'Initiatives Culturelles et Sociales	Aumalestraat	67
Jeugdhuis De nacht	Veeweidestraat	70
De Kaai (centre lucratif néerlandophone)	Bergensesteenweg	436
Estampe 51 (Valorisation de grafitis)	Veeweidestraat	108
Galerie Vertige (galerie d'exposition)	Veeweidestraat	60
Avatar - Fédération de jeux de rôle "grandeur nature"	Rue de la Gaité	44
Discobus de la médiathèque	Aumalestraat	2
Gemeente bibliotheek néerlandophone	Sint-Guidostraat	
Gemeente bibliotheek francophone	Aumalestraat	
Ludothèque de l'Espace Maurice Carême	Kapelaanstraat	1-7
Exploration du monde	Aumalestraat	2
Voir le monde	Aumalestraat	2
Café Philo de Belgique	Kapelaanstraat	3-7
Shiai Karate Anderlecht	Doverstraat	80
ABC'78 - Anderlecht Badminton Club 78	Rue Walcourt	35
Bad 71	Rue Frans Van Kalken	71
Snookerclub Saint-Guidon	Sint-Guidostraat	106-108
Boxing Club Anderlecht	Veeweidestraat	32
Farandole	Frans Van Kalkenlaan	32
Passage Fitness First Anderlecht	Frans Van Kalkenlaan	32

• CULTURELE, SPORT-, VRIJETIJD- EN GODSDIENSTVOORZIENINGEN (SUITE)

Aema Vétérans	Théo Lambertlaan	6
Wayez Sport Center (Salle de sport)	Doverstraat	36
L'amitié	Frans Van Kalkenlaan	20-22
Atelier Thuy Phap	Kapelaanstraat	1-7
Noroit	Veeweidestraat	80
Anderlechtse Sportschutterskring vzw	Veeweidestraat	80
SCV Anderlecht	Wayezstraat	56
Sportkring Veeweide 80	Veeweidestraat	80
Gemeentelijke Nederlandstalige openbare bibliotheek	Sint-Guidostraat	97
KAV - Sint-Pieter & Lukas	Aumalestraat	16
Eglise évangéliste de la Vaillance	Dapperheidsplein	
Collégiale Saint-Pierre et Guidon	Dapperheidsplein	
Historische centrum	Dapperheidsplein, Verzetssplein, Porseleinstraat	

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a European city, showing a mix of residential and commercial buildings, streets, and green spaces. The entire image is overlaid with a semi-transparent green filter. In the bottom right corner, the text '10 Mobiliteit' is displayed in white and black.

10

Mobiliteit

“Hoe moet men hier oversteken ?”

BUURTBEWONER TIJDENS DE MOBILITEITSWANDELING

• Verzadigde situatie ter hoogte van de Wayezstraat - Gemeenteschool, nr. 13
Bron: foto Guy Van Beeck - april 2015 ©

10 Mobiliteit

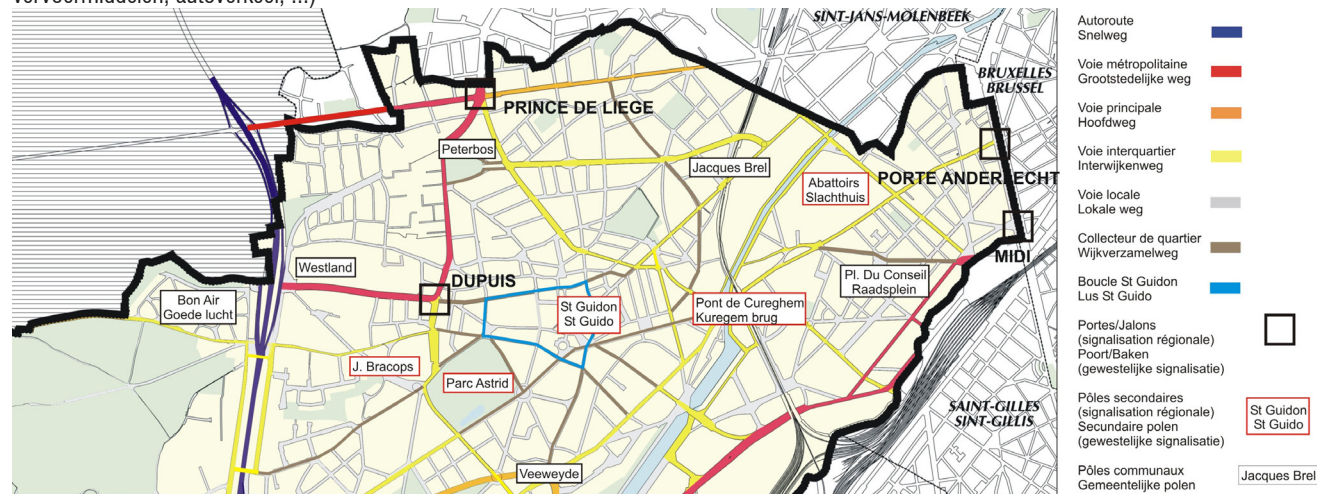
10.1 INLEIDING

Tijdens de gesprekken en de verschillende workshops die met de bewoners werden georganiseerd, is mobiliteit een van thema's die het vaakst aan bod komen. Hoewel mobiliteit niet onder de operationele bevoegdheden van het vierjarenprogramma valt, leek het ons toch belangrijk de bestaande problemen onder de loep te nemen en te integreren in de algemene strategie voor de perimeter.

Door haar ligging nabij de Vanderveldebrug en als een van de toegangen van Brussel, heeft de zone te lijden onder een sterke concentratie van de verkeersstromen. Deze problematiek wordt verklaard door twee verschillende fenomenen:

- Een radiale penetratie van het centrum naar de rand, die een sterke absorptie van de stromen uit de agglomeratie in de hand werkt.
- Een concentrische stroom die interwijkenverkeer in de hand werkt met de verbinding tussen de wijk Veeweyde, het centrum van Anderlecht en de Kuregemwijk, die rechtstreeks verbonden is met de wijk Brussel-Zuid.

De perimeter staat dus onder grote druk en heeft ook te maken met een concentratie die tot steeds meer conflicten leidt tussen de verschillende vervoerswijzen (openbaar vervoer, zachte vervoermiddelen, autoverkeer, ...)

• Uittreksel kaart Gemeentelijk mobiliteitsplan “bewegwijzering: de polen”
Bron: Espaces Mobilité - mei 2005 ©

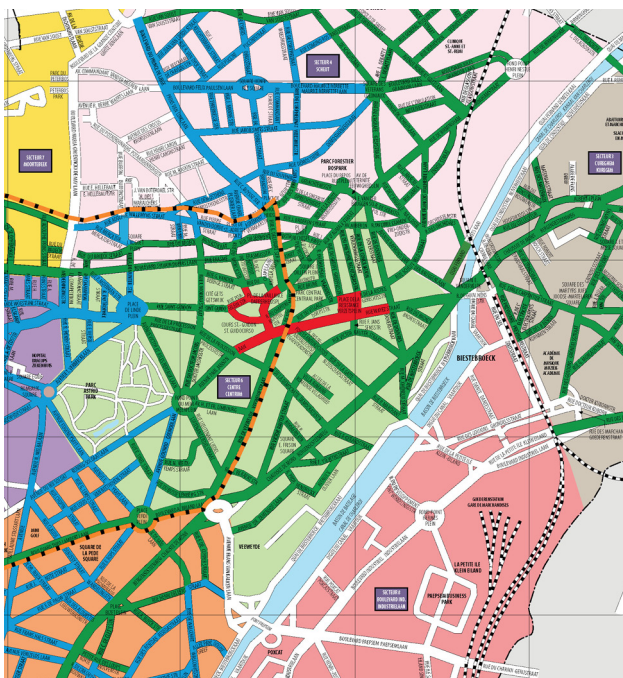
10.2 HIËRARCHIE EN STATUUT VAN DE WEGEN

Gelegen tussen belangrijke polen zoals het station van Sint-Guido of de Vanderveldesquare, zijn de belangrijkste verkeersassen doorheen het onderzoeksgebied de Wayezstraat en de Bergensesteenweg. Beide komen samen ter hoogte van de Kuregemse poort en voeren een grote verkeersstroom af naar het centrum van Brussel.

Eerst en vooral kent de Wayezstraat als hoofdstraat van de wijk en als winkelstraat een druk verkeer. Ze wordt zowel gebruikt door automobilisten als door de gebruikers van het openbaar vervoer. Van daaruit vertrekken andere hoofdstraten zoals de Veeweidestraat, de Democratiestraat, de Blijdschapsstraat, maar ook een interwijken- en gewestweg: de Doverstraat.

Al deze hoofdstraten leiden naar de tweede verkeersader, de Bergensesteenweg, eveneens een interwijken- en gewestweg met als hoofddoel het autoverkeer af te voeren naar de hoofdstad.

In de woonstraten zijn er tal van eenrichtingsstraten ingericht met de bedoeling het doorgaand verkeer te weren en parkeerruimte vrij te maken. De gemeente heeft eveneens zone 30-gebieden ingericht in heel de perimeter, met uitzondering van de interwijkenwegen.

• Uittreksel kaart Gemeentelijk parkeerplan
Bron: Gemeente Anderlecht - 2012 ©

**“les camions,
ils sont devant
chez moi...”**

RIVERAINE DE LA CHAUSSÉE DE MONS

10.3 AUTOVERKEERSSTROOM

10.3.1 VERKEERSSTROOM

Het autoverkeer is een van de zwarte punten in de problematiek van de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Binnen onze perimeter wordt dit in de eerste plaats gesymboliseerd door de Bergensesteenweg, waar de snelheid, de verkeersdrukte en het gebrek aan signalisatie voor een gevoel van onveiligheid zorgen bij de bewoners. De Bergensesteenweg wordt intensief gebruikt door automobilisten die terugkeren naar Brussel, maar eveneens door goederenvervoertuigen (bestelwagens, vrachtwagens, opleggers), zodat het wegdek sneller verslijt dan bij de andere wegen in de wijk. De bewoners zien deze weg zelfs een breuklijn die de wijk afscheurt van het kanaal.

Deze druk van het autoverkeer is ook voelbaar in de Wayezstraat. Als directe verbinding tussen het centrum van Anderlecht en de Vanderveldebrug naar Kuregem, wordt deze weg zowel gebruikt door het openbaar vervoer (tram 81, bus 46) als door automobilisten, zodat opstoppen op het spitsuur veelvuldig voorkomen. De nabijheid van de scholen in de Veeweidestraat en in de omgeving, versterkt alleen maar de files die reeds ontstaan ter hoogte van het Dapperheidsplein.

Het gevoel van overbelaste en verzadigde wegen heerst eveneens op de secundaire wegen zoals de Dorpsstraat of dwarswegen zoals de Democratiestraat en de Blijdschapsstraat.

Dit fenomeen vindt mogelijk zijn oorsprong bij de automobilisten die een binnenweg nemen via de Vander Bruggensquare om de Wayezstraat te vermijden. Deze wegen, die hoofdzakelijk woongebied zijn, ondervinden dus heel wat overlast, zoals het steeds terugkerende lawaai van files.

In het specifieke geval van de Democratiestraat zijn deze files het gevolg van het ontbreken van verkeerslichten op het kruispunt met de Bergensesteenweg.

10.3.2 GEVAARLIJKE PUNTEN

De verschillende problemen die verband houden met de bovengenoemde verkeersstromen, hebben tot gevolg dat er op verschillende plaatsen gevaarlijke punten ontstaan: op het Kuregemkruispunt, in de Wayezstraat en op de Bergensesteenweg.

Momenteel maken drie prioritaire zones het voorwerp uit van een kortlopend project op de Bergensesteenweg: ter hoogte van het Kuregemkruispunt, op het kruispunt met de Pierre Marchantstraat en op het kruispunt met de Aristide Briandlaan.

10.3.3 PARKEERAANBOD

Bepaalde wijken van Anderlecht hebben te lijden onder een grote parkeerdruk als gevolg van het intensieve autogebruik, de hoge concentratie van handelszaken en de aanwezigheid van metrostations die pendelaars aantrekken die in de buurt parkeren. Daarom wil het Gemeentelijk parkeerplan de bereikbaarheid van de handelszaken en diensten verbeteren, voorrang geven aan bewonersparkeerplaatsen in de woonwijken, de openbare ruimte opwaarderen door zachte mobiliteit meer plaats te geven en een rationeel gebruik van de auto te stimuleren.

Wat ons onderzoeksgebied betreft, bevindt de wijk zich grotendeels in een groene zone (betaald parkeren zonder bewonerskaart, maximale parkeerduur: 4.30 u).

Slechts één stuk van de Wayezstraat tussen het Sint-Guidostation en de Doverstraat bevindt zich in een rode zone (betaald parkeren zonder bewonerskaart, maximale parkeerduur: 2.00 u). De Biestebroekkaai daarentegen valt niet onder een parkeerzone.

Toch is het belangrijk erop te wijzen dat het tekort aan parkeergelegenheid een cruciaal probleem blijft voor de bewoners. Zo staat de Bergensesteenweg bijvoorbeeld zeer vaak vol met geparkeerde vrachtwagens. De hoge dichtheid van woningen in de perimeter, die bovendien talloze subeenheden telt, is een bijkomende factor waarmee rekening moet worden gehouden in een eerder beperkte ruimte.

• Biestebroekpark - problematiek van toegankelijkheid voor PBM
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

**“comment on fait
dans le 81 avec
une poussette ?...”**

REMARQUE LORS DE LA BALADE MOBILITE

10.4.2 FIETSEN

Wat de fietsroutes in de perimeter betreft, kunnen we wijzen op het bestaan van drie gewestelijke fietsroutes (GFW), met de eerste langs het kanaal (CK), de tweede die IJzerbeek/Ninove met het centrum van Brussel verbindt (9b) via de Dorpsstraat, en de derde (GFW B) die door de Veeweidestraat loopt. Deze routes liggen aan de rand van onze perimeter.

Het onderzoeksgebied wordt ook doorkruist door een gemeentelijke fietsroute (ICC), die door de Blijdschapsstraat loopt en zo het Centrum van Anderlecht met het kanaal verbindt. Deze route is zeer geliefd bij de bewoners maar het ontbreken van een afbakening op de grond wordt vaak kwalijk genomen.

Behalve de vier bovengenoemde fietsroutes, zijn er weinig zachte verkeerswegen tussen het centrum van Anderlecht en het kanaal als gevolg van de zeer geringe openheid van de huizenblokken in de perimeter. De bebouwing langs de Bergensesteenweg is eveneens zeer dicht, met beperkte toegangen naar het kanaal en weinig doorgangsmogelijkheden. De bewoners die vaak de fiets gebruiken, voelen zich vaak onveilig door de afwezigheid van fietspaden, en dit gevoel wordt nog versterkt door de snelheid van het autoverkeer op de Bergensesteenweg.

10.4.3 PBM - PERSONEN MET BEPERKTE MOBILITEIT

Binnen het onderzoeksgebied zijn de meeste bestaande voorzieningen niet aangepast aan PBM.

Over het algemeen zijn de kantstenen te hoog voor personen met beperkte mobiliteit, en het ontbreken van zebrapaden langs de wegen maakt het oversteken zeer moeilijk. De enige mogelijke oversteekplaatsen zijn dus de verlaagde kantstenen bij de opritten van parkings, met als gevolg een zeer gevaarlijke oversteek langs de grote verkeerswegen.

De tijdens het WC Aumale-Wayez heringerichte voetpaden beantwoorden beter aan de problematiek van de toegankelijkheid voor PBM, aangezien er bijzondere aandacht werd besteed aan oversteekplaatsen.

Wat de bereikbaarheid van openbare ruimten betreft, keert het Biestebroekpark terug naar de kern van de problematiek. Zoals uitgelegd in punt 10.4.1, is de verbinding met de Bergensesteenweg momenteel alleen mogelijk via een smalle trap en een helling die veel te steil is.

10.5 OPENBAAR VERVOER

Het aanbod van het openbaar vervoer wordt over het algemeen als bevredigend ervaren door de bewoners en gebruikers van de perimeter.

10.5.1 OPENBAAR VERVOER

Wat het openbaar vervoer betreft, wordt de perimeter zeer goed bediend.

Van de MIVB bevinden de metrostations Sint-Guido en Aumale zich vlak bij het onderzoeksgebied, zodat het centrum van Brussel snel bereikbaar is met lijn 5 (Erasmus – Hermann-Debroux). Bus 46, 49 en tram 81 rijden door de Wayezstraat.

Op de Bergensesteenweg zijn dan weer bushaltes van De Lijn te vinden (116, 117, 118, 140, 141, 142, 144, 145, 170, 171, 620).

In Kuregem is eveneens een toekomstig GEN-station gepland. Dit punt zal gedetailleerder worden beschreven in hoofdstuk 10.6 “Plannen voor de toekomst of in onderzoek”.

10.5.2 ANDERE OPENBARE VERVOERMIDDELEN

Wat de andere soorten openbaar vervoer betreft, kunnen we een Cambiostation noemen (gedeelte voertuigen). Dit bevindt zich vlak bij het Dapperheidsplein van Anderlecht, meer bepaald in de Formanoirstraat, en heeft een aanbod van twee auto's.

De taxistandplaats op de Paul Jansonlaan, midden in het historisch centrum van Anderlecht, biedt de wijk een totale flexibiliteit.

Ten slotte zijn er ook Villostations aanwezig in de perimeter. Behalve drie stations die voorzien zijn voor het station Sint-Guido, op de Vanderveldesquare en de rotonde Veeweide, is in de wijk ook een station voorzien voor de Anderlechtse Haard. De bewoners merken echter vaak dat bepaalde Villostations (met name die voor de Anderlechtse Haard) verzadigd zijn, zodat ze deze terminals niet optimaal kunnen gebruiken.

• Dapperheidsplein - ontwerp van toekomstige ondergrondse gemeentelijke parking
Bron: foto Arter - juni 2015 ©

10.6 PLANNEN VOOR DE TOEKOMST OF IN ONDERZOEK

Om dit hoofdstuk over de mobiliteit te beëindigen, is het belangrijk een vooruitblik te werpen op de perimeter Biestebroek.

De wijk bevindt zich namelijk aan de rand van verschillende grote inrichtingen, verzorgd door Brussel Mobiliteit, de MIVB of in de prognoses van het BBP Biestebroek. De volgende plannen, in uitvoering of in onderzoek, bieden mogelijkheden om de problematiek van de mobiliteit in de wijk aan te pakken:

- **BBP Biestebroek: naar een nieuwe dynamiek voor de wijk.**

Het BBP bevindt zich momenteel nog maar in de eerste onderzoeksfase en er is alleen nog maar nagedacht over de toekomstige en strategische mogelijkheden in de wijk. Niettemin kunnen we al de aandacht vestigen op de eventuele bouw van een ondergrondse parking nabij de Vanderveldesquare en de toekomstige voorzieningen voorgesteld door het BBP (bioscoop enz.). Vervolgens bevestigt het Masterplan de wens van het Gewest en de gemeente Anderlecht om in Kuregem een GEN-station te bouwen als een intermodaal knooppunt op gewestelijke schaal. Ten slotte wordt voorgesteld de Wayezstraat opnieuw het profiel van een winkelstraat te geven, door zachte mobiliteit te bevorderen in het belang van de handel.

- **Het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)**

financiert het "fietsproject". Het doel is een eengemaakt beheerplatform te installeren op gewestniveau (momenteel bestaande uit 6 partnergemeenten, waaronder Anderlecht, en het parkeeragentschap) dat de ontwikkeling van een netwerk van overdekte en beveiligde fietsstallingen mogelijk maakt.

- **Brussel Mobiliteit** voorziet de herinrichting van de Bergensesteenweg voor een verhoogde veiligheid van de kruispunten tussen de rotonde Veeweide en de brug van Kuregem. Er zullen grotere trottoiruitstulpingen worden voorzien ter hoogte van de kruispunten, de openbare ruimte zal toegankelijk worden gemaakt voor PBM, er zullen veilige fietspaden worden aangelegd naast de voetpaden, extra verkeerslichten worden geplaatst op de kruispunten en bomen worden aangeplant om de weg groener te maken.

Het is dus de bedoeling zachte mobiliteit opnieuw een centrale plaats te geven. De stedenbouwkundige vergunning wordt naar verwachting verleend in de loop van 2016. Brussel Mobiliteit voorziet eveneens de dringende inrichting van de gevaarlijke punten in de wijk, namelijk de Vanderveldesquare en het kruispunt Briand/Bergen.

- De **MIVB** zal het gedeelte van de Wayezstraat waar tram 81 rijdt heraanleggen volgens de recentste spoornormen, zodat ook de nieuwe trams hier kunnen rijden. De openbare ruimte voor het metrostation Sint-Guido zal eveneens worden herzien, met als doel een beter beheer van de verkeersstromen (voetgangers, auto's en openbaar vervoer). Ten slotte zal de MIVB bijzondere aandacht besteden aan de verkeersproblematiek in het noordelijke deel van de perimeter, en meer bepaald in de Dorpsstraat. Hiervoor wordt een omleiding van bus 49 naar voren geschoven om deze smalle straat te ontlasten.

- Op het vlak van parkeergelegenheid zal de **gemeente Anderlecht** in de loop van het jaar 2018 een parking van 235 plaatsen krijgen onder het Dapperheidsplein, dat dan een voetgangerszone wordt.

- Ten slotte zal de **gemeente** verschillende inrichtingen voorzien in de openbare ruimte, zoals een verkeersremmer ter hoogte van het kruispunt van de Blijdschapsstraat en de Rauterstraat, maar ook ter hoogte van de kruising van de Limbourglaan met de Veeweidestraat. Tot slot zal de as van de Blijdschapsstraat en de Marchantbrug een belangrijke as vormen om het historisch centrum van Anderlecht te verbinden met de toekomstige OGSO-zone aan de andere kant van het kanaal. Het wijkcontract Biestebroek heeft tot doel nieuwe elementen ter overweging aan te reiken op basis van een lokale analyse. In die optiek moet deze as als een op zichzelf staande problematiek worden behandeld.

11

Milieu & Gezondheid

11 Milieu & Gezondheid

11.1 WATER

11.1.1 HYDROGRAFISCHE ELEMENTEN

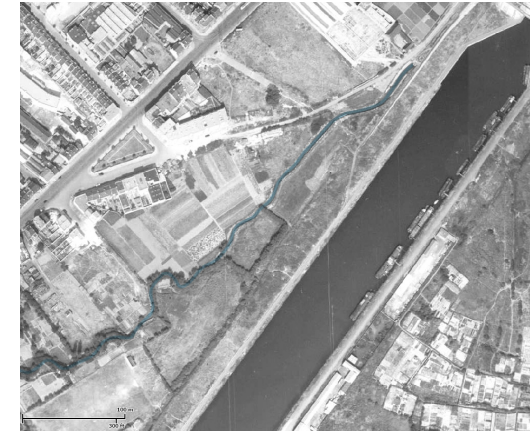
De geschiedenis van de Biestebroekwijk (ter herinnering: rietmoeras) is verbonden met het water, en niet alleen door zijn naam. Gelegen langs het huidige kanaal van Charleroi, bevindt het onderzoeksgebied zich volledig in het linker deelstroomgebied (zuidelijk deel) van de Zenne. Dit deel van het stroomgebied telt verschillende bijrivieren van de Zenne (Maalbeek, Broekbeek, Neerpedebeek, Vogelzangbeek, ...), die tamelijk recht en grotendeels in dezelfde richting stromen, maar waarvan de lengte toeneemt naar het zuiden. De bronnen van deze waterlopen bevinden zich dus in Vlaanderen, ten gevolge van de almaar minder uitgesproken topografie naar het zuiden toe. De heuveltoppen worden almaar minder hoog en de hellingen worden steeds zachter. Het gemeentelijk grondgebied van Anderlecht maakt het grootste deel uit van dit gebied en telt niet minder dan vier bijrivieren van de Zenne. Sommige gemeentegrenzen vallen overigens samen met het tracé van deze waterlopen en de Zenne (waarvan het oude tracé zich op de rechteroever van het kanaal, buiten de perimeter bevindt).

De perimeter van het DWC situeert zich globaal tussen het noordelijke tracé van de Broekbeek en het zuidelijke tracé van de Neerpedebeek. De topografie van de wijk volgt de natuurlijke glooiing van het linker stroomgebied van de Zenne en vertoont dus een regelmatige helling vanaf het historisch centrum (hoogste punt) tot de linkeroever van het kanaal (laagste punt). Op de luchtfoto van de site uit 1953 kunnen we ter hoogte van de woontorens nog de oude rivier waarnemen (in de jaren 60 overweld).

11.1.2 FYSIEKE FACTOREN EN NATUURLIJK MILIEU

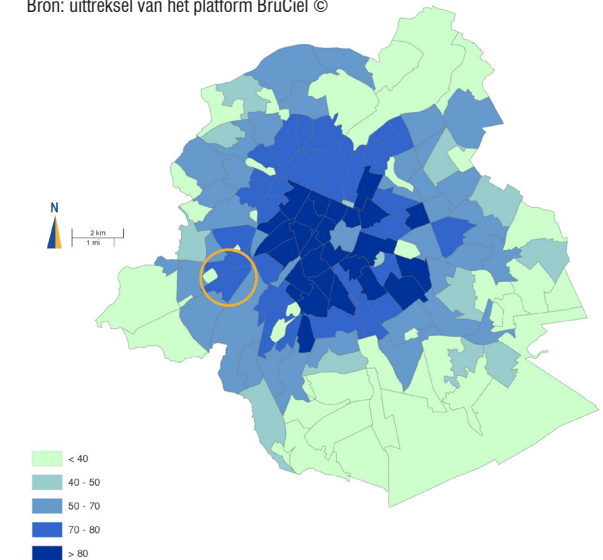
In het zuidelijke deel van het kanaal, dat begint in de omgeving van de brug van Kuregem, is het kanaal afgeboord met kleine huizen, bedrijven (minder industrieel dan vroeger) en industrie- en bedrijfszones, zoals dat van de slachthuizen van Anderlecht. Naarmate men zich verder van het stadscentrum verwijdt in de richting van Ruisbroek, neemt de dichtheid af en komt er plaats voor meer open ruimten. Terwijl het Biestebroekdok nog steeds een zeer industriële aanblik heeft, presenteert het Batelagedok zich als een groene ruimte waar het aangenaam wandelen en wonen is, aangezien het omboord is door woonboten.

De perimeter van het DWC vormt dus de overgang tussen het stedelijk-industriële karakter van de kanaalomgeving rond het Biestebroekdok en het kwaliteitsvolle landschappelijke karakter ter hoogte van het Batelagedok. In het zuiden, ter hoogte van de sluis van Anderlecht, stroomt de Zenne bovengronds en slingert ze rond uitgestrekte eilanden die bebouwd zijn met bedrijven, alvorens aan de grens van het Gewest, onder de Industrielaan, weer onder de grond te duiken.

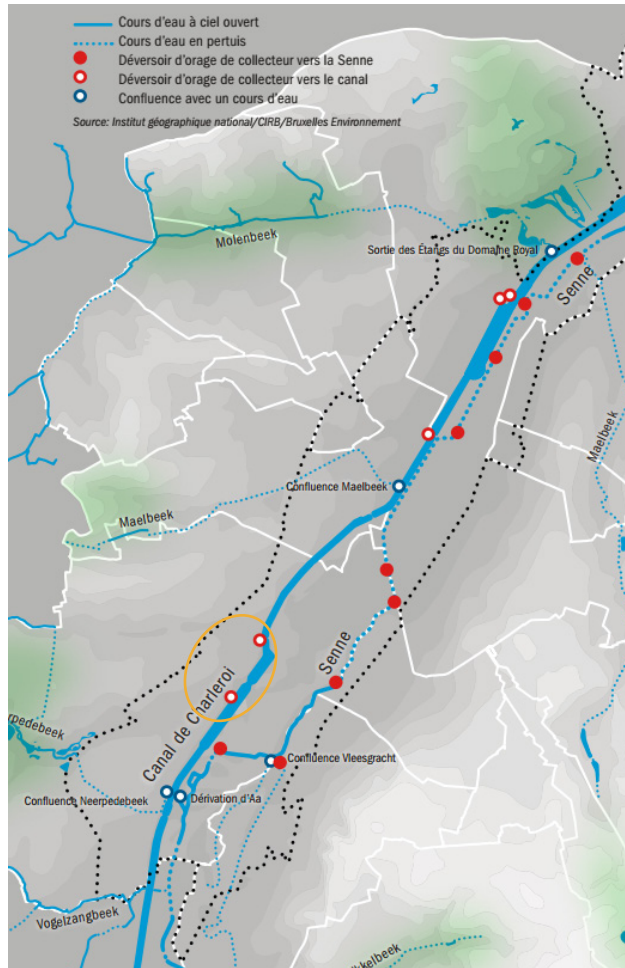
• Luchtfoto van de site in 1953

Bron: uittreksel van het platform BruCiel ©

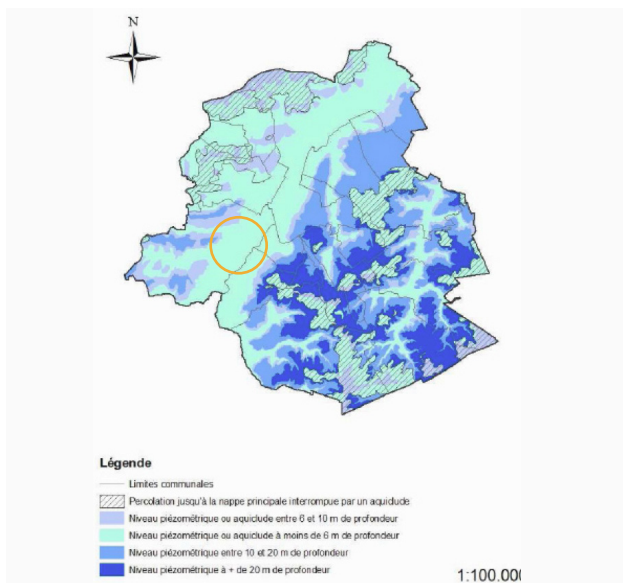
• Percentage van de ondoorlatende oppervlakken (in %) per wijk

Bron: Wijkmonitoring - gegevens 2006 ©

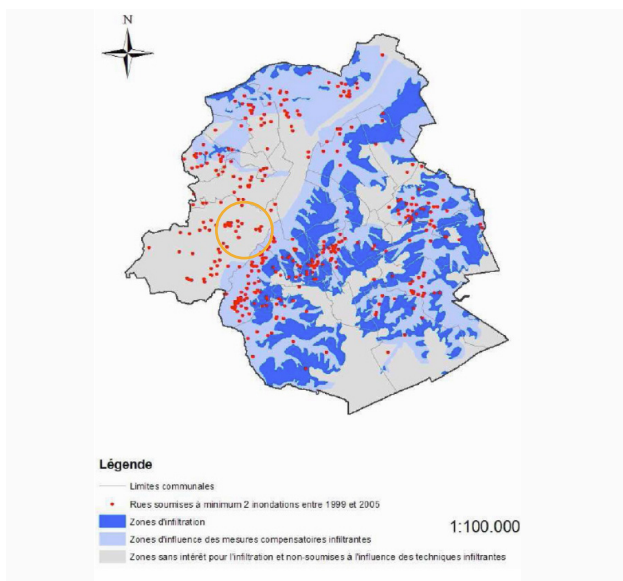

• Kaart Wateratlas

Bron: Nationaal geografisch instituut / CIRB / Leefmilieu Brussel ©

• **Plaats van de grondwaterlaag**
Bron: kaarten Leefmilieu Brussel ©

• **Overzicht van de overstromingen en de mogelijke infiltratiegebieden**
Bron: kaarten Leefmilieu Brussel ©

11.1.3 TECHNISCHE FACTOREN

Het lager gelegen deel van de perimeter (zuidoosten, langs het kanaal) wordt gekenmerkt door een alluviale dalbodem met een aanwezigheid van kleilagen, en vormt een doorlopende strook van tamelijk ondoorlatende bodem in de ondergrond.

De grondwaterlaag bevindt zich op een diepte tussen 0 en 6 m en komt regelmatig aan de oppervlakte, zoals blijkt uit de aanwezigheid van enkele oppervlakkige bronnen (met name in het historisch centrum).

Deze quasi ondoorlatende ondergrond, afgebeeld op de kaarten hiernaast, laat geen natuurlijke infiltratie van het hemelwater toe. Bovendien hebben de dichte bebouwing (zeer sterke bebouwing van de binnenruimte van de huizenblokken) en de heterogene bebouwing van bepaalde binnenruimten van huizenblokken de ondoorlatendheid van de bodem in de onderzoeksperimeter nog fors verhoogd (ongeveer 75% ondoorlatende oppervlakken). Hierbij moet worden opgemerkt dat ook de linkeroever van het kanaal aan de rand van de perimeter, die opener is en vrij van bebouwing, meegenomen is in de berekening van de mate van ondoorlatendheid van de bodem. Binnen de perimeter van het DWC stijgt dit cijfer tot boven 85%, wat dus een zeer hoog gemiddelde is in vergelijking met het gewestgemiddelde.

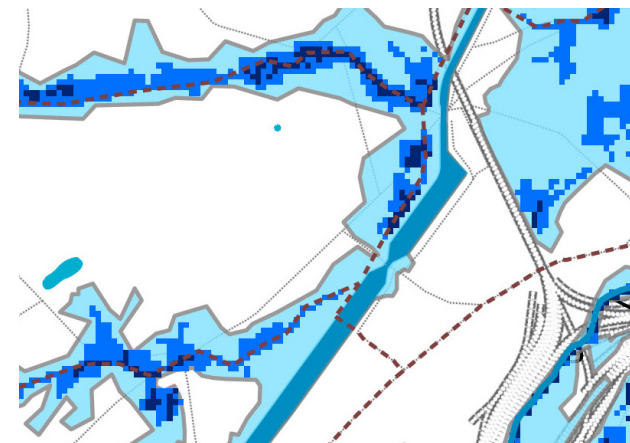
De overwelving van de vroegere bijrivieren van de Zenne in de XXe eeuw (Neerpedebeek, Broekbeek), die aansluiten op het kanaal ten zuiden van de perimeter, maakt vandaag een natuurlijk beheer van het water bij hevige neerslag (overstromingen, verzadiging van de collectoren, ...) onmogelijk. Het verdwijnen van de natuurlijke overstromingsgebieden (winterbedding) ten voordele van collectoren, heeft namelijk nefaste gevolgen voor de regeling van het neerslagwater en voor de biodiversiteit. De gronden op de linkeroever van het kanaal, vroeger natuurlijke natte gebieden en landbouwgrond die hoge waterstanden konden opvangen, werden tijdens de tweede helft van de XXe eeuw volgebouwd, zodat de mate van ondoorlatendheid van de perimeter nog toenam.

Het kanaal speelt eveneens een essentiële rol in het waterbeheer en in het voorkomen van overstromingen. Door de verbindingen tussen de Zenne en het kanaal, met name ter hoogte van het overstort van de AA (zuiden van de perimeter), kan de rivier bij een hoge waterstand overstromen in het kanaal, zodat overstromingen in de stad worden voorkomen.

Andere kleinere overlaten zorgen er eveneens voor dat de collectoren overlopen in het kanaal in plaats van in de stad. Een van deze overstorten bevindt zich overigens op de linkeroever, ter hoogte van de woontorens.

Het bestaande systeem is echter niet toereikend en bij zeer hevige regenval loopt de perimeter een reëel risico op overstroming, vooral ter hoogte van de Biestebroekstraat en Biestebroekkaai en de as die gevormd wordt door de Ysewynstraat, zoals blijkt uit de kaart van Leefmilieu Brussel verderop en de foto's van de overstromingen in 2010 en 2011.

Deze twee risicozones (hierna de noordelijke en de zuidelijke zone genoemd) volgen het tracé van de hoofdrioolleidingen, die bij uitzonderlijk felle regens verzadigd raken.

• **Plaats van de overstromingsgebieden in het Brussels Gewest**
Bron: Leefmilieu Brussel / Departement Strategie Water ©

• **Overstromingen in 2010 - Pierre Marchantbrug**
Bron: <http://www.coordinationssenne.be/> ©

“de buurt loopt tot aan het kanaal, kerel...”

OPMERKING TIJDENS DE PRESENTATIE AAN DE
BUURTBEWONERS

De noordelijke zone van de perimeter bevindt zich om de volgende redenen gedeeltelijk in verhoogd risicogebied:

- verschillende interventies van de brandweer in juli 2005, juli 2006 en juni 2007 wegens ondergelopen kelders op de Bergensesteenweg (tussen de Blijdschapsstraat en de Emile Vanderveldesquare) en in juli 2006 in de Doverstraat;
- ongeveer 20 dossiers door bewoners van de Bergensesteenweg (tussen de Blijdschapsstraat en de Emile Vanderveldesquare) ingediend bij het Rampenfonds voor de regenschade in 2005;
- verschillende interventies van de brandweer in juli 2005, juli 2006 en juni 2007 wegens ondergelopen kelders in de Biestebroekstraat, de Maurice Xhoneuxstraat, en wegens een overstroming van de weg op de Biestebroekkaai (in het meest noordelijke deel ervan) in 2006;
- ongeveer 9 dossiers door bewoners van de Biestebroekstraat ingediend bij het Rampenfonds voor de regenval van 2005, en 2 voor de Maurice Xhoneuxstraat;
- ook enkele geïsoleerde problemen in de Victor Rauterstraat en de Doverstraat.

De zuidelijke zone van de perimeter bevindt zich in laag tot gemiddeld risicogebied. De enige overstroming werd waargenomen op de Dokter Zamenhoflaan.

Overstromingen hebben zeer waarschijnlijk te maken met de verzadiging van de riolering en niet met de overstroming van het kanaal. Het komt er dus op aan de lokale waterhuishouding van het rioleringsstelsel te bestuderen, inrichtingen te voorzien om te voorkomen dat het rioolwater terug wordt opgestuwd in de woningen en ook de afvoer van overtollig water naar het kanaal te bevorderen via de geplande ingrepen die werden uitgewerkt in het vierjarenprogramma.

11.1.4 COMPENSERENDE MAATREGELEN

Aangezien het onderzoeksgebied geen mogelijke infiltratiegebieden bezit, komt het erop aan compenserende maatregelen te vinden om het regenwater te beheren en te voorkomen dat het systematisch in de riolering terechtkomt. Hiervoor zouden er in de perimeter verschillende sensibiliserings- en technische begeleidingscampagnes moeten worden opgezet om te onderzoeken welke interventiemogelijkheden er zijn op het niveau van de privépercelen voor de plaatsing van regenwatertanks, groendaken en opvoerpompen.

Wat de publieke ruimten betreft, bestaan er tal van oplossingen die alle aandacht moeten krijgen in de projectfiches van het operationele programma: aanleg van greppels, opvangbekkens, wegen met een reservoirstructuur, overstromingszones, biologische opvang, ... met name in de bovengenoemde risicozones.

Al deze compenserende technieken moeten worden toegepast bovenop een verstandig regenwaterbeheer. Eenmaal de oplossingen voor de opslag van het regenwater zijn bepaald, moet worden nagedacht over de gebruiksmogelijkheden van het water om te voorkomen dat het allemaal in dezelfde collector terechtkomt. Daarom moeten er binnen en buiten de perimeter mogelijkheden zoals watervoorziening voor moestuinen en de gemeentelijke groendiensten, bevoeiing van de aanplantingen van de openbare ruimte en tal van andere synergieën worden uitgewerkt.

Wij willen er echter op wijzen dat de denkschaal van dit hoofdstuk de grenzen van het Wijkcontract ruimschoots overschrijdt. Deze aanpak voor het beheer van het regenwater moet worden uitgewerkt op de schaal van het stroomgebied en in ruimere programmeringsinstrumenten, maar dit Wijkcontract kan voor bepaalde concrete maatregelen een ideaal toepassingsgebied zijn.

11.1.5 BLAUW NETWERK

Wat het programma 'Blauw netwerk' van Leefmilieu Brussel betreft, bestaan er geen specifieke projecten voor de vallei van de Broekbeek die voor ons van belang is. De ingrepen concentreren zich voornamelijk op de vallei van de Neerpèdebeek en bestaan uit de heraanleg van natte ecosystemen en de versterking van de bufferwerking.

Gezien de historische wijziging van de loop van de Neerpèdebeek (oorspronkelijk ter hoogte van de Zamenhoflaan) en een afleiding van de rivier naar de sluis van Anderlecht, hebben de projecten van het blauwe netwerk in de vallei van de Neerpèdebeek geen effect op de perimeter. Niettemin wordt de afvoer van het regenwater van de architectuurprojecten en openbare ruimten langs het kanaal naar de waterweg sterk aangemoedigd (mits onderzoek van de kwaliteit van het water).

11.2 ENERGIE

Het Centrum voor Stadsvernieuwing (CVS) is gul met advies inzake renovatie / energie en ontvangt in het kader van hun spreekuren voor 'renovatieadvies' aanvragers van over heel de gemeente Anderlecht. De spreekuren hebben betrekking op technisch renovatieadvies, advies over de beschikbare premies, over contacten met aannemers, analyse van bestekken, enz.

Momenteel heeft het CVS 234 dossiers in behandeling in de gemeente, waarvan er zich 62 in de RVOHR-zone (ruimte voor versterkte ontwikkeling van de huisvesting en de renovatie) situeren. Hiervan behoren er 43 tot zones van een Duurzaam wijkcontract. De aanvragen van de inwoners gaan voornamelijk over werkzaamheden voor herstelling en/of isolatie van daken, vervanging van de ramen of van de centrale verwarmingsinstallatie.

Volgens het CVS zijn gezinnen met een laag inkomen zeer zuinig met hun energieverbruik en houden ze hun stroomverbruik nauwlettend bij. Ze letten er goed op niet onnodig te verwarmen, te meer omdat de buitenmantel van de gebouwen vaak slecht geïsoleerd is in deze zone.

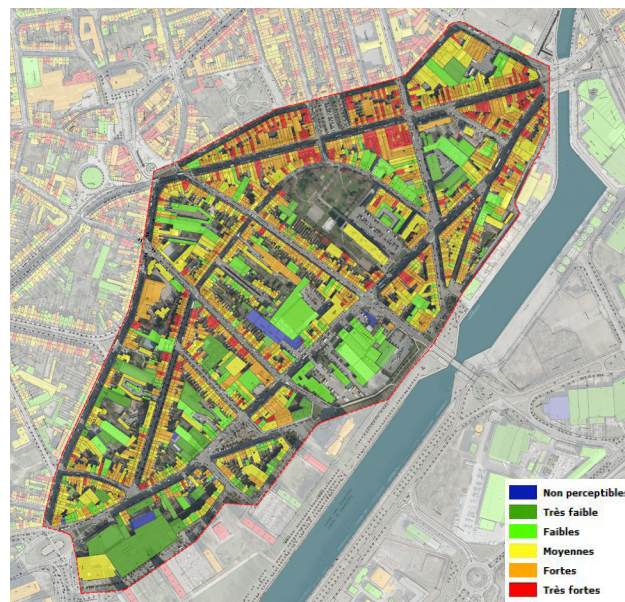
Wat de financiële steun op het vlak van energie betreft, bestaan er gewestelijke renovatiepremies en energiepremies. De energiepremies stellen de burgers in staat te investeren in werkzaamheden, apparatuur, studies die de energie-efficiëntie verbeteren, of gebruik te maken van hernieuwbare energiebronnen. Ze hebben betrekking op de isolatie van gebouwen, de prestaties van verwarmings- en sanitair warmwaterinstallaties, de prestaties van ventilatiesystemen, hernieuwbare energiebronnen, audits en efficiënte elektrische huishoudtoestellen. De renovatiepremies kunnen worden gecumuleerd met de energiepremies. Deze premies zijn alleen beschikbaar voor woningen van minimaal 30 jaar oud. Sinds juli 2014 geeft het Gewest ook een belastingvermindering voor isolatie van alleen het dak. Er zijn geen gemeentepremies op dit vlak.

Wat de algemene energietoestand van de wijk betreft, hebben wij gebruikgemaakt van grootschaliger diagnose-instrumenten zoals luchthotografie. Luchthotografie geeft een indicatie over het warmteverlies (via straling) van een gebouwencomplex door middel van een infrarood luchtfoto.

Er worden regelmatig controles uitgevoerd boven bebouwde zones om een algemeen beeld te krijgen van de energieprestaties van de gebouwen. Deze methode heeft evenwel heel wat beperkingen, zoals het feit dat slecht geïsoleerde gebouwen die op het ogenblik van de opname niet verwarmd worden, ook niet gespot worden tijdens de opname.

De volgende kaart geeft een thermografisch luchtbeeld van de wijk Biestebroek. Dit beeld geeft op een welbepaald ogenblik (tijdens de nacht van 29 en 30 december 2008) het warmteverlies weer van de gebouwen die op dat moment werden verwarmd (van zeer kleine verliezen in donkergroen tot zeer hoge verliezen in het rood). Opnieuw moet worden gewezen op de gebruiksbeperkingen van dit soort informatie. Deze heeft namelijk slechts een indicatieve waarde aangezien niet alle gebouwen op dat ogenblik gebruikt werden (zo waren de scholen bijvoorbeeld gesloten op het moment van de opname) en alleen de verliezen via het dak van het gebouw zichtbaar zijn (de verliezen via de wanden worden niet weergegeven).

Niettemin is de algemene interpretatie die we hieraan kunnen geven dat de woningen die warmte afgeven een matige tot zeer geringe isolatie hebben (geel, oranje en rood op het beeld hieronder).

• Kaart 13: thermografische luchtfoto
Bron: Leefmilieu Brussel - Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2015 ©

11.3 MATERIALEN

Er bestaan weinig lokale initiatieven voor terugwinning of recycling van materialen in de wijk.

Er is geen enkel kringloopproject in de perimeter, maar er zijn wel bedrijven actief in de sociale economie, namelijk:

- les petits riens (Wayezstraat, 100)
- OXFAM-wereldwinkels (Sint-Guido 13)
- de tweedehandswinkel ABN Khalil (Wayezstraat 128)

“we weten niet
meer waar we ons
afval moeten
weggooien...”

BUURTBEWOONSTER IN HET BIESTEBROEKPARK

11.4 AFVALBEHEER

Afval wordt in Brussel op verschillende niveaus beheerd:

- Leefmilieu Brussel houdt zich bezig met planning van de preventie en het beheer van het afval dat in Brussel geproduceerd wordt.
- Net Brussel is de gewestelijke instantie die belast is met de ophaling en de verwerking van het huishoudelijk afval, en met het schoonmaken van de wegen en de gemeentelijke openbare plaatsen.
- De gemeentebesturen zijn bevoegd voor de netheid van de wegen en de gemeentelijke openbare plaatsen, alsook voor de inzameling van bepaalde soorten afval (grof vuil).

Voor het gewestelijk beheer heeft Leefmilieu Brussel samen met Net Brussel het vierde plan opgesteld dat een hiërarchie vastlegt voor de wijzen van afvalbeheer op 5 niveaus: preventie, voorbereiding voor hergebruik, recycling, opwerking en verwijdering. Dit plan heeft betrekking op alle vaste afvalstoffen die in het Brussels Gewest worden geproduceerd door de gezinnen, handelszaken, bedrijven en iedere andere economische activiteit, maar niet op het afval afkomstig van het schoonmaken van de openbare weg.

Voor de inzameling van chemische producten bestaan er inzamelpunten in de gemeente Anderlecht, namelijk de Proxy Chimik-punten. De onderstaande tabel vermeldt de verschillende inzamelpunten van de gemeente. Binnen de perimeter van het DWC Biestebroek zijn er twee Proxy Chimik-punten te vinden: F. Van Kalkenlaan en Dr Zamenhoflaan.

ANDERLECHT

Av. Marius Renardlaan (côté étangs - kant vijvers)

Av. Fr. Van Kalkenlaan / Av. Dr. Zamenhoflaan

Av. du Soldat Britannique (côté église) - Britse-Soldaatlaan (kant kerk)

Bld. S. Dupuislaan, parking Westland (station essence - tankstation)

Av. Com. Vandermeerenlaan (côté Bld. du Pr. de Liège - kant Pr. van Luiklaan)

- Plaats van de Proxy Chimik-punten

Bron: Leefmilieu Brussel ©

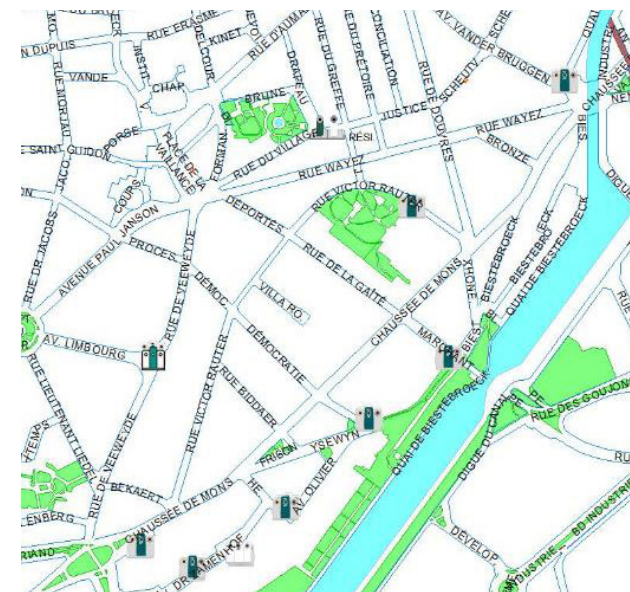
Er is geen vast containerpark (CP) in Anderlecht, hoewel er een installatieproject in uitvoering is op de Demetskaai. De inwoners kunnen echter terecht bij een van de volgende twee gewestelijke CP's in Brussel:

- GEWESTELIJK CONTAINERPARK ZUID, Britse Tweede Legerlaan 676 - 1190 Vorst

- GEWESTELIJK CONTAINERPARK NOORD, Rupelstraat - 1000 Brussel

In maart 2015 werd er project voor een mobiel CP opgezet in Anderlecht. Een van de punten op het parcours van dit CP bevindt zich op de Commandant Van Der Meerenlaan.

Er zijn veel sluikestortplaatsen in Anderlecht. Deze worden aangepakt door de reinigingsdienst van de gemeente of door Net Brussel, naargelang het om gemeentelijke wegen of gewestwegen gaat. Door de willekeurige plaats ervan is het moeilijk ze snel op te ruimen. Wij stellen een goede verdeling van de glasbollen vast in de wijk. De onderstaande kaart toont de plaats van deze glasbollen op het grondgebied.

- Plaats van de glasbollen in de wijk

Bron: Net Brussel - gegevens 2013 ©

11.5 VERVUILING

11.5.1 LAWAAI

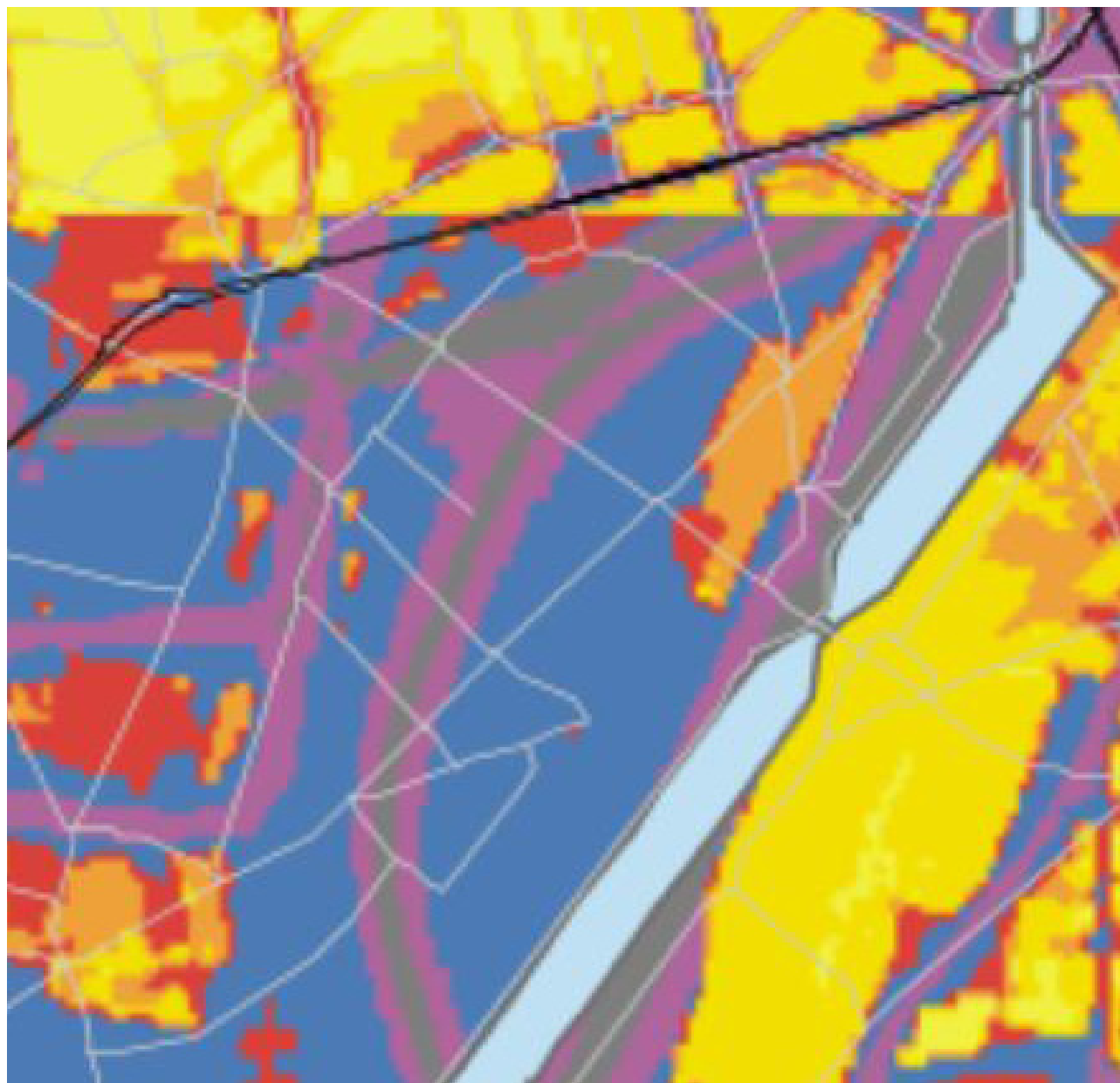
Volgens de openbare enquête over het nieuwe geluidsplan die in 2008 werd gehouden, staat geluidsoverlast bij de Brusselse bevolking op de tweede plaats wat milieuhinder betreft. Om deze overlast te volgen, heeft het Gewest een permanent bewakingsnetwerk opgericht dat de geluidsniveaus meet op het grondgebied.

Zoals vermeld in de multi-blootstellingssynthese die werd uitgevoerd in 2006, ligt het gecumuleerde effect van het verkeer (weg-, tram-, metro-, spoor- en luchtverkeer) aan de basis van de grootste overlast in het Brussels Gewest.

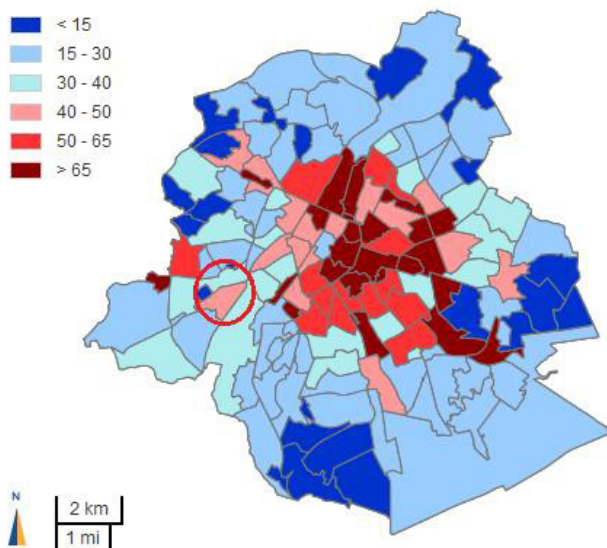
Meer bepaald in de perimeter van ons onderzoek toont de afbeelding hieronder een uittreksel van de multi-blootstellingskaart van het lawaai afkomstig van het verkeer. De gemeten indicator is het jaarlijks gemiddelde niveau uitgedrukt in dBA. De wijk bevindt zich grotendeels in een lawaaierige tot zeer lawaaierige zone, met geluidsniveaus die gaan van 60 tot meer dan 75 dB(A). Het grondgebied bevindt zich namelijk langs de Bergensesteenweg, een verkeersader die enorm veel verkeer teweegbrengt. In het gebied dat zich ter hoogte van het tweede deel van de Wayezstraat, het Dapperheidsplein en de Dorpsstraat en de Gerechtsstraat bevindt, is de wijk echter rustiger, met geluidsniveaus beneden 55 dB(A). De topografie van de wijk genereert ook geluidshinder ter hoogte van de kruispunten, met soms sterke remmanoeuvres in de dalende verkeersrichting (Blijdschapsstraat, Rauterstraat, Doverstraat, ...).

Lden

< 45 dB(A)	Très calme / Heel stille
45 - 50 dB(A)	
50 - 55 dB(A)	Calme / Stille
55 - 60 dB(A)	
60 - 65 dB(A)	Bruyant / Lawaaierig
65 - 70 dB(A)	
70 - 75 dB(A)	Très bruyant / Heel lawaaierig
> 75 dB(A)	

• Kaarten van het multi-blootstellingslawaai van het verkeer in het onderzoeksgebied
Bron: kaarten Leefmilieu Brussel - 2006 ©

• Gemiddelde dagwaarde van de NOx-concentratie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Bron: Leefmilieu Brussel - Wijkmonitoring - BISA - 2001 ©

**“ik ben er zeker
van dat het hier
super hard
vervuild is...”**

BUURTBEWONER TIJDENS EEN WANDELING BIJ
DE WORKSHOP

11.5.2 LUCHT

Het Brussels Gewest is als belangrijke economische, administratieve en culturele aantrekkingspool gedurende vele jaren blootgesteld geweest aan hoge verontreinigingsniveaus door het drukke verkeer, de concentratie aan woningen en gebouwen die moeten worden verwarmd (belangrijke uitbreiding van de dienstensector met name).

In mindere mate draagt ook de nijverheids- en industriële activiteit bij aan de luchtvervuiling. Daarbovenop komen nog alle verspreide en moeilijk aanwijsbare bronnen van verontreiniging (kleine verbrandingstoestellen, ...).

Over het algemeen kunnen we vaststellen dat de luchtkwaliteit in Brussel verbeterd, met name door de technologische verbetering van de ‘schonere’ vervoermiddelen (zuiniger motoren, katalysators, ...), maar ook dankzij de invoering van beheersinstrumenten zoals het ‘Lucht-Klimaatplan’ voor de periode 2002 tot 2010.

De verontreinigende stoffen waarvoor een verbetering werd vastgesteld, zijn zwaveldioxide en lood, stofconcentraties (zwarte rook) en benzeen, toluen en xyleen. De verontreinigende stoffen die zorgwekkend blijven, zijn ozon (onder invloed van de aanwezigheid van NO- en VOS-precursoren), fijnstof (PM10 en PM2,5), CO2 en POP's (persistente organische stoffen, zoals pesticiden, PAK's) die vanwege hun buitengewone toxiciteit moeten worden gecontroleerd.

Wat de meting van de luchtkwaliteit in België betreft, gebeurt de follow-up door IRCEL, de intergewestelijke cel voor het leefmilieu.

In het Brussels Gewest is het Leefmilieu Brussel dat het meetnetwerk voor de luchtkwaliteit organiseert en beheert in 11 stations die elk de concentratie van verschillende verontreinigende stoffen meten (NOx, fijnstof, CO...).

Het station dat zich het dichtst bij de perimeter bevindt, is het station Sluis 11 in Sint-Jans-Molenbeek. Dit station is representatief voor een omgeving met druk verkeer met woningen en industriële activiteiten.

Het registreert onder andere de typische gasvormige verontreinigende stoffen van stedelijke gebieden: ozon (O3), stikstofdioxide (NO2), zwaveldioxide (SO2), deeltjes (PM10), fijnstof (PM2.5), koolmonoxide (CO) en stikstofoxide (NO).

Het meetstation op de Baksteenkaai (gemeente Brussel) is daarentegen representatief voor een omgeving met een commercieel karakter met woningen en verkeer, wat overeenstemt met het soort gebied dat wordt afgebakend door de perimeter van het Wijkcontract. Dit station registreert de volgende verontreinigende stoffen: ozon (O3), stikstofdioxide (NO2), koolmonoxide (CO), stikstofoxide (NO).

Hoewel er geen historisch overzicht bestaat voor elk station, zijn de vaststellingen voor Brussel de volgende (overgenomen uit het jaarverslag over de luchtkwaliteit in België, 2011):

- NO2 blijft problematisch (met name vanwege de uitstoot van het verkeer). Terwijl de Europese grenswaarde voor de volksgezondheid 40 microgr/m³ bedraagt, noteerde Brussel in 2011 een gemiddelde van 32 microgr/m³.
- De fijnstofwaarden PM10 zijn in het gewest hoger dan in de twee andere gewesten van België, maar liggen nog altijd onder de Europese grenswaarde voor de bescherming van de volksgezondheid (40 microgram/m³).
- Ozon vormt geen groot probleem in het Gewest.

Op lokaler niveau is de NOx-concentratie een indicator die representatief is voor de luchtverontreiniging, met name door het verkeer en verbrandingsinstallaties (verwarmingsketels enz. ...). Hieronder vindt u de kaart met de NOx-verontreinigingsniveaus in voor het Brussels Gewest.

De wijken Anderlecht Centrum-Wayez en Veeweide-Dageraad zijn op de kaart rood omcirkeld. De NOx-waarden bedragen in deze wijken respectievelijk 30-40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ en 40-50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, met een gemiddelde van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor de hele zone. Deze waarde is hoger dan het gemiddelde voor het BHG, 31,49 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, vanwege de nabijheid van de Bergensesteenweg.

11.5.3 BODEMVERONTREINIGING

In het licht van de belangrijke industriële bestemming van de site in de XIXe en XXe eeuw, neemt de thematiek van de bodemverontreiniging in de definitie van het operationele programma van het DWC een bijzonder strategische plaats in. De planning en de kosten van een operatie kunnen bij een interventie op vervuild terrein namelijk fors de hoogte in schieten als het risico niet voldoende is ingeschat.

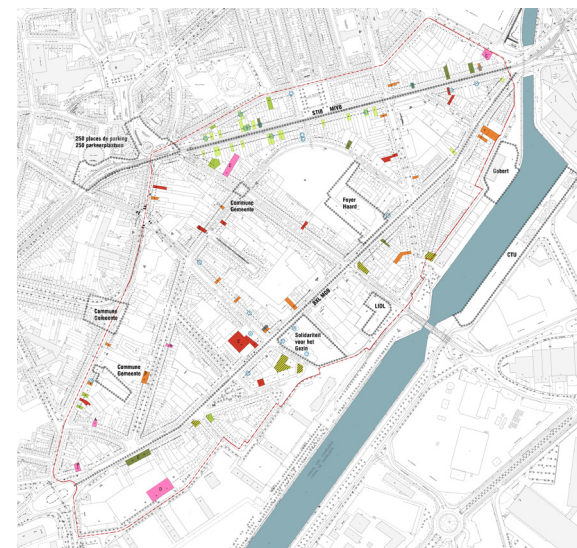
Bij een blik op de Brusselse bodemvervuilingskaart die beschikbaar is sinds 2013, blijkt dat tal van terreinen in de perimeter een risico vertonen op het vlak van bodemverontreiniging. De sterke aanwezigheid van bedrijven die chemische oplosmiddelen, verven, vinyl, koolwaterstoffen gebruiken in de wijk, verhoogt namelijk het risico op bodemverontreiniging. De lege gebieden op de kaart duiden niet op de afwezigheid van vervuiling, maar wel op de afwezigheid van studies of metingen van de vervuiling. Wanneer we deze kaart combineren met de vastgoeddynamiek, zien we dat de meeste beschikbare gronden (braakliggend, te koop, ...) nog niet zijn onderworpen aan een specifiek bodemonderzoek. Om dit onderzoek verder te specificeren, hebben wij samengewerkt met de cel Bodemverontreiniging van Leefmilieu Brussel, die ons de volgende inlichtingen verstrekke over de percelen die mogelijk getroffen worden door de operaties van het DWC:

- **BERGENSE STEENWEG 593-595** / Perceel Anderlechtse Haard (21001_A_0577_V_002_00): perceel vermoedelijk vervuild door de aanwezigheid op het terrein, van 1956 tot 1986, van de S.A. CC PEGAMOID, die werkte met oplosmiddelen, lakken, verven, inkt, ontvlambare producten en vloeistoffen, gesmolten metalen, ... In 2007 werd er een gedeeltelijk verkennend bodemonderzoek verricht waarbij geen verontreiniging werd vastgesteld op het perceel. Deze informatie wordt momenteel nog getoetst door Leefmilieu Brussel, dat daarna zal beslissen de site al dan niet in categorie 0 in te delen. Indien op het perceel in kwestie een vervreemding van zakelijke rechten gepland is (bv. verkoop), moet er vooraf een verkennend bodemonderzoek worden uitgevoerd, op kosten van de houder van de zakelijke rechten (volgens art. 85).

- **WAYEZSTRAAT 65 – BRONSSTRAAT 16-18** / Perceel Gemeenteschool 13 (21001_A_0569_Z_002_00): vervuild perceel ingedeeld in categorie 4 in de inventaris van de bodemtoestand Het terrein werd van 1955 tot 1985 gebruikt door de exploitant VAN QUAILLIE, actief in de behandeling van textielwaren (chemische reiniging, ontvetting, organische oplosmiddelen, verven, bleken, chemische behandeling en opslag van ontvlambare vloeistoffen). Van 2011 tot 2012 werd er door Leefmilieu Brussel een onderzoek uitgevoerd dat een bodemvervuiling aan het licht bracht op een aangrenzend perceel. Er hoeft geen nieuw verkennend bodemonderzoek te worden verricht in het kader van een vervreemding van zakelijke rechten of een overdracht van de milieuvergunning. Maar aangezien het perceel in kwestie vervuild is, moeten de bepalingen van art. 17§2 (financiële waarborg, voorlopige planning en verbintenis inzake de planning) verplicht in aanmerking worden genomen voordat de vervreemding van zakelijke rechten of de overdracht van de milieuvergunning kan plaatsvinden.

- **ELSA FRISONSQUARE 1-3** / Voormalig tankstation (21306_C_0161_H_002_00): perceel ingedeeld in categorie 2 in de inventaris van de bodemtoestand Het terrein was van 1949 tot 2010 door opeenvolgende exploitanten in gebruik voor een bedrijfsactiviteit in verband met het onderhoud en de herstelling van motorvoertuigen en de opslag van ontvlambare vloeistoffen van het type benzine. In 2000 werd naar aanleiding van een verkennend bodemonderzoek een verontreiniging vastgesteld op het terrein. Tussen 2011 en 2013 werd het terrein gesaneerd en nu is het volledig zuiver. Momenteel zijn er op het perceel in kwestie dus geen verplichtingen in verband met de vervreemding van zakelijke rechten of de overdracht van een milieuvergunning.

Gezien de industriële context en het vermoeden van verontreiniging op andere percelen waarop het DWC betrekking heeft, lijkt het dus essentieel dat er in de projectfiches een specifiek deel met betrekking tot de bodemverontreiniging wordt voorzien om een verstoring van de planning en een verhoging van de onderzoeks- en uitvoeringskosten in te calculeren.

• **Kaart 07: vastgoeddynamiek**
Bron: Arter-kaarten op basis van Urbis CIRB 2011 ©

• **Lopende opmetingen van de risicozones**
Bron: werkdocumenten Leefmilieu Brussel - 2013 ©

“awel, ne korte keten shop hier?...”

BUURTBEWONER UIT DE PIERRE BIDDAERSTRAAT

11.6 VOEDING

De activiteiten in verband met lokale en duurzame voeding zijn niet erg ontwikkeld in het onderzochte gebied.

Toch heeft de eerste winkel met biologische voeding in de wijk in april 2015 zijn deuren geopend, op de plek van een vroegere Delhaize. Het betreft de winkel Bio Basic, Wayezstraat 97. Deze winkel trekt nog niet veel klanten omdat hij nog maar pas open is en nog variabele openingstijden heeft.

De OXFAM-wereldwinkel in de Sint-Guidostraat heeft een aanbod van eerlijke en biologische voedingswaren. Deze winkel verkoopt granen (quinoa, rijst...), thee, koffie, koekjes, chocolade, wijn, ... Sinds 2008 is het een verkooppunt van de producent Den Diepen Boomgaard. Dit is een project in de sociale economie dat kansen voor professionele en sociale herinschakeling biedt aan mensen die het nodig hebben. De volledige opbrengst van hun moestuin is gegarandeerd biologisch. De biomanden zijn elke dinsdagmiddag te koop bij de OXFAM-winkel.

Deze producent levert ook manden aan de Academie Beeldende Kunsten Anderlecht (Dapperheidsplein 17) en aan de Epicerie Au Toufin (Processiestraat 68).

De Epicerie Au Toufin is een kruidenier die lokale (uit België en Sardinië) en eerlijke producten verkoopt. De bereidingen zijn ambachtelijk en huisgemaakt.

De bekende bakkerij Au Flan is een ambachtelijke traditionele bakkerij die gevestigd is in de Wayezstraat, op nummer 21.

• Kruidenier «Au Toufin»
Bron: Google street view - september 2014 ©

An aerial photograph of a densely populated urban area, likely a city center, with a strong green tint. The image shows a complex network of streets, buildings, and green spaces. A prominent road runs vertically through the center, flanked by dense residential and commercial buildings. In the foreground, a large intersection with multiple lanes and crosswalks is visible. The background shows a continuation of the urban sprawl, with a large, open area that might be a park or a sports field visible in the distance.

12

Sociaal klimaat

“dood aan de architecten...”

GRAFFITI LANGS HET KANAAL

12 Sociaal klimaat

12.1 ALGEMEEN

De informatie hieronder is afkomstig van de ontmoetingen die plaatsvonden tijdens veldonderzoek met het oog op het opstellen van de sociaaleconomische diagnose (vraaggesprekken met bewoners, bezoekers, handelaars, apothekers, ...). De verzamelde gegevens werden vervolgens aangevuld met de resultaten van het participatieve proces. Zo werden er verschillende elementen naar boven gehaald die relevant zijn om het sociale klimaat in de wijk te begrijpen en om verschillende ideeën uit te werken om acties op te zetten in het kader van dit Wijkcontract.

12.2 IDENTITEIT

Het gevoel erbij te horen verschilt in de wijk. Sommige personen voelen er zich niet echt 'thuis'. Dit zijn vaak vreemdelingen die naar hier komen om een winkel te openen en korte tijd later weer vertrekken als de winkel niet goed genoeg draait.

Over het algemeen is er in de zone veel verhuisactiviteit van nieuwkomers en vertrekkers. Niettemin zijn er andere inwoners die al lang in de wijk wonen en er sterk aan gehecht zijn vanwege haar geschiedenis, haar cultureel en historisch erfgoed, en om het verenigingsleven.

Volgens verschillende getuigenissen klitten jongeren vaak samen per wijk en ontwikkelen zij een sterk samenhorigheidsgevoel. Daardoor kunnen er spanningen ontstaan tussen jongerenbendes van verschillende wijken (wijk Scheut, wijk Aumale, wijk Veeweide, wijk Sint-Guido, ...).

Een van de redenen van deze sociale onderverdeling in subwijken is de aanwezigheid van talloze fysieke barrières binnen de perimeter (de Bergensesteenweg, de Wayezstraat, het kanaal...).

• Openbare ruimte Wayezstraat - School "13"
Bron: foto Elodie Cugnon - mei 2015 ©

• Zicht naar het Kanaal
Bron: foto Árter - juni 2015 ©

12.3 RELATIES TUSSEN GEMEENSCHAPPEN

De bevolking in de wijk kan multicultureel worden genoemd. Ze omvat namelijk een omvangrijke vreemdelingenpopulatie met tal van migranten uit Europa (Roemenië, Italië, Frankrijk, Spanje, Griekenland, ...) en Noord-Afrika (Marokko, Algerije, ...). Inwijkelingen uit Turkije, zwart Afrika en Latijns-Amerika (zie deel 07 Bevolking) zijn daarentegen minder aanwezig. Bovendien zijn de aanwezige winkels, restaurants en cafés in de wijk van uiteenlopende stijl en origine (Italiaans, Aziatisch, Maghrebijs, Belgisch, ...).

De bewoners en bezoekers van de wijk houden van deze sociale mix en culturele diversiteit.

Niettemin kon soms een gebrek aan burgerzin en respect voor de andere worden vastgesteld, alsook problemen met onbeleefdheid, lawaaihinder en gebrek aan respect voor de netheid van openbare plaatsen, die wellicht te maken hebben met cultuurverschillen en een verschillend levensritme. De jongeren van de vzw Sémaphore en de deelnemers aan de workshops die georganiseerd werden door dit Duurzame Wijkcontract, vinden dat sensibilisering rond deze problematieken noodzakelijk is.

Inzake de relaties tussen de mensen en de gemeenschappen in de wijk lopen de meningen uiteen. Volgens sommigen is de relatie tussen burens, met de bewoners van de wijk, met de handelaars en tussen handelaars aangenaam, gezellig, zelfs vriendschappelijk. Sommige getuigenissen gaan over de gemakkelijke contacten in de wijk en de onderlinge hulpvaardigheid. Soms wordt de wijk ervaren als een 'klein dorp'.

Tijdens een workshop kwam naar boven dat 'de Belgische mama's met de Maghrebinse papa's samenkomen en praten' op de speeltuinen of de pleinen. Gezinnen en kinderen van verschillende origines praten en spelen samen, vooral op het Verzetplein. Volgens anderen heerst er een gevoel van onverschilligheid tussen de mensen. Deze maken geen tijd meer om elkaar te leren kennen: «de mensen zijn gestrest en wantrouwig. Er zijn veel verschillende nationaliteiten en ieder heeft zijn mentaliteit en zijn manier van doen, en dit kan leiden tot een gebrek aan respect bij de mensen onderling», aldus een bewoner. Sommige nieuwkomers hebben moeite om zich te integreren in de wijk.

12.4 ONVEILIGHEIDSGEVOEL OP BEPAALDE OPENBARE PLAATSEN

Over het algemeen is de atmosfeer in de wijk aangenaam en gezellig, maar verschillende getuigenissen spreken over een gevoel van onveiligheid op bepaalde plaatsen, dat bij valavond of 's nachts nog sterker wordt.

Met name de omgeving van de metrostations Sint-Guido en Aumale, het Dapperheidsplein, het Biestebroekpark, het plein op het kruispunt tussen de Bergensesteenweg en de Victor Rauterstraat (met een café), het Centraal park in de Dorpsstraat en het Bospark van Aumale worden door de bewoners omschreven als plaatsen die een onveilig gevoel geven.

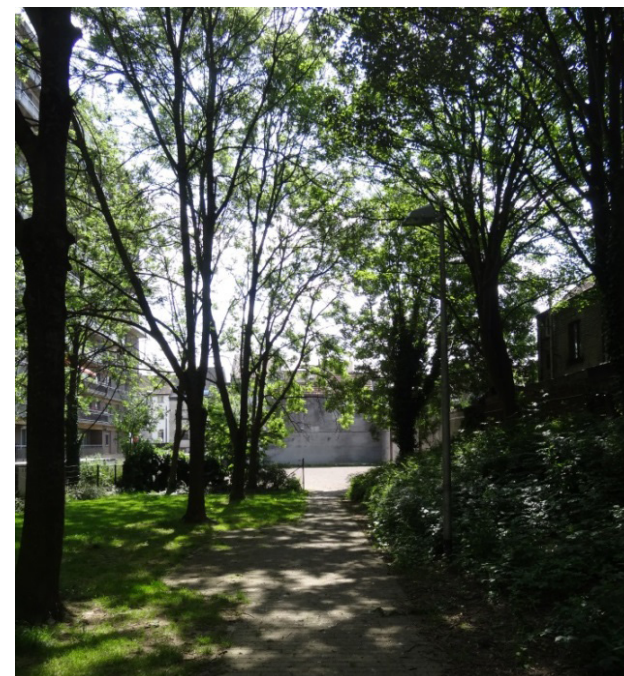
Deze plaatsen worden opgezocht door jongeren of jongerenbendes (in sommige getuigenissen 'hangjongeren' genoemd), die onbetamelijk gedrag stellen (diefstal, agressie, beschadiging van de openbare ruimte, ...) en drugs gebruiken of verkopen.

Andere elementen versterken het gevoel van onveiligheid, namelijk:

- het gebrek aan verlichting 's nachts in de parken, bijvoorbeeld in het hoger gelegen deel van het Biestebroekpark en op de weg van dit park naar de achterplaats van de Anderlechtse Haard. Doordat deze afgescheiden ligt, is dit een perfecte locatie voor criminaliteit. De bewoners vinden dat de verbinding tussen het park en de Bergensesteenweg zou moeten worden verbeterd.
- De aanwezigheid van loslopende honden die soms agressief kunnen zijn.

Er moet dus bijzondere aandacht worden besteed aan deze plaatsen om het veiligheidsgevoel te versterken.

Tijdens workshops en vraaggesprekken spraken de deelnemers de wens uit deze plaatsen terug te winnen en ze gezelliger te maken door middel van meer speelruimten, sportinfrastructuur, schoolondersteunende activiteiten en verenigingsactiviteiten voor jongeren, zodat ze bezig zijn en beter worden omkaderd.

• Achterplaats van de Anderlechtse Haard - gebrek aan verlichting
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Biestebroekpark
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• **Verzakte voetpaden - Victor Rauterstraat**
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• **Losliggende tegels - Weggevoerdenstraat**
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

12.5 ZACHTE MOBILITEIT EN VERKEERSVEILIGHEID

Over het algemeen voelen voetgangers zich op hun gemak in de openbare ruimte, hoewel bepaalde verkeersaders een probleem vormen:

Met name de Bergensesteenweg is over de volledige lengte moeilijk begaanbaar voor voetgangers. Het verkeer is er druk. De weinige oversteekplaatsen voor voetgangers, de lange wachttijd aan de verkeerslichten op aanvraag, de vele kruispunten en de smalle voetpaden maken het gebruik en de oversteek van deze weg gevaarlijk. Een voorbeeld van een problematisch kruispunt is de kruising van de Doverstraat met de Bergensesteenweg. Op sommige plaatsen is de steenweg zeer breed en zou deze kunnen worden versmald om meer plaats vrij te maken voor de voetgangers.

Het nieuwe Verzetsplein en het autovrij maken van twee verkeersaders, hebben ertoe geleid dat het verkeer in de Wayezstraat en de Dorpsstraat drukker is geworden. Deze laatste is zeer smal en voor bussen is het er moeilijk om te rijden. Bovendien werd voorgesteld de Wayezstraat autovrij te maken. Om dit te doen, zou er een effectenstudie moeten worden uitgevoerd. Dit zou namelijk verkeersproblemen kunnen veroorzaken in de straten die dan het vroegere verkeer van de Wayezstraat te verwerken zullen krijgen, en ervoor kunnen zorgen dat de winkels in de straat minder klanten over de vloer krijgen.

• **Busongeval - kruispunt van de Bergensesteenweg met de Frans Van Kalkenlaan**
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

De Victor Rauterstraat is smal en de auto's rijden er te snel, waardoor dit een gevaarlijke weg is. De Doverstraat en de Raymond Vander Bruggenlaan kennen vaak opstoppingen en verwerken veel verkeer. Tijdens de workshop voor jongeren die georganiseerd werd door de vzw SAFA, werd het idee geopperd om een voetgangersoversteekplaats te voorzien en een bord te plaatsen dat waarschuwt voor de aanwezigheid van kinderen op de R. Vander Bruggenlaan. Langs het kanaal zien we 's ochtends vroeg veel vracht- en bestelwagens dubbel parkeren.

Over het algemeen zorgen talloze hindernissen voor een moeilijke begaanbaarheid van de voetpaden, zoals het clandestien afzetten van afval (bijvoorbeeld op de kruising tussen de Victor Rauterstraat en de Democratiestraat), het plaveisel dat er slecht aan toe is, de smalle afmetingen van sommige voetpaden en de hondenpoep. Deze hindernissen zijn echt een probleem voor personen met beperkte mobiliteit (PBM) en voor mensen met een kinderwagen. Het Biestebroekpark is moeilijk toegankelijk voor PBM vanwege de trap en de steile helling van de alternatieve weg. Voor deze mensen is het dus een probleem om van de Bergensesteenweg naar het hoger gelegen deel van de wijk te gaan, zodat ze een omweg moeten maken. Tijdens de workshops 'Leven in mijn wijk' en 'De toekomst van mijn wijk' spraken de bewoners de wens uit dat de kwaliteit van de voetpaden en de toegankelijkheid voor PBM zouden worden verbeterd, dat sommige straten autovrij zouden worden gemaakt en er betere verbindingen zouden komen tussen de verschillende wijken van Anderlecht (bijvoorbeeld door de oversteek te vergemakkelijken van moeilijke punten zoals de Bergensesteenweg, de Wayezstraat, de rotonde van het Dapperheidsplein,...). Tijdens een diagnosewandeling werd het idee geopperd om de voetgangersruimte op het kruispunt tussen de Victor Olivierlaan en de François Gérardstraat te vergroten.

In de wijk is er weinig ruimte voorbehouden voor fietsers. Er zijn weinig fietspaden, zodat fietsers soms over het voetpad rijden en dus de voetgangers hinderen en in gevaar brengen. Vooral de Bergensesteenweg en de Wayezstraat zijn zeer moeilijk te gebruiken door fietsers.

Er zijn veel parkeerproblemen in de wijk. Auto's parkeren op de bushaltes, op zebrapaden, op voetpaden en op de plaatsen die zijn voorbehouden voor gehandicapten. In de buurt van het Dapperheidsplein liggen er drie scholen en de vele geparkeerde auto's van mensen die hier moeten zijn, blokkeren het verkeer. In de Wayezstraat parkeren veel klanten dubbel om snel naar de winkel te gaan, waardoor ze eveneens verkeersproblemen veroorzaken.

12.6 BIJDRAGE VAN DE VOORZIENINGEN AAN EEN AANGENAME OPENBARE LEEFOMGEVING

12.6.1 EEN GEBREK AAN GEZELLIGE OPENBARE RUIMTE

Tijdens diagnosewandelingen en workshops werd door de deelnemers een gebrek aan gezellige openbare ruimten gemeld.

Er zijn weliswaar tal van groene ruimten beschikbaar in de wijk of in de omgeving van de wijk en deze worden door de bewoners erg op prijs gesteld: het Biestebroekpark, het Astridpark, het Centraal park, het Bospark, de Albertsquare, de groene ruimten langs het kanaal, enz... Maar vaak worden de vernielingen door bepaalde personen en het gebrek aan netheid van deze plaatsen aangehaald. Ook een gevoel van onveiligheid op deze plaatsen werd vermeld.

Behalve in de parken, komen bijna overal in de wijk sluikestortplaatsen voor (alle soorten afval, plasticzakken, grof vuil zoals oude matrassen, zitbanken, oude kleren, ...) die een gevoel van respectloosheid tegenover het milieu en tegenover anderen teweegbrengen. Tijdens workshops voor jongeren werd een tekort aan vuilnisbakken aangegeven, en zij stellen het idee voor om 'aantrekkelijke' of versierde vuilnisbakken te plaatsen, zodat deze beter gebruikt worden. Tijdens de workshop 'De toekomst van mijn wijk' werd eveneens voorgesteld ondergrondse containers te plaatsen in de Wayezstraat en op het Verzetsplein.

Het Dapperheidsplein en het Verzetsplein worden vaak gewaardeerd voor hun historisch en architecturaal erfgoed, voor de terrassen van cafés en restaurants, maar worden ook vaak gezien als onderbenutte ruimten. Hoewel er op het Verzetsplein soms een openluchtbioscoop wordt ingericht, is dit plein zeer groot en wordt het weinig gebruikt. De bomen zijn er nog klein en geven dus weinig schaduw op het plein.

Er werd dus een sterk verlangen uitgesproken om gezellige ruimten te creëren waar verschillende generaties elkaar kunnen ontmoeten, en om ruimten die gevoelig zijn voor vandalisme terug te winnen.

Dit zou bijvoorbeeld kunnen door op sommige plaatsen meer sierelementen aan te brengen, zoals muurschilderingen, door meer banken te plaatsen, zowel in de schaduw als in de zon, of door speeltuigen te plaatsen die op verschillende leeftijdsgroepen gericht zijn, zoals speelse waterfonteinen. Volgens sommige getuigenissen zouden activiteiten of spelen die geschikt zijn voor verschillende generaties, meer volwassenen aantrekken en dus het veiligheidsgevoel op sommige plaatsen verbeteren.

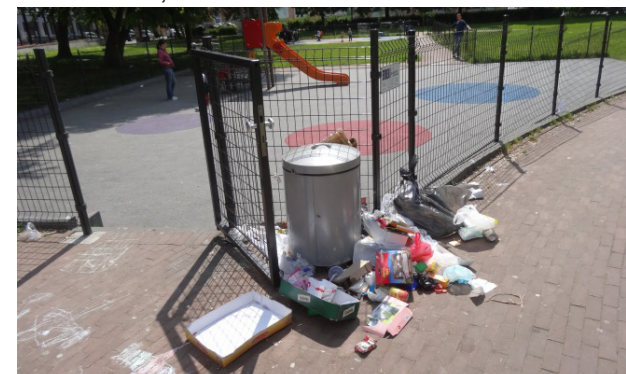
Als voorbeeld van een gewaardeerde gezellige plaats vermelden de bewoners de Vander Bruggensquare, die zich vlak bij de perimeter bevindt (ter hoogte van het metrostation Aumale) en werd heringericht tijdens het WC Aumale-Wayez. Het plein is zeer gezellig en goed verlicht. Door de aanwezige stoelen en bomen is het er comfortabel zitten. Mensen van alle generaties ontmoeten elkaar op dit plein. De muurschildering aan de uitgang van het metrostation geeft deze ruimte een bijzonder karakter.

Behalve het historisch centrum van Anderlecht, het erfgoed van het Erasmushuis en het begijnhof, verbergt de wijk een kleine schat van gerenoveerde oude huizen met een interessante architectuur, die meer in de kijker zouden mogen worden geplaatst, bijvoorbeeld door middel van verlichting die hun gevels beter laat uitkomen. Tijdens de workshop 'De toekomst van mijn wijk' stelden de deelnemers voor kunstenaarsroutes (kunstroutes waarop allerlei versieringen en muurschilderingen te zien zijn) en erfgoedroutes uit te werken, de verbindingen tussen groene ruimten te accentueren om het aangename gevoel in de wijk te versterken. De voorgestelde routes en inrichtingen worden beschreven in het hoofdstuk 'Participatieve dynamiek'.

Over het algemeen weten de bewoners en de bezoekers van de wijk de groene ruimten in de omgeving van het kanaal te appreciëren, omdat ze worden ervaren als rustgevende en verkwikkende plaatsen. Toch worden ze ook als 'verlaten' ruimten gezien door het ontbreken van aantrekkelijke voorzieningen.

• Sluikstortplaats - Bergensesteenweg
Bron: foto EcoRes - juni 2015 ©

• Sluikstortplaats - Biestebroekpark
Bron: foto EcoRes - juni 2015 ©

• Vander Bruggensquare
Bron: foto EcoRes - juni 2015 ©

• Wekelijkse markt - Dapperheidsplein
Bron: foto EcoRes - juni 2015 ©

**“de kinderen
houden ervan om
er naartoe te
gaan ...”**

DISCUSSIE IN HET CENTRAAL PARK

12.6.2 EEN GEBREK AAN SOCIALE ACTIVITEITEN EN SPEELINFRASTRUCTUREN

In de wijk vinden een aantal feestelijke evenementen plaats, zoals volksfeesten, burenevenementen, de kermis op het Dapperheidsplein en het Verzetsplein, alsook jaarlijkse braderieën in de Wayezstraat. De wekelijkse voedings- en stoffenmarkten vinden eveneens plaats op het Dapperheidsplein en het Verzetsplein. Toch wordt er een tekort aan gezellige wijkactiviteiten ervaren. Sommige getuigenissen spraken de wens uit om evenementen in te voeren die de bewoners van de wijk bijeenbrengen maar ook mensen van buitenaf aantrekken, zoals de Boeremet van de slachthuizen van Anderlecht, een evenement dat het midden houdt tussen een markt en een ‘afterworkdrink’, en in de zomer eenmaal per week plaatsvindt.

Tijdens de verschillende workshops en gesprekken werd een gebrek aan activiteiten en vrijetijdsruimten voor jongeren aangevoerd.

Zoals uiteengezet in hoofdstuk 9 (sociaaleconomische infrastructuur), zijn er ondanks de aanwezigheid van talloze verenigings-, onderwijs-, cultuur-, sport- en vrijetijdsvoorzieningen, weinig schoolondersteunende infrastructuur en weinig gratis speel- en sportruimten.

Het voorzien van openbare speelactiviteiten en -ruimten voor jongeren zou ten goede komen van iedereen, omdat deze plekken gezellige intergenerationele ontmoetingsplaatsen zouden kunnen worden. De kinderen en jongeren zouden de mogelijkheid hebben zich makkelijk bezig te houden en te ontspannen, en met een betere omkadering. Dit zou helpen het veiligheidsgevoel te verhogen op bepaalde plaatsen die soms bezocht worden door ‘hangjongeren’, waardoor de sfeer onaangenaam wordt, zoals in het Biestebroekpark. Tijdens de workshop ‘De toekomst van mijn wijk’ in het hoofdstuk participatieve dynamiek werden voorstellen gedaan om de toestand te verbeteren.

Toch worden verschillende reeds bestaande openbare ontspanningsruimten ook gewaardeerd door de bewoners, zoals het voetbalveld en de petanquebaan langs het kanaal, de groene ruimten langs het kanaal waar kinderen kunnen spelen en fietsen, het speelterrein van het Biestebroekpark, ...

• Groene ruimte langs het kanaal (linkeroever)
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Speelterrein van het Biestebroekpark
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Burenfeest - Stand Participatiehuis
Bron: foto Arter - mei 2015 ©

12.7 ACTOREN DIE DE SOCIALE COHESIE VAN DE WIJK VERSTERKEN

Het Participatiehuis biedt een kader dat de burgerparticipatie stimuleert.

Het bevordert de betrokkenheid van de inwoners en de bezoekers van de gemeente bij gemeenteprojecten en ondersteunt initiatieven die erop gericht zijn de levenskwaliteit in de wijk en in de gemeente te verbeteren. De Participatiebibliotheek is beschikbaar voor inwoners en wijkcomités die willen werken aan een participatief project. Voor de inwoners van Anderlecht worden er 'Particip'cafés' georganiseerd (informatie- en debatavonden). Ook de Europese Week van de Lokale Democratie (een Europees evenement dat elk jaar in oktober plaatsvindt) wordt in samenwerking met het Participatiehuis georganiseerd. Het doel van deze week is de kennis van de burgers over hun lokale gemeenschappen te vergroten en de burgerparticipatie te bevorderen.

Het Huis der Kunstenaars huisvest het gemeentelijk cultureel erfgoed en biedt tijdelijke tentoonstellingen van kunstenaars van alle stijlen en in alle disciplines.

Het krijgt een gevarieerd publiek over de vloer, zoals scholen, verenigingen en een publiek van bejaarde Anderlechtenaren, voor vrije of geleide bezoeken.

• Woonboot Sémaphore
Bron: www.asbl-sémaphore.org - juni 2015 ©

Het Huis der Kunstenaars organiseert thematische creatieve workshops (bijvoorbeeld in verband met mythologie) voor voornamelijk basisscholen. Het centrum heeft als project de ontwikkeling van workshops en lezingen voor volwassenen.

De vzw Sémaphore zet preventiecampagnes op die zich richten op de verantwoordelijkheid van de jongeren. Meer bepaald organiseert de vzw activiteiten voor de culturele ontwikkeling van jongeren, voor de inrichting en het onderhoud van de leefomgeving van jongeren, sportactiviteiten om de mentale en fysieke ontwikkeling van jongeren te bevorderen en schoolondersteunende activiteiten zoals een huiswerkschool.

De vzw SAFA organiseert buitenschoolse activiteiten voor kinderen en jongeren, die gekoppeld worden aan activiteiten voor de ouders in het kader van de Ondersteuning van ouders. Ze organiseert met name een huiswerkschool, workshops over psychomotoriek, vertelbijeenkomsten, creatieve workshops (lichaams- en theaterexpressie, gebruik van recyclingmateriaal voor verschillende artistieke technieken, ...), culturele uitstappen, ... Activiteiten voor volwassenen zijn onder andere gespreksbijeenkomsten, alfabetiserings-, kook-, breicursussen, ...

BON vzw tot slot is een Brussels onthaalbureau voor inburgering. Dit vangt nieuwkomers op en andere personen van vreemde origine die een verblijfsvergunning van minstens drie maanden hebben. De vereniging biedt cursussen en een gratis inburgeringsprogramma aan (in 18 talen), dat erop gericht is de deelnemers te informeren over de leefwijze, het werk, de opleiding, de huisvesting en de wetgeving in verband met de rechten en plichten van de burgers in België, en in het bijzonder in Brussel. BON biedt inburgeraars eveneens lessen Nederlands aan. Ook minderjarigen zijn welkom. De vzw werkt samen met verschillende partners om socioculturele activiteiten aan te bieden aan minderjarigen van vreemde nationaliteit.

An aerial photograph of a dense urban landscape, likely a European city, with a green tint. The image shows a mix of residential and commercial buildings, streets, and some green spaces. A prominent church spire is visible in the upper right. The overall scene is a high-angle, wide-area view of the city.

13

Participatieve dynamiek

“jullie zullen de
boodschap
doorgeven...”

STUDIEBUREU BIJ WC

13 Participatieve dynamiek

13.1 ALGEMEEN

De participatieve aanpak is van essentieel belang, omdat hij rekening houdt met de bestaande problemen die door de bewoners, de gebruikers en de andere sleutelactoren van de wijk ervaren worden.

Het doel van deze aanpak is om de beleving, de behoeften en de verwachtingen van de bewoners van de wijk op de voorgrond te plaatsen teneinde de strategische punten van het DWC te kunnen identificeren.

Door deze dynamiek kan er stof tot nadenken aangereikt worden voor de technische denkoefening en kan de diagnose van de experts verder verfijnd worden.

13.2 STRATEGIE VAN HET PARTICIPATIEVE PROCES

De strategie die voor het participatieve proces wordt voorgesteld, is het combineren van 2 dynamieken:

- Een gedecentreerd proces waarbij men in eerste instantie naar de bewoners en actoren van de wijk toestapt om hen te informeren en te mobiliseren.
- Een gecentraliseerd proces dat de gemobiliseerde actoren oproept om elkaar te ontmoeten op participatieve workshops teneinde een gezamenlijke diagnose te formuleren en de prioritaire ontwikkelingspijlers voor de wijk te identificeren.

Dankzij dit proces waren er verschillende contactmomenten met de actoren van de wijk:

- **informatiesessies** (context van het duurzaam wijkcontract, vooruitgang van de studiefase en resultaten, proces,...)
- **de inzameling van informatie** venant des acteurs de vie du quartier (onderzoek, ideeënbus, individuele reflectie)
- **coproductie** (collectieve visie, prioritaire assen)

Concreet werd het participatieve proces in 4 delen gestructureerd:

- **bilaterale ontmoetingen**
 - een **informatiesessie** over de lancering van het DWC en de lancering van een eerste enquête onder de bewoners.
 - de realisatie van een **collectieve diagnose** (via diverse workshops: workshop ‘leven in mijn wijk’, twee verkenningswandelingen in de wijk rond de thema’s: leefomgeving, sociaal klimaat en mobiliteit, en workshop met de jongeren van de wijk)
 - de identificatie van in het actieprogramma verder uit te werken prioritaire pijlers (via een workshop ‘de toekomst van mijn wijk’)

Het proces en de resultaten die het opleverde, worden in de volgende hoofdstukken nader in detail besproken.

• Workshop “de toekomst van mijn wijk”

Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

13.3TIJDSLIJN VAN DE STUDIEFASE VAN HET WIJKCONTRACT MAALBEEK

PARTICIPATION - PARTICIPATIE	Planning		Dossier de base - Basisdossier										Programme quadriennal - Vierjarenprogramma				Chantier - Werven	
	JAN 2015	FEB 2015	MAR 2015	APR 2015	MAY 2015	JUN 2015	JULY 2015	AUG 2015	SEP 2015	OCT 2015	NOV 2015	DEC 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	27 AG 01 AV			29 COQ 01 WC	12 Atelier Vivre mon quartier	02 Atelier Rêver mon quartier	2 mois - maanden Rédaction des rapports finaux Redactie van het eind rapport		01 COQ 04 WC	02 COQ 05 WC AG 03 AV			4 ans - jaren Programme quadriennal de revitalisation et rénovation urbaine - Vierjarenprogramma voor stadsrenovatie Suivi des projets par la Commission de Quartier et par les enquêtes publiques + concertation Projectopvolging door de Wijkcommissie en via openbare onderzoeken + overlegcommissie.				2 ans - jaren Chantiers - Werven Exécution - Uitvoering	
					18 - 24 Balade diagnostic	11 COQ 2 WC		25/08 - 08/09 Permis - Vergunning Enquête publique Openbaar onderzoek		06 - 13 College Anderlecht								
					27 Fête des voisins	30 COQ 3 WC AG 02 AV			17 Concertation Overleg	29 Conseil communal Gemeenteraad								

CONTRAT DE QUARTIER DURABLE BIESTEBROECK - DUURZAAM WIJKCONTRACT BIESTEBROECK / COMMUNE D'ANDERLECHT - GEMEENTE ANDERLECHT

ARTER + ECORES

13.4 COMMUNICATIE EN INFORMATIE

De eerste doelstelling van het participatieve proces is het sensibiliseren van de actoren van het wijkleven (bewoners, werknemers, verenigingsleven, ...) rond de lancering van het duurzame wijkcontract. Hiertoe werden er verschillende acties ondernomen teneinde de informatie over te brengen aan een zo breed mogelijk publiek:

- 1) **Algemene Wijkvergadering** voor het lanceren van het nieuwe Duurzame Wijkcontract door middel van een huis-aan-huis mailing op 27/01/2015.
- 2) **Uitdeling van een flyer** waarbij het nieuwe Duurzame Wijkcontract wordt voorgesteld en de kalender van het participatieve proces van de studiefase via een huis-aan-huis mailing en permanenties in de straten van de wijk. De flyer gaf een overzicht van de doelstellingen van het duurzame wijkcontract en nodigde de inwoners uit en ook de andere actoren om deel te nemen aan de studiefase door verschillende data voor te stellen voor een ontmoeting en informatiepunten om contact te hebben met de dienst voor stadsvernieuwing van de gemeente en de studiebureaus belast met het Duurzame Wijkcontract.
- 3) Herhaaldelijke verspreiding van informatie via de leden van de **Wijkcommissie (WC)** en het **plaatselijke verenigingsleven**: tijdens de eerste bijeenkomst van de WC op 29/04/2015 werden de leden (bewoners, verenigingen en institutionele actoren) verzocht om aan te geven, welke rol zij in termen van informatieverspreiding over het DWC konden spelen. Gedurende de hele studie hebben wij hen aan die rol herinnerd.

4) Informatiestand over het DWC:

- om de bewoners en gebruikers van de wijk uit te nodigen voor de evenementen die er in het kader van het participatieve proces georganiseerd werden (workshop en verkenningswandeling).
- om te informeren over de vorderingsstaat van de studie.
- en om de enquêtevragenlijsten samen met de voorbijgangers in te vullen.

De stand in kwestie werd opgesteld tijdens het buurtfeest dat plaatsvond op woensdag 27 mei in de namiddag en dat door het Participatiehuis georganiseerd werd.

- 5) **Affiches** die mensen uitnodigden voor 'workshops en verkenningswandelingen' tegen ruiten in de wijk (Participatiehuis, Centrum voor Stadsvernieuwing, enz.)
- 6) **Workshops van het participatieve proces**: elke workshop gold als een gelegenheid om de deelnemers te informeren over de vordering van de studie. Verder werden hier ook een voorstelling van de resultaten van de technische studie en de verschillende fasen van het participatieve proces aangeboden.
- 7) **Algemene vergadering** om de krachtlijnen voor te stellen, die voor het actieprogramma naar voren geschoven werden op 30 juni.

Biestebroek mon quartier !
Imaginons-le ensemble
Biestebroek mijn wijk !
De toekomst bouwen we samen

Participez pour enrichir votre Contrat de Quartier!
Kom deelnemen om uw wijkcontract te verrijken!

Atelier urbain «vivre mon quartier»
Workshop « beleef mijn wijk »

- Mardi / Dinsdag **12/05** (19:00 - 22:00)

Où / Waar: Foyer Anderlechtsois / Anderlechtse Haard
Chaussée de Mons 595 Bergensesteenweg

Balades "diagnostic"
Verkenningswandelingen

- Lundi / Maandag **18/05** (19:00 - 22:00)
- Dimanche / Zondag **24/05** (14:00 - 17:00)

Où / Waar: Maison de la participation / Participatiehuis
rue Wayez 94 Wayezstraat

Logo of the City of Brussels (Ville de Bruxelles) and the Brussels Region (Région de Bruxelles-Capitale) are visible at the bottom left. Logos for 'CONTRATS DE QUARTIERS DURABLES DURZAME WILKONTRACTEN', 'ÁRTER', and 'EcoRes' are at the bottom right.

• **Affiches die mensen uitnodigden voor 'workshops en verkenningswandelingen'**
Bron: Árter / EcoRes - april 2015

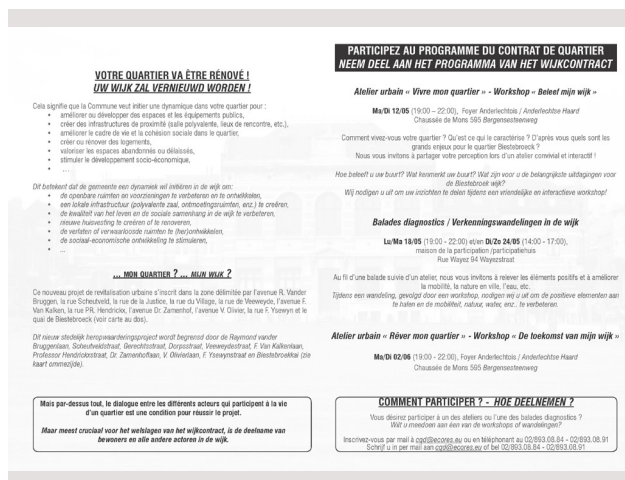
• Informatieve Flyer over het duurzame wijkcontract, voorstelling van een activiteitenkalender
Bron: Arter / EcoRes - april 2015

• Workshop “de toekomst van mijn wijk”
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Workshop “de toekomst van mijn wijk”
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Informatieve Flyer over het duurzame wijkcontract, voorstelling van een activiteitenkalender
Bron: Arter / EcoRes - april 2015

• Verkenning wandelingen in de wijk - mobiliteit
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Verkenning wandelingen in de wijk - mobiliteit
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

13.5 DIAGNOSE

Tijdens de eerste fase van de studie (van begin mei tot begin juni), draaiden de activiteiten vooral rond de verwezenlijking van de diagnose van de wijk:

- Hoe wordt de wijk momenteel beschouwd?
- Welke zijn de sterke punten? Welke zijn de verbeteringspunten?
- Wat is de geschiedenis van de wijk?

De doelstelling was een **diagnose te verwezenlijken** op basis van **de ervaring van de inwoners** en de wijkactoren om de technische diagnose van de studiebureaus aan te vullen.

Dit was gedaan volgens een 5-stappenplan:

- **bilaterale ontmoetingen** met de ervaringsdeskundigen uit de wijk (inwoners, institutionele actoren en verenigingsactoren) om zich in bepaalde specifieke kwesties te verdiepen en een eerste aanpak te ontwikkelen aangaande de context van de wijk (preventie en sociaal klimaat, bestaande verenigingsdynamiek, bestaande straatsdynamiek, enz.)
- Lancering van een **enquête** om informatie te verzamelen over het leven in de wijk op een meer persoonlijk perceptieniveau: individu, gezin (huisvesting, mobiliteit, toegang tot winkels, enz.).
- Organisatie van een **workshop** met als doel de actoren feedback te laten geven over het leven in de wijk via een collectieve aanpak. Deze workshop was niet thematisch opgezet om op die manier te kunnen bepalen, wat de bewoners als prioriteiten ervoeren.
- Organisatie van **2 thematische verkenningswandelingen** om de specifieke aspecten verder uit te diepen, die zowel uit de technische diagnose als uit de bilaterale ontmoetingen en de workshop voortvloeiden: mobiliteit, sociaal klimaat en leefomgeving.
- Organisatie van een **workshop met de jongeren van de wijk** (12-18 jaar). De vraag naar een dergelijke workshop kwam van een jongerenvereniging die in de wijk actief is (de vzw SAFA).

De deelnemers aan de activiteiten die werden georganiseerd zijn de inwoners, de operationele actoren van de socioculturele diensten en verenigingen die gehuisvest en/of actief zijn in de wijk.

Duurzame Wijkcontract Biestebroek

Basisdossier 01 / Diagnose / Árter + Ecores

13.5.1 BILATERALE ONTMOETINGEN

De bilaterale ontmoetingen werden georganiseerd tijdens de twee eerste weken van april om de verantwoordelijken van de studie de tijd te geven de wijk te leren kennen. Deze ontmoetingen handelden zowel over alle technische kwesties als deze over de actoren uit de wijk. Hieronder een niet-limitatieve lijst van de personen die we hebben ontmoet:

- ULB-LaCambre Horta - Esquisse Commune
- MIVB en Brussel-Mobiliteit
- Leefmilieu Brussel
- Gemeentediensten: mobiliteit
- Inwoners en handerlaren van Bergensesteenweg
- Samenlevingsopbouw
- KAAI
- Anderlechtse Haard
- Plateforme CLT
- Solidariteit voor het Gezin

• Workshop “de toekomst van mijn wijk”

Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

13.5.2 WORKSHOP “LEVEN IN MIJN WIJK” / 12 MEI

De deelnemers worden uitgenodigd om in twee fasen te werken :

1) Reflectiefase over de huidige perceptie van de wijk, hun manier van leven in de wijk :

- Waar eindigt de wijk, waar liggen haar grenzen?
- Wat biedt de wijk?
- Wat biedt de wijk niet? Wat gaan de bewoners buiten de wijk zoeken?

Hiertoe werden de deelnemers verzocht om individueel een mentale kaart te maken van hun wijk. Vervolgens werd aan ieder van hen gevraagd om de eigen mentale kaart in kleinere groepen voor te stellen en de in het oog springende elementen binnen de groep te identificeren.

2) Identiteit van de wijk

De deelnemers hebben hun wijk ingebeeld op basis van 3 symbolen:

- Als mijn wijk een dier of een natuurelement was, dan zou dat een ... zijn.
- Wat is de wonde van mijn wijk?
- Als mijn wijk een geschenk was, dan zou dat een ... zijn. Welke zijn de verborgen schatten van mijn wijk?

Het verslag van de workshop werd als bijlage toegevoegd.

13.5.3 THEMATISCHE VERKENNINGSWANDELINGEN /18 & 24 MEI

Tijdens twee verkenningswandelingen werden er 3 thema's verder uitgediept:

- Een **avondlijke wandeling** op maandag 18 mei van 19u00 tot 22u00, waarop de thema's "mobiliteit" en "sociaal klimaat" aan bod kwamen;
- Een **wandeling overdag**, op zondag 24 mei in de namiddag van 14u00 tot 17u00, rond het thema "leefomgeving".

Ook deze workshops waren onderverdeeld in twee momenten:

- Een wandelmoment in de wijk, ter verzameling van de persoonlijke percepties rond het thema.
- Een workshopmoment waarop er samen een collectieve synthese wordt geformuleerd.

1) *Wandeling*

Deze wandelfase had twee doelstellingen:

- De inwoners de mogelijkheid bieden om hun indrukken over de wijk uit te spreken en hun dagelijkse ervaring in vergelijking met het thema in kwestie.
- Content te krijgen van de expert over het thema teneinde de kwestie beter te kunnen vatten en de latere denkoefening (in de workshop) te vergemakkelijken over de voorgestelde verbeteringspistes voor de wijk.
- de aanzet te geven tot onderlinge uitwisselingen tussen de actoren van het wijkleven alsook tussen de actoren en de experts.

De experts en animatoren die daarbij tussenkwamen, waren:

- Vier straatagenten van de gemeente voor het thema "sociaal klimaat"
- Sylvaine Morelle, mobiliteitsverantwoordelijke van het Brussels Gewest voor het thema "mobiliteit"
- Sébastien Heuss van het bureau ARTER en Guy Van Beeck, belast met de coördinatie van het DWC, voor het thema "leefomgeving"

2) *Workshop*

Daarna werden de deelnemers ertoe gebracht om een collectieve thematische kaart van hun wijk te maken met behulp van de animatiemethode 'Map-it'.

Deze kaart gaf het volgende aan:

- De middelen van de wijk met betrekking tot het respectieve thema.
- De zwakke en voor verbetering vatbare punten in verband met hetzelfde thema.
- De actievoorstellen die er geformuleerd werden, om het aanwezige potentieel aan te boren.

Vervolgens werd aan elke groep gevraagd om de eigen kaart aan de andere groep voor te stellen.

De verslagen van de verkenningswandelingen werden als bijlage toegevoegd.

• Animatiemethode "map-it"
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Verkenningswandelingen in de wijk - leefomgeving
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

• Verkenningswandelingen in de wijk - leefomgeving
Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

13.5.4 WORKSHOP MET DE JONGEREN VAN DE VZW SAFA / 5 JUNI

Deze workshop kwam er op verzoek van de coördinatrice van de vzw SAFA (een vereniging die zich over de jongeren in de wijk ontfermt). Nadat de coördinatrice aan de eerste workshop had deelgenomen, leek het haar belangrijk om ook de jongeren van de wijk te laten participeren. Zo kwam het dat er in de lokalen van SAFA een animatie georganiseerd werd, waaraan een tiental jongeren tussen 12 en 18 jaar deelnamen en die 2 uur duurde.

De workshop had tot doel om de jongeren hun mening te laten geven over hun wijk, wat ze er goed aan vonden, hoe ze de wijk ervoeren, hoe ze er zich bij voelden en wat ze er graag verbeterd aan hadden gezien.

Ook deze animatie bestond uit twee delen:

Een eerste deel waarbij iedereen samen zat met de bedoeling te verwoorden, hoe ze zich in hun wijk voelden. Daartoe werden er hen twee vragen gesteld:

- Mijn wijk is geweldig, omdat ...
- Wat stoort er me aan mijn wijk?

En een tweede deel waarbij de aanwezigen onderverdeeld werden in twee groepen om te bepalen, wat ze graag verbeterd hadden gezien en welke verwachtingen ze voor hun wijk koesterden. De vraag die hen concreet gesteld werd, luidde als volgt:

- Als ik een toverstok had, dan zou ik graag ... (bouwen, creëren, zin hebben in ...). Jullie zijn echte tovenaars, dus laat je verbeelding maar de vrije loop ...
- Om deze vraag te beantwoorden en om hun wensen uit te drukken, konden ze beschikken over tekenmateriaal, map-it's, kaarten van de wijk, ...

Tot slot bracht elk van beide groepen nog het relaas van de onderlinge bespreking van hun respectieve antwoorden.

13.5.5 HUIS-AAN-HUIS MAILING - ENQUÊTE & IDEEËN-OPROEP

Parallel met deze evenementen werd er een enquête gelanceerd onder de bewoners en gebruikers van de wijk via de workshops, de leden van de WC, bepaalde verenigingen van de wijk (Participatiehuis en het Centrum voor Stadsvernieuwing) en via de interpellatie van burgers op straat en tijdens het buurtfeest.

- De **enquête** in kwestie bevroeg de gebruikers van de wijk over de volgende thema's: huisvesting, mobiliteit, leefomgeving, openbare ruimte, groen netwerk, leefmilieu, blauw netwerk, voorzieningen, infrastructuur en handelszaken.
- Een **ideeën-oproep** waarbij de inwoners worden uitgenodigd om hun droom m.b.t. tot de wijk met ons te delen.

Een dergelijke aanpak laat toe om het proces van collectieve diagnose aan te vullen:

- De **huis-aan-huis mailing** is een uitdrukkingsmiddel om een meer divers publiek aan te spreken.
- De **opiniepeiling** heeft het mogelijk gemaakt om te werken rond meer individuele kwesties dan tijdens de workshops, o.a. rond de tevredenheid m.b.t. tot huisvesting, de meest gebruikte trajecten, enz.

4 neerleggingspunten voor de opiniepeilingen werden voorgesteld, deze dekten de hele zone van de Duurzame Wijkcontracten:

- Participatiehuis, Wayezstraat 94
- Gemeente Anderlecht, Van Lintstraat 6
- Vzw Sémaphore, Biestebroekkaai 90 bis
- Workshops plaats tijdens de DWC

Zo werden er 19 enquêtes verzameld.

• Ideeën-oproep
Bron: Árter / EcoRes - mei 2015

• Ideeën-oproep
Bron: Árter / EcoRes - mei 2015

13.5.6 SYNTHESE VAN DE COLLECTIEVE DIAGNOSE

Dankzij al deze ontmoetingen konden de kenmerkende aspecten van het leven in de wijk rond drie grote pijlers naar voren geschoven worden:

1) Mobiliteit:

Deze pijler kwam bij elke fase van het participatieve proces ter sprake. Een positief punt bleek de beschikbaarheid van het openbaar vervoer. Het aanbod op dit vlak is groot en maakt dat het stadscentrum goed toegankelijk is.

Voor het overige werden er voornamelijk ongemakken aangehaald, die verband hielden met de dominante positie van de wagen. De druk van koning auto is dan ook erg groot, met name tijdens de spitsuren en op de momenten dat de scholen beginnen en stoppen.

De zwarte punten met betrekking tot de mobiliteit in de wijk zijn de Bergensesteenweg en de Wayezstraat. Het verkeer is er druk, lawaaiig en gevaarlijk en beide wegen worden gezien als **breuklijnen of open wonden die de wijk verdelen**. Zo zorgt met name de Bergensesteenweg voor een barrière tussen de wijk en de oevers van het kanaal.

De veiligheid van de fietsers wordt verder onvoldoende gevaloriseerd en er zijn geen fietspaden. In sommige straten is het bijgevolg erg moeilijk fietsen en bijzonder gevaarlijk voor wie er zich met zijn fiets waagt. Op de Bergensesteenweg is het bv. erg druk en het feit dat de snelheidsbeperkingen hier niet gerespecteerd worden door de auto's die er rijden, maakt van de weg een zeer gevaarlijke verkeersas voor fietsers.

Ook voor personen met een beperkte mobiliteit (PBM) is de situatie niet gemakkelijk. De voetpaden zijn namelijk sterk beschadigd en tellen heel wat gaten en verschillende straatstenen liggen los en steken uit. Soms is er ook geen zachte helling die toegang biedt tot de voetpaden, waardoor deze niet gebruikt kunnen worden door de PBM en zij zich genoodzaakt zien om hun weg over straat voort te zetten. Ook door het sluitstorten zien PBM zich soms verplicht om de straat op te gaan.

2) De atmosfeer, de sfeer in de wijk

Over het algemeen wordt de wijk gewaardeerd door haar inwoners. Ze houden van de sociale en culturele mix, de diversiteit aan mensen en de gezelligheid van de buurt.

Zoals een bewoonster het zo goed wist te formuleren: «**We voelen ons goed in onze wijk, we voelen ons hier thuis!**».

Verder waarderen ze ook de volksfeesten die er georganiseerd worden.

Nochtans kwam er uit de workshops ook een onveiligheidsgevoel naar voren. Dit gevoel is voornamelijk te wijten aan de jeugdbendes die bepaalde openbare ruimten (zoals het Biestebroeckpark of het Dapperheidsplein) ingepikt hebben om er te roken, rond te hangen en te dealen.

Sommige openbare ruimten zijn bovendien weinig verlicht, wat het onveiligheidsgevoel 's avonds nog in de hand werkt.

3) Leefomgeving en openbare ruimte

De bewoners waarderen de groene ruimten, de openbare plaatsen die als ontmoetingsplek gelden, de groene wegen, de muurschilderingen evenals het historische erfgoed van hun wijk. De opening naar en de aanwezigheid van water door het kanaal wordt eveneens als een sterk punt van de wijk ervaren.

Wat winkels betreft, vinden de bewoners de buurtwinkels vrij gevarieerd.

De voornaamste zwakke punten zijn de netheid van de openbare ruimten en het gebrek aan rust en kalmte. Zo zijn er veel sluitstorten, zowel in de straten als op de pleinen en in de parken. Verder zijn er te weinig speeltuigen voor de kinderen en sommige van de speeltuigen die er wel zijn, werden gevandaliseerd.

Verschillende huizen zijn ook verlaten en vervallen en kunnen voor ongevallen met voorbijgangers zorgen (bv. door slecht bevestigde daklijst die zou kunnen loskomen).

De opening van het Biestebroeckpark naar de Bergensesteenweg toe is voorts niet erg toegankelijk en al helemaal niet voor PBM. En tot slot vinden de bewoners de Bergensesteenweg vrij 'lelijk' en onvoldoende groen.

• Bergensessteenweg - kruispunt Doverstraat
Bron: foto EcoRes - mei 2015

13.6 VISIE EN ACTIEPRIORITEITEN

Een tweede fase van de studie (die van medio mei tot begin juni liep) bestond erin om prioritaire werkpijlers op korte en op middellange termijn uit te werken op basis van de resultaten die tijdens de vorige workshops verzameld werden:

- Welke prioritaire pijlers moeten er verder ontwikkeld worden?
- Op welke middelen kan men hiervoor steunen?
- Welke stuwende krachten moeten er in de wijk gevaloriseerd of geactiveerd worden?
- Hoe ziet de wijk van mijn dromen eruit?

Dankzij deze fase hebben de actoren die deelnemen aan het wijkleven zich rond een gemeenschappelijke doelstelling en visie kunnen scharen. Bovendien liet deze fase de actoren ook toe om de prioriteiten en de criteria te bepalen die aanleiding hebben gegeven tot het bepalen van de prioritaire acties die in het actieprogramma van het Duurzame Wijkcontract moesten worden opgenomen. Naast deze aspecten die specifiek betrekking hebben op het Duurzame Wijkcontract, willen we erop wijzen dat de resultaten van het werk rond de gemeenschappelijke visie, naast het bestaande programma van het Duurzame Wijkcontract, als leidraad zal worden gebruikt voor de ontwikkeling van de wijk op middellange termijn.

De activiteiten die daarop ondernomen werden om deze prioritaire pijlers uit te werken, waren de volgende:

- de organisatie van een workshop met als doel de actieprioriteiten op korte en op middellange termijn te bepalen om in de richting van voormelde visie te evolueren
- de herhaling van de oefening over de visie binnen de WC ter consolidatie van het werk
- de organisatie van een rondvraag over deze visie binnen de wijk, waarbij een ruimer publiek betrokken werd, teneinde de nuances ten overstaan van deze visie te kunnen meten
- de lancering van een ideeënbus via een huis-aan-huis verspreid schrijven om reeds bestaande ideeën voor projecten ten behoeve van de wijk te identificeren
- de organisatie van twee specifieke werkgroepen om twee thema's verder uit te diepen met de professionele actoren en de actoren van het verenigingsleven in de wijk: een werkgroep 'jongeren' en een werkgroep 'sociaaleconomische ontwikkeling'.

Duurzame Wijkcontract Biestebroek

Basisdossier 01 / Diagnose / Árter + Ecores

13.6.1 WORKSHOP “DE TOEKOMST VAN MIJN WIJK” / 2 MEI

De workshop werd in 2 delen georganiseerd:

1) Voorstelling van de resultaten van de technische diagnose

De studiebureaus hebben de eerste resultaten van de technische diagnose voorgesteld, waarop er een uitwisseling volgde over de eventuele punten van toenadering en verschil tussen de perceptie van de bewoners en de technische analyses.

2) Identificatie van de actieprioriteiten

Tijdens de workshops en de voorgaande wandelingen werden er verschillende te verbeteren punten aangekaart.

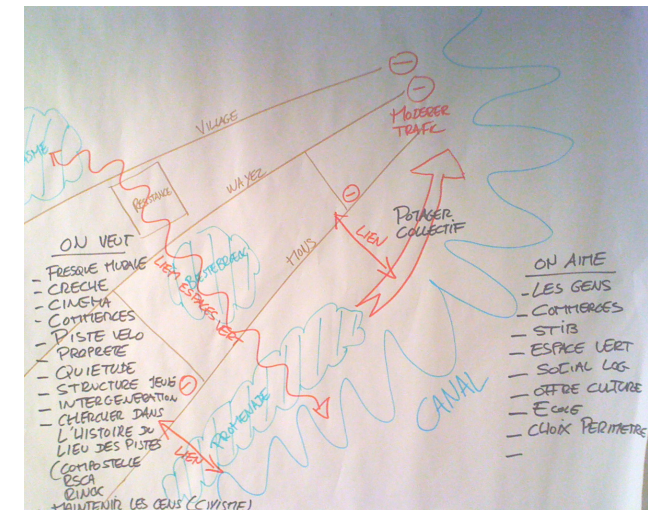
Die hadden we voor deze oefening in een lijst verzameld:

- Verbeteren van de groene verbindingen en de permeabiliteit van de huizenblokken
- Kunstenaarstraject
- Valorisatie van het erfgoed en de historische punten
- Verbeteren van de netheid (problematiek van het sluikstorten, ...)
- Intergenerationele ontmoetingsplaatsen: jeugdhuis voor jongeren en senioren, ...
- Collectieve moestuin
- Zorg voor meer zachte mobiliteit (PBM)
- Onderwijs- en buitenschoolse ondersteuning
- Volksfeest
- Culturele en vrijetijdsactiviteiten: bioscoop, ruimten voor sport, ...
- Herstellen van het veiligheidsgevoel
- Crèches
- Verbetering van de situatie met betrekking tot het onveiligheidsgevoel

Op basis van de voor verbetering vatbare elementen vroegen we aan de deelnemers om in subgroepen samen te werken en een of meerdere van deze elementen uit te kiezen om er vervolgens actievoorstellen rond te formuleren, die een antwoord bieden op de volgende vragen:

- Waar situeert zich de actie?
- Voor wie is ze bestemd?
- Verbindt de actie plaatsen en/of actoren?
- Welke actoren zijn erbij betrokken?
- Welke middelen zijn er nodig?

Tot slot werd aan elke groep gevraagd om de eigen kaart aan de andere groep voor te stellen.

• Workshop “de toekomst van mijn wijk” - kaart group 1

Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

13.6.2 SYNTHESE VAN DE ACTIEPRIORITEITEN

Deze synthese kunnen we aan de hand van twee polen beschrijven:

- Een eerste pool die de band tussen de burgers op de voorgrond plaatst.
- Een tweede pool die de nadruk legt op de valorisatie en verbetering van de infrastructuur.

1) Eerste pool: Band tussen burgers

Het doel van deze pool is tegemoet te komen aan de volgende thema's: herstellen van het veiligheidsgevoel, verbetering van de netheid (sluikstorten), onderwijsondersteuning, intergenerationale banden, onwellevendheid.

Hoe? Door voor ontmoetingen te zorgen en door zich de geïdealiseerde en andere openbare ruimten opnieuw toe te eigenen:

- Openstellen van de schoolinfrastructuur voor lokale verenigingen voor sportactiviteiten.
- Creëren of bouwen van nieuwe sportinfrastructuur voorbeelden: tennis-, badminton-, basketbalveld, atletiekpiste, ...;
- Verhogen van het speelaanbod voor alle leeftijden: kinderen, adolescenten en volwassenen, alsook het aantal banken in de schaduw en in de zon;
- Ludieke waterfontein op het Verzetsplein;
- Schuilhokje in het park;
- Plaatsen van ingegraven containers in de Wayezstraat en op het Verzetsplein;
- Organisatie van activiteiten voor kinderen die geanimeerd worden door jongeren van de wijk, daarin gesteund door de verenigingen die op het grondgebied aanwezig zijn;
- Een spiritueel centrum dat voor iedereen en voor alle stromingen openstaat en dat erop gericht is om de mens opnieuw met de aarde te verbinden

Door de diversiteit aan activiteiten, infrastructuur, speelvoorzieningen voor volwassenen en grote en kleine kinderen te vergroten, zal de band tussen de burgers versterkt worden, zal men meer aanwezig zijn op de openbare plaatsen en zal men zich opnieuw veilig voelen.

2) Tweede pool: valorisatie en verbetering van de infrastructuur

Het doel van deze pool is om tegemoet te komen aan de volgende thema's: groene verbindingen en binnenterrein van huizenblokken, kunstenaars- en erfgoedtraject, moestuinen en PBM.

Er zouden 4 trajecten voorgesteld kunnen worden, die zowel voor de buurtbewoners als voor de bezoekers bestemd zouden zijn.

- **GFR:** De opwaardering van de gewestelijke fietsroute (GFR) langs het kanaal door de groene verbinding na de square tot aan het einde van de Xhoneuxstraat door te trekken om in dit opzicht voor de nodige continuïteit te zorgen.

- **FRIZON > KANAAL:** Te creëren groene verbinding tussen het Frizonpark en het kanaal (aanleg van groene binnenterreinen op de grote ruimten ter hoogte van het kruispunt van de François Gérardstraat met de Victor Olivierlaan en het kruispunt van de François Gérardstraat met de François Ysewynstraat, aanleg van de voetgangersweg achter de Lidl).

De voetgangersweg in het verlengde van de François Gérardstraat aan de achterkant van de LIDL is afgeboord door een talud vol Japanse duizendknoop. Dit talud zou afgeplat kunnen worden om uitzicht te bieden op de oever en het kanaal.

De Elsa Frisonsquare is erg beschaduwde en wordt eveneens onderbenut. De square zou dan ook heraangelegd moeten worden om de ruimte gezelliger te maken.

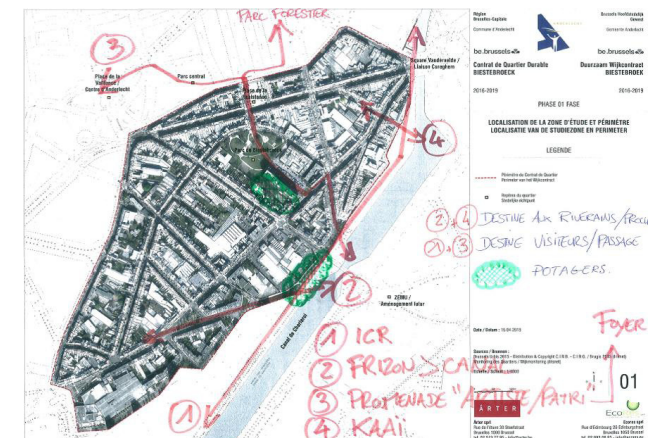
- **Een kunstenaars- en erfgoedwandeling:** Bospark langs het Verzetsplein, het Biestebroeckpark, de Anderlechtse Haard, de Bergense steenweg en de Xhoneuxstraat tot aan het kanaal.

Ook de heraanleg van de niet-gebruikte ruimte van het achterplein van de Haard, de opening van het Biestebroeckpark naar de Bergense steenweg toe en de heraanleg van de square aan het einde van de Xhoneuxstraat werden geopperd. Deze laatste vormt een mooie groene ruimte, maar wordt onderbenut en zou op die manier gezelliger gemaakt kunnen worden.

- **KAAI opening :** De aanleg van een doorgang tussen de Bergense steenweg en het kanaal ter hoogte van de KAAI kwam vaak ter sprake tijdens de workshops, om zo de Wayezstraat te verbinden met het kanaal.

De bewoners hebben ook hun wil geuit om collectieve moestuinen te verkrijgen in de buurt.

De volgende kaart werd getekend tijdens de workshops en geeft de verschillende parcours weer, zoals hieronder beschreven:

- Workshop "de toekomst van mijn wijk" - kaart parcours

Bron: foto EcoRes - mei 2015 ©

“ Duurzame
Wijkcontract

Biestebroek

Basisdossier 01 - Oktober 2015

